ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން

7 ފެބްރުވަރީ 2024

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީރޫމް ނަންބަރު 4)

ފެށުނު ގަޑި: 11:10

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު: އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މިނިވަން މުއައްސަސާ ކޮމިޓީގެ މި ދައުރުގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހުރިހާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މި ވަގުތު ކޮމިޓީގައި ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ، ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރު ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމް، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަހީމް، މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު ޢަލީ އާޒިމް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހަމަހިމޭން) މިއަދު ޕީ.އެން.ސީގެ އެއްވުމެއް މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީގައި ނުހިމެނުމާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ އަރިހުގައި އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދަންނަވަން ޕީ.އެން.ސީގެ 2 މެންބަރުންނަށް މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަށް. އަޅުގަނޑު އަރައިގަތުން ބޭނުން އެއްވުމެއް އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުގައި އޮތީމާ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމުގައި ޕީ.އެން.ސީގެ 2 މެންބަރުން ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހަމަހިމޭން) ކޮމިޓީތަކުގެ އެކި ވަގުތުތަކުގައި ގުޅިގެން ކޮމިޓީ ކޮމިޓީގެ ޝަރުޠު މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުގައި ބައްދަލުވުންތަކާ ހިނގަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތު މި ކޮމިޓީގައި ޕީ.އެން.ސީ ރިކުއެސްޓަކާ އެއްކޮށް ބަދަލުކުރި ނަމްދާއިރާ އަދި ޕީ.އެން.ސީ ޕީ.ޖީ ލީޑަރު ކޮމިޓީގައި ޕީ.އެން.ސީ ރިކުއެސްޓްތަކާ ބޭނުންވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވާލީމާ، ޕީ.އެން.ސީގެ 2 މެންބަރުން ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވުމުގައި ކޮމިޓީގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުގައި ނިންމަވަން ވަނީތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ހުށަހަޅަން ދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ސުވާލުކުރަން ބޭނުންވަނީ ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާޤު މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤު އެބަ ހުރިތޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހަމަހިމޭން) އާދެ! ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު ހަމްދޫން ޢަބްދުﷲ.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި މި ކޮމިޓީގައި ޕީ.އެން.ސީގެ ގިނަމީހުން ކޮމިޓީއަކަށް އެ ޖާގާގެ ގިނަ ފަރާތުން ހުރިހާގައި ޖާގާ ނަންބަރުގައި ޖާގާދޭ ނަމްބަރާއި ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަދި އިއްތިފާޤުގެ ކޮރަމް ނަގަސްތަ އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި އެ ޤާނޫނު މި ކޮމިޓީގައި ސިޔާސީގޮތުން ބައިވެރިއެއް ނުކުރެވޭނެ. އެކަމަކު ކޮމިޓީ ހިނގަމުންދާ ގޮތް އަޅުއަހަން މިހާ ބޮޑުވީމާ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ފާހަގަކުރުމެކޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު.

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުالله ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ފެންނަގޮތުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީއަށް މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ އިތުރުން އެހެން ބޭފުޅުންތަކަކަށް، އެހެން ފަރާތްތަކަކަށް ދަޢުވަތުދިނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ ފަރާތްތަކުން ވެސް މިހާރު ހާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީމާއެކުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެނޭނީ ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދަން. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ގަބޫލުކުރަމުން އައީ ކޮމިޓީތައް މުދުންކުރޭ ކަމަށް. ދެން މިގައި މި ދިމާވާ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު އެއްވެސްވަރަކަށް އިޢުތިރާޟެއް ނުކުރަން ޕީ.އެން.ސީގެ މެންބަރުންގެ މި ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް. ދެން އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެއްނުކުރެވޭ މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށްދާ ގޮތުން ކޮމިޓީން ވަކި ނިންމުމެއް ނިންމާފަ ކަމަކަށް. ވޯޓެއް ނަގާފަ ކަމަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޖެންޑާކުރެވިފައި އޮތްގޮތަށް ކޮމިޓީ ކުރިއަށްދާނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން އެދެން މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް އެހެން އިޖުރާއަތެއް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ވެސް އެއްބާރުލުންދެއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ. ސަރުކާރު މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުންދެއްވާނެ ކަމަށް އުންމީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެންނެވި ވާހަކައަކީ، ކޮމިޓީ ފަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެން 5 މިނެޓްބްރޭކަށްފަހު އިންނާ ޕީ.އެން.ސީގެ ޕާލިމަންޓަރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު ސަލާމްކުރުއްވުމާ މިއަދު ކޮމިޓީތަކަށް ގެންނަ ބަދަލު އިޖުތިމާޢުކުރަންދެން މި ބައްދަލުވުން ހުއްޓާލަން. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ޕީ.ސީ.ގެ ބޭފުޅުން ވެސް މިތަނަށް، (ވަގުތީކޮންސަލްޓަންޓު) އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާޒިރުގައި ޕީ.ސީ.ޔާއި އަދި އާންމު ފަރާތްތަކަށް ދަންނަވާލިޔާމާވެ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން މިއަދު ޖަލްސާކުރެވިފައި ނެތް ވާހަކަ ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުން އެދިވަޑައިގަންނަވާނަމަ ކޮމިޓީގައި 2 ބޭފުޅުންނަށް ބައިވެރިވެވޭނެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ފުރުސަތު ހުޅުވައިދޭން ވާހަކަ ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، ޕީ.އެން.ސީން އެ ފުރުސަތު ބޭނުންފުޅު ނުވާކަމަށް ވަންޏާ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ދެން ކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. އާ.ސީ.ސީން ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންނާ އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް މި ބައްދަލުވުމާ ބައްދަލުވުމުން ފާހަގަކުރައްވާ ކޮމިޓީއަށް މި ވަގުތު ވަޑައިގެން އެބަ ތިއްބެވި. އެހެންވީމާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ފަރާތުން މި ބައްދަލުވުމުގައި

ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ، ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް، ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އަބްދުއްސައްތާރު، މެންބަރު އަލްއުސްތާޛު ޖާބިރު މުޙައްމަދު، މެންބަރު އަލްއުސްތާޛާ ޝިފާޢާ މުޙައްމަދު، މެންބަރު އަލްފާޟިލާ ޝަޒްނާ ހާޝިމް. އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލް ޙާމިދު އަބްދުއްރައްޒާޤު، އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލް އަސްލަމް ޝަރީފް، އެސިސްޓެންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ ނަޒްލާ މުޙައްމަދު، އެސިސްޓެންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ އަލްފާޟިލާ މިޒްނާ މުޙައްމަދު ނަސީމް. މި ފުރުޞަތާ ގުޅޭ ގޮތުން މަސްއަލަ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މިއަދު މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ، އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ނަސީރު، އަލްފާޟިލް އިސްމާޢީލް ނާއިފް އަބޫބަކުރު، އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ޝަރަފުއްދީން، އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު މުނީރު، އަލްފާޟިލް ޢުމަރު ޒަކަރިއްޔާ، އަލްފާޟިލާ ޒަހުރާ މޫސާ، އަލްފާޟިލް އަބްދުއްޝަކޫރު އަބްދުލްޙަކީމް. ޑީ.ސީ.ސީން ހުށަހެޅުއްވުމުން ޖެހިފައިވާ ސިއްރުގައި އެބަވޭ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ސިއްރުކޮށްދިނުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޑީ.ސީ.ސީއާ ސުވާލުކޮށްލާނަން ކޮން ސަބަބަކާހުރެތޯ މި ބައްދަލުވުން ސިއްރު ބައްދަލުވުމަކަށް ހެދުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައި މި ވަނީ؟

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ ހިނގަމުން ދަނީ ތަޙްޤީޤުގެ ބައިތަކެއް ކުރިއަށްދާތީވެ އެ ބައިތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ބައެއްކަހަލަ ސުވާލު ކުރައްވާފާނެ ކަމަށް ބަލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެދުނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ، އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުވުން ފޮރުވައި ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އެހެނަ ސުވާލެއް އަޅުގަނޑު ކޮށްލަން މި ބައްދަލުވުން އެކަން މެންބަރުންނަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ބައްދަލުވުމަކަށް ވާނަމަ ކޮމިޓީން ފައިލް ކުރުން އަޅުގަނޑު ބޭނުން އެހެނީ. ފޮނުވަން އަޅުގަނޑު އެކަމަކު ފުރަތަމަ ޝުކުރިއްޔާ، އަޅުގަނޑު ޑީ.ސީ.ސީގެ ރައީސްއާއި ފުރުޞަތުގައި މި ބައްދަލުވުމުގެ ތަފްޞީލް މިހާރު ގޮތަށް ދެއްކުން ސިޔާސަތުއާއި، އެންމެ ފަހުން މި ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖިލީހުގެ ދާއިމީ ގަވާއިދުގެ 31 ވަނަ މާއްދާ މި ބައްދަލުވުން މަސައްކަތް ނިންމަވަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީން މަޖިލީހުގެ ދާއިމީ ގަވާއިދުވެސް. ޝުކުރިއްޔާ، މިހާރު މި ބައްދަލުވުމުގެ މަސައްކަތް އެއްކޮށް

ނިމުނީތޯ؟ ކިހިނެއްތޯ ކުރިއަށް ގޮސް އޮތީ. މަޢުލޫމާތު ދެއްވުން އެދި ކޮމިޝަނުގެ ރައީސްއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ! މި ހުއްޓާލި މައްސަލަތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޝަނަށް ކުރިން ފެށި ގެންނަވައި، ވަރަށް ގިނަ ސުވާލު އޮތުމާ ކުރުއްވި. ދެން މިހާރުވެސް ހަމަ އިތުރަށް ސުވާލުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން ވެސް ބޭނުންވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ފުރުމުގެ ގޮތުން މިހާރު ޤާނޫނީގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޙުޤީޤުގައި މިހާރު އާދެވިފައި އޮތް ހިސާބަށް ބަލާކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައި އޮތް ޑޮކިއުމެންޓޭޝަނާއި އިންޓަރވިއުކޮށް ކުރިއަށް ގެންދަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން ޑޮކިއުމެންޓޭޝަން މިޔަދު މުބާރަކު ނަސީމް، އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އެސިސްޓަންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ، ނަޒާރާ މުބާރަކު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ. ޝުކުރިއްޔާ އިންސާފޯ. ގޮތުގަވެރިޔާ ސުވާލުގެ ފުރަތަމަ ބާރު ގުޅިގެން މި ކޮމިޝަނުން ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާ ޑޮކިއުމެންޓޭޝަން ހުށަހަޅާފައި އަޅުގަނޑުމެން ނަޒާރާ މުބާރަކު އަދި މިޔަދު މުބާރަކު ނަސީމް. މި ޑޮކިއުމެންޓޭޝަނުގައި އަޅުގަނޑުމެން މައިގަނޑު 7 ކަމަކަށް އަލިއަޅުވައިލާނަން. އެއީ ފުރަތަމަ މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު، ދެން ބައިވެރިވެއްޖެން، ތަފާސްހިސާބު، ޝަކުވާގެ ތަފާސްހިސާބު، ތަޙުޤީޤު ބަޔާންކުރި އަސާސް، ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު، ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ތަފުސީލު އަދި ކޮމިޝަނުގެ ލަފާތައް ބަޔާންކުރާނަން. މި މައްސަލައަކީ މާލެ ސަރަހައްދުން ދިމާވެފައިވާ ބިހާވަރުކުރުގެ މައްސަލަތައް ހައްލުވެ ގެނައުމުގެ ގޮތުން 2022 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުން އިއުލާންކުރި ގޯތިއުފެއްދާ ސްކީމުގެ ދަށުން ފުރުޞަ ދިނުމުގައި ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް އަމަލުކުރުމުން ކަމަށް ބުނެ މި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ. ދެން އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގެ ބައިވެރިވެއްޖެން. އެގޮތުން 1 ނަންބަރު 2023 ގައި މި ކޮމިޝަނަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާއިރު 2 ނަންބަރު 2023 ގައި މި ކޮމިޝަނުން ވަނީ އެ މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފަ. 4 ނަންބަރު 2023 ގައި ތަޙުޤީޤު ފުރަތަމަ ލިޔުމެއް ގެތެރެކުރުން މިނިސްޓްރީން. 5 ނަންބަރު 2023 ގައި ޕްލޭނިންގ ދިވެއިވާ ކޮމިޓީގު ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް އެކަށީގެންވާ ހުށަހެޅުމަކީ މިނިސްޓްރީއަށް ދިނުމަށް އުފެދުނު ތަރައްޤީ ފުރަތަމަ ލިޔުމަށް

ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމަށް ހުޅުވައިލުމުން، 5 ނޮވެންބަރު 2023 އިން ފެށިގެން 9 ނޮވެންބަރު 2023 ގެ ނިޔަލަށް. އަދި ހަމަ އެ ދުވަހު ކޮމިޝަނުން ކުއިކް ރެސްޕޮންސް ޓީމެއް އެކުލަވައިލުމުގެ މަސައްކަތް ތަޔާރުކުރުމަށް ޓަކައި. 6 ނޮވެންބަރު 2023 ގައި ގެދޮރުވެރިޔާ ޕޯޓަލާ ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީން ކޮމިޝަނުން މައުލޫމާތު ސާފުކުރުމުން. 8 ނޮވެންބަރު 2023 ގައި އެޕްލިކޭޝަން ޕްރިންޓް ދިފާއާ ގުޅޭ ޕޯޓަލް ދެމެހެއްޓި ފޮނުއްވުމަށް ހެދުން. އަދި ތަފްޞީލީ ޗާޓް މިނިސްޓްރީން އިތުރު ހޯދި ކޮމިޓީ މި މައުލޫމާތު ގުޅިގެން. 9 ނޮވެންބަރު 2023 ގައި ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު އެއް ދުވަހަށް އިތުރުކުރުމުން. އެއީ 10 ނޮވެންބަރު 2023ގެ ނިޔަލަށް. 15 ނޮވެންބަރު 2023 ގައި ފާއިތު ދުވަސް އަދި ގަޑި ލިސްޓް އާންމުކުރުމުން. އަދި ފުރުޞަތު ދޭއިރު ވަގުތެއް ނެގުން. އޭގެ އިތުރުން ފުރުޞަތު ދިނުން ހުއްޓުވުމަށް ކޮމިޝަނުން މިނިސްޓްރީއަށް އެންގުން. 16 ނޮވެންބަރު 2023 އިން 20 ނޮވެންބަރު 2023ގެ ނިޔަލަށް މަސައްކަތް އިތުރަށް ދިރާސާކުރުމުން ކޮމިޝަނުން. އަދި ޕޯޓަލްގެ އެކްސެސް ހޯދުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެކަމުގެ ފަންނީ މައުލޫމާތު އެއްކުރުމުން. 21 ނޮވެންބަރު 2023 ގައި ގެދޮރުވެރިން ޕޯޓަލްގެ ވިއުއިންގ އެކްސެސް ހޯދުމަށް ކޮމިޝަނުން ހޯދުން. 10 ޑިސެންބަރު 2023 ގައި ގެދޮރުވެރިން ޕޯޓަލްގެ ވިއުއިންގ އެކްސެސް ކޮމިޝަނަށް ލިބުން. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ މި ވިއުއިންގ އެކްސެސްއަކީ އެ ޕޯޓަލްގައިވާ އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ބަދަލުނުކުރެވޭ ގޮތަށް އިންނަ ވިއުއިންގ އެކްސެސްއެއް. 11 ޑިސެންބަރު 2023 ގައި ގެދޮރުވެރިން ޕޯޓަލްގެ ވިއުއިންގ އެކްސެސް މެދުވެރިކޮށް ޕްރޮފައިލް އަދި ލިޔުންތައް ތަފްޞީލު ދިރާސާކުރުން ފެށުން. ދެން އަޅުގަނޑު ޝަކުވާގެ ތަފްސީލުތަކާ ބަލައިލާނަން. ކޮމިޝަނަށް މިހާތަނަށް 325 ޝަކުވާ ހުށަހެޅިފައިވޭ. މި މަސައްކަތާ ގުޅިގެން. އަދި މިނިސްޓްރީން ގެޓްޓޯރިޔާ ވަގުތީ ލިސްޓާ ގުޅިގެން ގެދޮރުވެރިޔާ ޕޯޓަލް ހުށަހެޅިފައިވާ ޝަކުވާގެ އަދަދަކީ 5115 ކަމުގައި ތަފްސީލުން ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ފާއިތު ލިސްޓަށް ޕޯޓަލް މެދުވެރިކޮށް 12367 ޝަކުވާ ހުށަހެޅިފައިވާކަން ތަފްސީލުން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ބަލައިލާފައިވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަފްޞީލު ބިނާކުރި އަސާސްތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ތަފްޞީލު ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު 5 އަސާސެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް. ފުރަތަމަ އަސާސަކީ ގެދޮރުވެރިޔާ ސްކީމުގެ ދަށުން ފުރުޞަތު ދޭނެކަމުގެ އުސޫލު. އޭގެ އުސޫލު ނަންބަރު، 2022/G-20، މިއީ 26 ޖޫން 2022 ގައި މިނިސްޓްރީން ގެޓްޓޯރިޔާ އުސޫލެއް. މި އުސޫލަކީ މިހާތަނަށް އެއްވެސް އެމެންޑްމަންޓެއް، އިސްލާހެއް ގެނެސްފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ދެވަނަ އަސާސަކީ، ފާއިތު ލިސްޓު. 15 ނޮވެންބަރު 2023 ގައި އާންމުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއިން އާންމުކުރެވިފައިވާ ފާއިތު ލިސްޓުން 3 ކެޓަގަރީގެ ބައިން 76 ޕޮއިންޓުން މަތިން ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޕޮއިންޓާއި އަދި 2 ކެޓަގަރީގެ ބައިން 73 ޕޮއިންޓުން މަތި ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޕޮއިންޓާއި އަޅުގަނޑުމެން

ބަލާފައިވާން އަސާސްތަކުގެ ގޮތުގައި. 3 ވަނަ އަސާސް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވަނީ ޕްރޮސީޖަރތަކާއި ޕޮލިސީތަކާއި
އެ ޕޮލިސީތަކާ ގުޅޭ އެންމެހާ ފިޔަވަޅުތަކެވެ. 4 ވަނަ އަސާސް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވަނީ ޕްރޮސީޖަރ
އިންޓަރނޭޝަނަލްވާ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ޗެއާޕަރސަންތަކާއި ހުރި މަޢުލޫމާތުތަކެވެ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން
5 މުއައްސަސާ، މާފުކުރުއްވާ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން 6 މުއައްސަސާއެއްގެ ޗެއާޕަރސަނުން ހުރި މަޢުލޫމާތުތަކެވެ
ބަލާފައިވާން. އޭގެތެރޭގައި ނޭޝަނަލް ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް
ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، ޕެންޝަން އޮފީސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
އަދި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ނޭޝަނަލް ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހިމެނޭ. 5 ވަނަ އަސާސް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން
ބަޖެޓްކަރުދާސްގައިވާ އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ތަރުތީބު ހޯދާފައިވާ މަޢުލޫމާތު. އެގޮތުން ޕްރޮސީޖަރ އިންޓަރނޭޝަނަލްވާ
މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރަށް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުން ހޯދުން ހުރި އިތުރު
މަޢުލޫމާތުތައް ހިމެނޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޚަރަދުކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތަފާސްހިސާބުތައް.
ބެލިބެލުމުން ތަޙްޤީޤުކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި މިހާތަނަށް 20697 ފަރާތަކުން ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވޭ. އަދި އެ ފަރާތްތަކުގެ
ތެރޭގައި ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތަކީ 18167 ފޯމު. ފްލެޓް ބެހިގެންވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު
ބަލައިލާއިރު 4000 ފްލެޓް. އެގޮތުން 3 ކޮޓަރީގެ 2712 ޔުނިޓް އަދި 2 ކޮޓަރިއަކުން 1188 ޔުނިޓް ބަހާލާފައިވޭ.
އެޕާޓްމަންޓުން، ޖުމްލަ 3900 ޔުނިޓް. އެޕާޓްމަންޓުން، މޮޑިފައިޑް ކަސްޓަމައިޒް ސަރވިސްޑްއަރ ބާރީ 100 ޔުނިޓް
އެލޮކޭޓްކޮށްފައިވާކަން ތަޙްޤީޤުން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. ތަޙްޤީޤުން އަޅުގަނޑުމެން ބެލި ފޯމުތަކުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ 4048
ފޯމު. ދެން އެ ފޯމުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ތަޙްޤީޤުގައި ބެލިބެލުމުން ފުރުޞަތުގައި ހުރި އިސްތިސްނާތަކަށް ބެލުމުން
އަޅުގަނޑުމެން ތަޙްޤީޤުކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކެވެ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޙްޤީޤުކުރެވުނު، ބެލިބެލުމުން ތަޙްޤީޤުކުރެވުނު
ގޮތުގައި 59.6 އިންސައްތައަކީ ޝަރުތު ފުރިހަމަ ނުވި ނަމަވެސް ފްލެޓް ލިބުނު ކަމަށް ޢަދުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް
ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތްތަކެވެ. އަދި 20.7
އިންސައްތައަކީ ޝަރުތު ފުރިހަމަވެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ފާހަގަކުރެވިފައިނުވާ ފޯމުތަކެވެ. މީގެ އިތުރުން 19.6
އިންސައްތައަކީ ޝަރުތު ފުރިހަމަނުވި ނަމަވެސް އެ ދެ ކެޓަގަރީއަކުން ފޯމުތާ އެހެނިހެން އެކި މައްސަލަތަކެއް ހުރި
ފޯމުތަކެވެ. ޝަރުތު ފުރިހަމަނުވާ، ވި ނަމަވެސް އިނާމެއް. ދެން އަޅުގަނޑު 19.6ގެ އިންސައްތައިގެ ތަފްސީލަށް އެ
ބެހިގެންވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިލާއިރު. އެގޮތުން، 70 އިންސައްތައަކީ ފޯމުގައި ދީފައިވާ މަޢުލޫމާތުގައި
ފުށުއެރުން ހުރި ފޯމުތަކެވެ. އަދި 33 އިންސައްތައަކީ ޑޮކިއުމަންޓުތަކުގައި މައްސަލަ ހުރި ފޯމުތަކެވެ. 16 އިންސައްތައަކީ

ހާއްސަ އެހީއަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުގެ ބައަށް އުސޫލު ހެދާފައި ފޯމިއުލޭޓްކުރުމަށް ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އަދި 8 އިންސައްތައަށް ސަރުކާރުގެ މުއްދަތުގައި ހާ ލިބިދިނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މީގެއަށް ނަސީބު މި ބައި ކުރިއަށްގެންދާނެ.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އެސިސްޓެންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ މީފަރު މުޙައްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ނަސީމާ. ދެން އަޅުގަނޑު ބަލައިލާނީ ތަޙުޤީޤަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކޮންތައްތަކެއް ތަފްސީލުކޮށްދޭތޯ. ފުރަތަމަ ތަފްސީލުކޮށް. ފުރަތަމަ މި ބަލައިލާނީ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ތަޙުޤީޤަށް ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި މުއައްސަސާތަކަށް. އެގޮތުން، ގަވަރުނަރާ ސްކީމްގެ ދަށުން ފުޅާކޮށް ޑިޕާޓްމަންޓުގެ އުސޫލުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި ބާރުތަކާއި ފުލުހުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ހުސްނަސްޖިދުގައި ޤާނޫނުގައި ޝަރުޠުތަކެއް. އެގޮތުން، އެންމެ ފުރަތަމަ އުސޫލުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ)ގައި މި ބާރުތަކަށް މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިސްނާ ލިބިދީފައިވާ 15 އަހަރުވީ ފަރާތްތަކަށް ފަރާތްތައް ކުރުމުގައިވުން (ހަމައެކަނި މައި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ). ނުވަތަ މާއްދާގައި ލިޔުންތަކުގެ ދިރިއުޅުމުން ގެންދާތީ 15 އަހަރުވީ ފަރާތްތައް ކުރުމުގައިވުން (ހަމައެކަނި މައި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ). މި ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ބެލުމުގައި މި ބަލާނީ 15 އޮކްޓޫބަރު 2007ން ފެށިގެން 15 އޮކްޓޫބަރު 2022ގެ ނިޔަލަށް މާއްދާގައި އެ ފަރާތްތަކުން ދިރިއުޅުމުން ގެންގޮސްފައިވާތޯ. ދެން 15 އޮކްޓޫބަރު 2022 މިއަދު މި ސްކީމަށް ހުށަހެޅުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެ ފަހުގެ ތާރީޚު. ދެން މި އުސޫލު، މި ނަންބަރަށް ބަލައި ފާހަގަކުރެވުނު މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރޭގައި 15 އަހަރު މާއްދާގައި އުޅުނަކަން ގަވަރުނަރާ ޕްރޮފައިލް އިންތިޤާލުގެ ދާއިރާގެ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ބާވަތެއްގެ ބޭސްލައިން ޑޭޓާއިން އެނގެން ނެތްކަމުގެ ވެސް، ފާހަގަކުރެވޭ ހުށަހަޅާފައިވާ މުއްދަތުތަކަށް ބަލަހައްޓާ ދީ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާކަން ކަނޑައަޅާފައިވާކަން ތަޙުޤީޤަށް ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތުގެ އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ފާހަގަކުރެވުނު ތަފާސީލް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ތަނުގެ ޕްރޮފައިލް މި ފުރިހަމަވެފައިނުވާ ގަވަރުނަރާ ޕްރޮފައިލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ފާހަގަކުރެވި ހުށަހެޅިމަ އަޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ފާހަގަކޮށް ދިރިއުޅުމުގެ ޑޮކިއުމަންޓް ފާހަގަކުރެވިފައި ރަޖިސްޓްރީ. އެގޮތުން، ބަލައިލާއިރުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ މި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ދީ ދަރަޖައިގެ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިވޭ. އެއް ލިޔުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ކަމަށް އާއިލީ ޕްރޮފައިލްގެ މިނިސްޓްރީން ކޮންސިޔުލަރ ލިޔުމެއް. ދެން އިން ލިޔުމަކީ ވަރަށް ސްޓޭޓްމަންޓެއް ކަމަށް ކޮންސިޔުލަރ ލިޔުމެއް. ދެން ނަމަވެސް، މި ފަރާތުން 2015 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2022 ވަނަ އަހަރަށް މާއްދާގައި ދިރިއުޅުއްވާކަން ސާބިތުކުރުމަށް ސްޓޭޓްމަންޓެއް ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިވޭ. އަދި 2007ން ފެށިގެން 2022ށް މާއްދާގައި ދިރިއުޅުއްވާކަން ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅާފައި މިވާ ލިޔުމަކީ ވިޔާ ލިޔުމެއް. ނަމަވެސް، ގަވަރުނަރާ ޕްރޮފައި

އިންތިޚާބުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ޕެންޝަން ޤަވާޢިދުގެ ބާބުގައިން އެބަ ދައުރާ 2011 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2013 ވަނަ އަހަރަށް މި އިލެކްޝަންސް ވަޒީފާއަދާކުރަމުން ދިޔައީ ކޮމިޝަނަރުންގެ ޤާނޫނުގައިވެސް. އެހެންކަމާ، މި ފެށުމަކީ މި މުއްދަތުގައި މާލީގައި ދިރިއުޅުން ފެށުމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މި ފެށުމަކީ 15 އަހަރު މާލީގައި އުޅުއްވާ ކަމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފެށުމުގެ ފާހަގަ. ދެން މި ނަންބަރުން ޕާރަގްރާފް އަށެއް މަސައްކަތުގައި، މާލީގައި 15 އަހަރު އުޅުއްވާ ފެށުމެއްކަން ސާބިތުކުރަން ހަމައެކަނި ޓީގެ ލިޔުމެއް ނުވަތަ ރަނގަޅު ކޮމިޝަނުގެ އިދާރާއިން ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހާލަތުގައި، އެ ލިޔުމަށް ބަރަދަނީ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާކަން ކަނޑައަޅާފައިވުން. އެގޮތުން މިހާރު މި ދައުލަތާ ރަޖިސްޓަރީ ވެސް މި ފެށުން ހަމައެކަނި 15 އަހަރު މާލީގައި ދިރިއުޅުނުކަން ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅާފައި މި ވަނީ ޓީގެ ވޯޓަރުފެށުން ދޫކޮށްފައިވާ، ގައުމީ ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް. މި ފެށުމަކީ 2005ން ފެށިގެން ގަވާއިދުގެ ކާރޑްލިސްޓް ގައުމީގައި ދިރިއުޅުމުންދާ ކަމަށް ބުނޭ. ހަމައެކަނި މި ލިޔުމުގެ މައްޗަށް ބަރަބު މި ފެށުމަށް ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި މި ވަނީ. ދެން ޕާރަގްރާފް އަށެއް މަސައްކަތުގައި މަދި އިލެކްޝަންބޭލި 2013 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މާލޭގެ ދަފްތަރުގައި ނުވަތަ މާލޭގެ ގައުމީގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ މީހަކަށް ހުށަހަޅައިދީފައި، އެ މީހަކީ 15 އަހަރު މާލޭގައި އުޅުއްވާ މީހެއްކަން ކަރަންޓްކުރުމުގެ ނުކުތާ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން ބަލައިލާން ޕާރަގްރާފް. އެގޮތުން މިހާރު ބީ ފެށިގެން ވަޒީފާ އަދާކުރަންނަވާ ރަޖިސްޓަރީ މި ފެށުމަށް، 13 ނޮވެންބަރު 2018ން ފެށިގެން މާލޭގެ ދަފްތަރުގައި ޖެހިފައިވާ ފެށުމެއް. ދެން ދިރިހުރިއްޖޭގެ ރަނގަޅު ރަނގަޅުވާފައިވާ ބޭނުން ގެންނަ 4 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ ރަށުގެ ރަޖިސްޓަރީއަށް މި ފޮޓޯ 5 އަހަރު އެ ރަށުގައި އުޅުއްވުން. އެހެންވީ، އެ ފެށުމަކީ 2018 ވަނަ އަހަރު ދަފްތަރުގައި ޖެހިފައިވާ ކާރުއަޅާ މިދާ 5 އަހަރު މާލޭގައި ދިރިއުޅުން ކަމަށް އެބަ ބުނޭ. ނަމަވެސް، މި ފެށުމަށް 2007ން ފެށިގެން 2012 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް މާލޭގައި ދިރިއުޅުނުކަން ސާބިތުކުރަން އެއްވެސް ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރަން. ދެން 15 އަހަރު ސާބިތުކުރާ ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރަމުން އަށެއް މަސައްކަތުގައި، ކުންފުނި ރަޖިސްޓްރީކުރާފައިވާ ތާރީޚުންފެށިގެން ކުރީގެ ތާރީޚެއްގައި އެ ކުންފުނީގައި ވަޒީފާއަދާކުރި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުން ބެލެވިފައި ބަރަދަނީ ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވުން. މި ތާރީޚުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ފާހަގަކުރަނީ ކުންފުނި ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ކުރިން ފެށޭ އެ ފެށުމަކީ، މާލޭގައި ބަސްފުރައި އެ އެއްބަނަ ކުންފުނި ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ކުރިން ފެށޭ އެ ފެށުމަކީ އެ ކުންފުނީގައި ވަޒީފާ އަދާކުރި ފެށުމެއް ކަމަށް ބުނާ ލިޔުމެއް ކުރިން ފެށޭ މާލޭގައި ދިރިއުޅުން ޝަރުޠު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ބަރަދަނީވާފައިވާ ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ބަލައިލީ އެ ޝަރުޠުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ).

(ނ)ގައި މި ބަޔާންކޮށްފައި، އިލެކްޝަންބޭލި ކޮމިޝަނުގެ ބަޔާނަށްޓަކައި ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް މަޝްވަރާއަކުން

މީގެކުރިން ބޮޑީގާޑުކަމުގެ ޑިއުޓީއާ ފުލުހުން ނުދެން. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަރުތީބުން ފާހަގަކުރެވިފައި އެބަ ހުރި ޗެލެންޖު ނުވަތަ ކޯޑިނޭޝަންގެ ވެސް ޝޯޓްކަމް ހުރަސްތަކެއް ލިބިފައިވާ ހާލަތުގައި ވެސް އެ ފަރާތަކީ ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ ފަރާތެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުރިކަން. ދެން އެ އުސޫލުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ)އަށް ބަލައިލާއިރުގައި މަހަކަށް ޖެހޭ ޖުމުލަ އާމްދަނީ 60000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ އިތުރަށް ލިބޭ ފަރާތްތައް ކަމުގައި ނުވުން. މައި އެޕްލިކޭޝަނާއި ކޯޑިނޭޝަނާ ވަކިން. މަހަކަށް ޖެހޭ ޖުމުލަ އާމްދަނީ 60000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ އިތުރަށް ލިބޭ ފަރާތްތަކެއް ވެސް މި ސެކިއުރިޓީގެ ދަށުން ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ބަލައިލާއިރު ކޮމް އަދި ޕްރިންސިޕަލް ދިނުމުގައި ހުރި މުއައްސަސާތަކުން. ބަލައިލާއިރުގައި ގާއިމްބަ އެޕީއަން ބާސްކޮވާ ފަރާތެއް ބަލައިލާ ކަމުގައި ކޮށްފައި ބަޖެޓްތަކާ ނުވި ނަމަވެސް އެ ބަޖެޓް ޕްރިންސިޕް ދިޔައީވާތަން ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި ހުރި ބަޖެޓް ޕްރިންސިޕްތަކާ ގުޅޭ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ވެސް އަސާސީ ނިސްބަތްވާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ. އެގޮތުން އަސާސީ ކަނޑައަޅާފައި ވާ ނަމަ ކަމުގައި ހުރި ބާރުތަކަށް އިންސާފު ހޯދުމުގެ ފަރާތްތަކުން ނުވަތަ ފާހަގަކުރެވޭ ވަކި ފަރާތްތަކުން ބާރުތަކަށް ހުރި ކަމަށް އިއްޔެ ބަލައިލި ފަރާތްތަކުން ވެސް ބާރުތަކާ ގުޅޭ ފާހަގަކުރެވޭ. ނަމަވެސް ބަޖެޓް ދިނުމުގައި ހުރި ބާރުތަކުން މިވަރުގެ ފަރާތްތަކުން އުފެދިފައިވާ ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި ބާރުތަކުގައި އިންސާފު ހޯދުމުގެ ފަރާތްތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ބަޖެޓް ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން ފާހަގަކުރެވޭ އެކަން ބަލައިލި. ގުޅޭ ފަރާތްތައް ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ކަމުގައި މުއައްސަސާތަކުގެ ސަބަބުން އިދާރީ ފަރާތްތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރުތަކުން ދެން ބަޖެޓްގެ ކަމަށް ބަލައިލި ހިސާބުން އަސާސީ ބާރުތަކުން ވެސް ދެން ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތައް މި ދަށުން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ފަރާތްތަކުގެ ނިސްބަތުން ފާހަގަކުރެވޭ ދެން ދ.އެން.އޭ.ގެ ޓެސްޓްތަކުން ވެސް ދަރިފުޅުގެ ނިސްބަތުން ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ނިސްބަތުން ވެސް އެ މުއައްސަސާތަކުގެ ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ހިމެނޭ ބަޔަކު ފާހަގަކުރެވިފައި ވެސް ބަޖެޓް ފާހަގަކުރެވޭ. އެގޮތުން، އަދި މުއައްސަސާ މި ދާއިރާގެ މުއައްސަސާ ފަރާތެއް މި އިސްލާހު ކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި މި ފަހުން. ދެން ދ.އެން.އޭ ޓެސްޓްތައް ފަރާތްތަކުގެ ނިސްބަތުން ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުން ނަމަވެސް، ފާހަގަކުރެވޭ ފަރާތްތަކަށް 12 އަހަރުން ދަށުގެ ފަރާތްތަކަށް ބަޖެޓް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ. މިހެން އެގޮތުން ފަރާތްތަކުގެ އެއް ބަޖެޓް އަދި މުއައްސަސާ މި ދާއިރާއިން. ދެން ބަޖެޓް ވަކި ބައިތަކުގެ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ ފަރާތްތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މި ފާހަގަކުރެވޭ މުއައްސަސާ މި ބާރުތަކުގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ހުރި ބަޖެޓްގެ ދަށުން ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ދިނުމުގެ ފަރާތްތަކަށް ފަރާތްތަކުން ހުރި ބަޖެޓް ފާހަގަކުރެވޭ ބާރުތަކުގެ ވަކި. އެގޮތުން މިސާލަކަށް

ބަލައިލާއިރުގައި މި އެވްރެޖުން ތިރީގައި ހުރި މަޢުލޫމާތަށް ބަލާއިރުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތުގެ ބައިން 5 ޕޮއިންޓް ތިބެންޖެހޭއިރުގައި، ވެރިފިކޭޝަން މަރުހަލާގައި މި އެވްރެޖަކުން 25 ޕޮއިންޓް ތިރީގައި އެހާ ދަށް. އަދި ބަރުގެ އާއި ޓްރިބިއުނަލްގެ، ބަރުގެ ޓްރިބިއުނަލްގެ ބައިންނާއި ފަހަނާގެ ބައިން އެއްވެސް ޕޮއިންޓެއް މި އެވްރެޖަކުން ތިރީގައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ޕަބްލިކްސެކްޓަރގައި ވެސް މި ދެ ބައިން ވެސް ޕޮއިންޓް އެއްވެ ވަރަށް ބޮޑު ބައިވެރިވުމެއް އެވްރެޖަކުން ތިރީގައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން ފުލުހުގެ؛ ދެން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ދައުލަތް ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުން ފަސޭހައިން ހޯދޭނެ ހުރި މައްސަލަތައް ބޭނުންކުރެވޭ ފުރުޞަތު ތިރީގައިވާ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅުމަށް ހުރި ހާލަތުތަކުގައި ވެސް އެހާ މަތީގައި ހުރި ޕޮއިންޓް ނެތް ތިރީގައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން އަދިވެސް ބަލައިލާއިރު ޖުމްލަކޮށް ފާހަގަކުރެވޭ ކޮންމެ ބައެއްގައި 4000 ރުފިޔާ ލިބޭ މީހުންގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު ޚިދުމަތާ ގުޅޭ ޓްރާންސްޕެރެންސީ ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ޕޮއިންޓް ދިނުމުގައި އިތުރަށް ޕޮއިންޓް ތިރީގައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ގިނަ ޓްރާންސްޕެރެންސީ ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޕޯޓުގައި ތިރީގައިވާ މައްސަލަތަކުގައި ފުރުޞަތު ހުރިކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ސަރުކާރު ފުރުޞަތު ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޕޮއިންޓް؛ މާލީ ކަމާ! ސަރުކާރު ފުރުޞަތު ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ޕޮއިންޓް ދިނުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކަށް ނަންބަރު ފާހަގަކުރެވޭ ތަފާތުތައް. އަދި މި ކަންކަމަށް ރިޕޯޓް ފޮނުވާ ގިނަ ޓްރާންސްޕެރެންސީގެ ހަމަ ގޮތުގެ އިސްލާހުތައް ބަލަން ވެސް ތަފާތުތައް ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން އަދިވެސް ބަލައިލާއިރު މި ތަފާތު މިސާލަކަށް ގޮތަކީ މި ރިޕޯޓުން ހޯދާފައިވާ އެއް ހިސާބަކުން ހުރި ޕޮއިންޓް ނިސްބަތުން ގިނަ ގޮތުގައި ބެލުމަށް މިނިސްޓްރީއަކުން ދެވިފައި އެއް ލަފާކުރަން. އިތުރުން ބަލައިލާއިރުގައި އެސްޓޭޓް އެއްބަސްވުން ޕޮއިންޓް ޕޮއިންޓް ދީފައިވާ ޕޮއިންޓްވެސް ޓްރާންސްޕެރެންސީ ކަރަޕްޝަން، މައުލޫމާތު ހުރި ޕޮއިންޓް އިތުރު މުޅި ސަރުކާރު ޕޮލިސީތަކާ ގުޅޭ ނިންމުން ނެތް ލާފަރުވާ.

އަދި މައުލޫމާތު ހުރި ޕޮއިންޓް އިތުރު މުޅި ބަލައިލާއިރުގައި ގޮތް މިނިސްޓަރުން ދެއްކުމުގައި އެއްފަހަރު ޕޮއިންޓް ދިނުމުގައި، ދަރަޖަ ކަނޑައަޅާ ނަތީޖާ ދިނުމުގައި އާއި މިނިސްޓަރުން ކަށަވަރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރަމުން އަދި އެކަން ގުޅޭ މުޅި ބަލައިލާއިރު ގޮތް ވެސް ތަފާތުވެފައި. އަދި ދަރަޖަ ކަނޑައަޅާ ނަތީޖާ ދިނުމުގައި ކުރިން މިސްރާބު ދިނުމުގައި ވަކި މިންގަނޑެއް ހަރުދަނާކޮށް ދިނުމަށް ހުރި ގޮންޖެހުން އެއީ ކަމަކަށް ނުވާ ކަމުގައި އިސްލާހުކުރުމަށް ލަފާދޭން، ކަމަށް ބަލައިލާއިރު ޕޮއިންޓް ދިނުމުގައި އަދި އެކަމުގައި ގޮތެއް ރަނގަޅުކުރަން މުޅި ދެކެވޭ ފިކުރު އަދި ދަ ކަންކަން ގޮތުގައި ބަލައިލާއިރުގައި މި ކުރިމަތިލާ ގޮތް ވާނީ ތަފާތުވެފައި. އަދި ދަރަޖަ ކަނޑައަޅާ ބަލައިލާއިރުގައި ކޮމިޝަނުގެ ނަތީޖާތަކުގެ ރޭޓިން ކުރެވޭ ދަރަޖަ ގުޅޭ ރިޕޯޓުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓް ސަރުކާރުގެ ތަރުތީބުތަކުގެ އިސްލާހުތައް ކުރަމުންދާ ރިޕޯޓުތަކުގެ ގޮތް ވެސް ތަފާތުވެފައި. އަދި ކުރިމަތިލާ ފަހަރު ފާހަގަކުރެވޭ ސަރުކާރު ސިޔާސަތުތަކުގެ މުޅި ބަދަލު ގެނެސް ސަރުކާރުގެ 100 ރުފިޔާ ކުރި ގޮތްތަކުން ގުޅޭ ކަނޑައަޅާ ގޮތުގައި އެކަން ވެސް ތަފާތުވެފައި

މިނިސްޓްރީއަށް ލަފާދެވިފަ. ދެން މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤު މިހާތަނަށް ގެނެސް އޮތް ހިސާބުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކާއި ދިފާޢީ ލަފާ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ސުވާލަން ކުރަހަކައިދުރުމުގެ ކުރިން މި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފާހަގަކުރަން އެއްވެސް ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރަން ބޭނުންފުޅު ބަލައިލުމުގެ ކުރިއަށްގެންދާނަން. އަޅުގަނޑު ކުރިއަށްގެންދާނަން ބަކައި ނަން ވިދާޅުވެދެއްވާތީއި ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އެދުން.

އަލްފާޟިލް އިސްމާޢީލް ނާއިފް އައްބަކުރު ވާހަކަދައްކަވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ކޮމިޓީ ބައްލަވައިދެއްވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަޅުގަނޑު އިސްމާޢީލް ނާއިފް އައްބަކުރު. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، މިހާރު މި ތަޖުރިބާ ނިމިފައި؛ އެ ބޭފުޅުން އެ ވިދާޅުވަނީ ނިމިފައި އޮތް ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހައްސަހީގެ މިނިސްޓްރީން ހިމެނޭ ދުވަހު ޕެނަލްގައި އެކަން ކުރިއަށްގެންދިޔުންތަކާ ނުގެންދެވޭތީ، އެހެން. މިހާރު ހައްސަހީގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން ތިން ޖަވާބު ދެއްވައި ފެންނަ ވިދާޅުވީ އޭ.ސީ.ސީން ދަށުދިޔަ ތަޖުރިބާ ނުނިމޭފައި ނުނިމޭ. އެހެންވީމާ، ކޮޅު ފަހުވެފައިވާނެ، ކޮމް ހިސާބުކުރުމުގެ؛ މިހާރު މިގޮ އަކީ ހަރުމަލާ ބަލަހައްޓާ ތިބި ބޭފުޅުންނަށް މިކަން ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭތޯ ހައްސަހީގެ މިނިސްޓްރީއަށް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ބޭފުޅުން ސަލާމަތުކަން ހުރިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ރަނގަޅު އަޅުގަނޑުގެ ޗީފްގެ ބޭފުޅުންނަށް ސަލާމަތުކަން ފުރުޞަތުދެއްވިއްޔާ. ވަރަށް ބައިވަރު ސަލާމަތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބޭފުޅުންގެ ފުރުޞަތު ވެސް އެބަ ހުރި އޭ.ސީ.ސީއާ ވެސް ކުރަން ބޭނުންވާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ކޮމިޓީގެ އިޢްތިރާފަށް މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަމުން އަޅުގަނޑު މި ބޭފުޅުންގެ ވެސް ސަލާމަތާ އޮތް ކަމަކަށް ވަނީ އެ ސަލާމަތާ ކޮންމެވެސް ފުރުޞަތުއަރުވާނަން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިހާ ހިސާބުން ކޮމިޓީ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން. ތިނަދޫ ދާއިރާގެ އިޢްތިރާފީ މެންބަރު ސަޢީދު.

ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަޢީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ސުވާލަކީއެއް އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ! އޭ.ސީ.ސީ މި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރަން ފެށިއިރު ހަދާފައި އޮތް އުސޫލާ ބެހޭގޮތުން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ހާމަކުރިއިރު މިގޮތަށް މިނިސްޓްރީން ހާމަކުރި އުސޫލާ ބެހޭގޮތުން، އޭރުގައި އުސޫލު ހާމަކުރިއިރުގައި ޖެހުނު އުސޫލާ ބެހޭގޮތުން ސަރުކާރާއި ޚިޔާލާ އާންމުންގެ ފަރާތުން އާ ސަރުކާރާއި އޭ.ސީ.ސީއަށް ހުށަހެޅި އަދި އޭ.ސީ.ސީގެ ކަންބޮޑުވުމެއް އޮތް ނަމަ އެ ކަމެއް ބެލުމަށް ޖަހައި. އެއީ މި ތަޙްޤީޤުންނާ ގެނުވައި ހުރި ކަމެއް ވީމާ. އެ ވަގުތު ދިރާސާކުރިއިރުގައި މިދެ އެއްވެސް ކަމެއް، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޮށްފައި އޮތީތޯ؟ ފުރުޞު ތިބެމަންދުރުގައި ދެން ސަރުކާރާ ބެހޭ އުސޫލު ހުށަހެޅުމަކީ؛ ހުރިހާ ޖިނާއިރުގެ ނިމި ޖޫރިމަށް ހުށަހެޅި ޖިނާއީ ތިބެނިމަ ސަރުކާރާ ހުށަހެޅިމާ އޭގެ މަސައްކަތް އެ ފޮރާން އަދި ފޮރުވި އެއްޗެއް ނުފެނުނަސް. އުސޫލުން ގައިމުކުރާނީ އެ އުސޫލަށް ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިއަށް. އެ އުސޫލާ ހާމަކުރުމާ އެކުގައި އެ އުސޫލުގެ މަސައްކަތް ހުށަހެޅާ ފާރަވެރިކަން ފޮނުވާ ފަހުން ދިޔައީ. އެ އުސޫލަކީ މުޅި ޖަމާޢަތަށް ފެންނަން އޮތް އުސޫލެއް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އޭގެ މަސައްކަތް އުސޫލަކަށް ޚިޔާނާތް ވޭ، އެ އުސޫލުގެ މަސައްކަތް ފޮނުވި ހުށަހެޅި، ޚިޔާނާތް ވޭ، އެކަން ނިމުނީމާ އުސޫލަކަށް ސަރުކާރު ހުށަހަޅައިދީފާ އޭގެ މަސައްކަތް އުސޫލަކަށް، ފަހުން އެ އަންނަނީ އެ ހުށަހެޅި ސަރުކާރާބެހޭ އެއީ އަސްލު ބޭނުމެއްގެ މަސައްކަތް ބިނާކޮށް ހުށަހެޅިފައިހުރި ސަރުކާރާބެހޭ ކަމަކަށް ބަލައިގެން ނުވަތަ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަމެއް ހިންގާފައި އެއް ހާލަތުގައި އޮތީތޯ؟ ދެން އެއް ފަހުން، އެއީ އަދާކުރެވޭ ފުރަތަމަ ސުވާލު. ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އަދާކުރެވޭ ފަހަކަށް ކުރިއެވުން، ހުށަހެޅިފައިވާ މުއްދަތު، ސަރުކާރު ހުށަހަޅަމުން ޖަވާބު ހުށަހެޅުމަށް އޮތް މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށް ޖަވާބު އެދޭ ކަމަށް. މިނިސްޓްރީތަކުން ތާރީޚު ސަރުކާރު އިދާރާތަކުން އާންމުކުރެވޭ ހުށަހަޅާ ކަންތައްތަކަކީ ވަކި މުއްދަތުތަކެއް ދީ، އަވަސްކުރަން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ ވަކި މުއްދަތުތަކެއް ދީ، ކުރިއަށްދަނީ. ދިރާސާކުރަން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ ދިރާސާދީ. އެހެންނަމަވެސް، މިގައި، މި ފުރުޞަ ދިނުމުގެ ސަރުކާރު ހުށަހެޅުމުގެ އުސޫލު އެއީ ސަރުކާރު ހުށަހަޅަން އިންނަ މުއްދަތުގައި އެ ގަވާއިދަން ނުފޫޒުވަރުގެ މިންގަނޑުގެ މިނިސްޓްރީން ސަރުކާރު ހުށަހަޅަން ދިޔައިރު. އެހެންވެގެންނޭ ކޮމިޝަނުން އެދޭ މުއްދަތު އިތުރުކުރެއްވުން. އެއީ އަދާކުރެވޭ؛ ހިތްހަމަ ކުރު މުއްދަތެއް ދީފައި، ހިތްހަމަ ދީގެ މުއްދަތެއް ދީފައި، ގަވާއިދަން ފެށި ކަމަށް ފެށިއްޖެއްޔާ އޭގެ މާނައަކީ ޕަބްލިކްސިންގެ މަޝްވަރާކުރުމުގައި އަޑު. މައްސަލައަށް ނުކުމޭ. އެއީ އެ ކަމަކަށް ތަޢާރަފުވުމުގައި ލިބި ބަޔަށް. އެއާއެއްކޮށް އަދާކުރެވޭ 3 ވަނަ ސުވާލަކީ، މިއީ ސިޔާ ޤައުމިއްޔަތާ ގުޅުންހުރި ކަމަކަށް ވާތީވެ. ސަރުކާރުން ނިންމި ނިންމުމެއް ކަސްބަކަން 100 ދުވަހު ދިނުމަކީ. އެހެން ބަދަލުގެނައުމަށް ބަލައި އޭ.ސީ.ސީން ކޮން ވިސްނުމެއްގައިތޯ އަންގައިދޭ ފުރަޞަތު ފޮނުވަން އަރަން ހުވަން ސަރުކާރަން މި ކުރަނީ. މިހެން ގެންނަ ބަދަލެއްގެ؛ އެ ނިމުމަށް އޮތް ނިންމުމެއް. ކޮންފަދަ ސަރުކާރެއް ބަދަލުކުރި ކަމުގައިވިޔަސް، އެއް ސަރުކާރުން އަނެއް ސަރުކާރަކަށް

ދައުލަތުގެކަން ކުރާ ކަންކަމުގައި ފާރަވެރި ފާރަވެރިވާ މުދާ. އެ ފާރަވެރިވާ އެއްޗެއް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ކޮން ހައިސިއްޔަތަކުން މައްސަލަތަކަށް
އެ ނިންމުން ބަދަލުކުރަމުން ޖަވާބު؛ އޭގެ މާނައަކީ ޕީ.ޖީ.އިން ބާރު އެބަދު އެ ނިންމުން ބަދަލުކުރަމުން. ކަސްޓަމަން
އެ ޑޮލަރިން 100 ދުނިޔޭގެދު އިތުރުގޮތަށް ނިންމުމަށް، އެއީ ކަން ވިސްނުމުގެ ތެރެއިން ކޮންފަދަ އިން ކަމެއްތޯ އެ
ތަފާތު ދިނުމަކީ މިނިސްޓްރީއަށް. އެއާ ގުޅިގެން، މި ބޯޑުން ފައިސާކުރައްވާފައިވާތީވެ ޖޭއާ 60% ގާތްގަނޑަކަށް
މީހުންނަށް މީގައި އުޅެއުޅޭ މުއައްސަސާ ހުރި ފާރަވެރިކަމެވެ. ހަމަކަން ބޭގ ގަވާއިދެއް ބަޔާންކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ
ޕީ.ޖީ ކަނޑައި ކަމަކު ފައިދާ އެ ވިޔަފާރި ހިސާބު ކުރަންވީ ނޫންތޯއެވެ. އޭގައި ހުރި މުއައްސަސާތަކާ އެއްކޮށް.
އެކުންނުންތޯ ތިބޭފަރާތް؛ މިސާލަކަށް އަދުވަސްވެފައި، ނޫނީ ހާސިލު ބަޔާނުނުކުރާ ކަން ގެތެރޭގައިތޯ އޭނ
މިނިސްޓްރީން ކަންތައް އެއީ މުއައްސަސާތަކުގެ ޓެކުނިކަލް، މި ބޯޑުން ކަންތައް އެއީ މުއައްސަސާތަކާ ބަހަމަގޮ ކަމަށް. މި
ބޯޑުން ކަންތައް އެއީ މުއައްސަސާތަކަށް ވެސް؛ އެ ސަރުކާރުން އެއީ ލިޔުން ދިޔައީ. ލިޔުން ދިޔައީ އެއީ މީހާގެ ހައްގު
ގެއްލުންދޭނެތީ އެ މީހާއަށް އެނގެންޖެހޭނެ ކަން ބޭނުމެއްގެ މުއައްސަސާ ބަލާފައިވާ އެ މީހާގެ ކަންތައްތައް މި
ބޯޑުން ނިންމައިގެން، އެ މީހާގެ ހައްގަން އުނިވާކަން ޖަވާބު ކަމެއް އެލީ. ސިއްރިއްޔާތުގައި ނޫން މިކަން
ކުރުވެނޭޖެހޭ. މިއީ ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ކަމެއް. މި ލިޔުމާ މި ބޯޑުން މި ނުލިބޭ ކަމަށް މި ބުނާ، ނޫނީ
ޝަރުޢީގޮތުގެ މުއައްސަސާ ހުރި ކަމަށް މި ބުނާ ލިޔުމާ އާންމު ކުރުވެނޭޖެހޭ ކަމަށް އަދުވަސްވެފައި ދެކޭން
މިނިސާބަށް ދިއައީމު. ހަމައެއާއެކު އަދުވަސްވެ ފާހަގަކުރުވަން، މި ބޯޑުން މިގެ ކުރިޔަށް ވެސް ފާހަގަކުރަން، 2018ގެ
ނިމުނުދުވަހުގައި 2018 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުވައިކުރެއްވިފަހުގައި ވެސް ފުރުޞަތު ބަހަން އިން. އެއީ
ހިނާ ފުރުޞަތެއް، ޝަކުވާ އެންމެން ހުށަހެޅުމަށް ހުރިހާ ދައުލަތުން ދިނުމަށް އޭގެ ތެރެއިން ދެވެނީ ދުވަހުދުވަހު ހިނާ،
ފުރުޞަތު މުއައްސަސާ؛ ޖިނާއީ ދަޢުވާކުރުމުގައި އިންސާފު ޕީ.ޖީގެ މެންބަރު. ޖިނާއީ ދަޢުވާކުރުމުގައި އަދުވަސްވެފައި
ސަރުކާރުގައި އެ މުއައްސަސާ ބެލެހެއްޓުމުގައި އިން މިހާ. އަދުވަސްވެފައި ތަކެތިއްޔާތު ޝަކުވާ ކުރިން ފުރުޞަތު
މުއައްސަސާތަކުގައި މުއައްސަސާ އުޅެން ކަމަށް. ޖާގަ އެއަކަށް ޖަވާބުދާރީވުން ނުވި. މިއަދު ޖާގަ މި އިންސާފު އަންނާނެ
އަޅައިސަ ޕީ.ޖީ ތަޙުޤީގައި. އެ މުއައްސަސާތައް އެބަ އެއް. ހިނާ ފުރުޞަތުގެ މުއައްސަސާ އަދި އަދަދު ވެސް އެބަ
އެއް. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންނަށް ކުރާއް ނުކުރާ ހިނދުއްވައި،
މިނިސްޓްރީގެ ބޯޑުން ގޮތެއް ހެދިފަ މިއީ ދަނޑުވެރި ކަލޭ ނޫން. ޕީ.ޖީގެ ފަންޑުގެ ތަޙުޤީގައި ހިމެނޭ
ކަރަންޓްސަރަން ތަކެތިގެ ރަނގަޅަށް ފަރުމާކުރި ދަށުކަމަކަށް ޚަރަދުތަކުގައި ޝަރުތުކުރުވާ އޭގެން އިންނަނީ. އެހެންވީމާ، މި ބޯޑުން މި
އުސޫލުތަކަށް މި ކަންތައް މި ގެނބުއްޔާ މި ދަކަށް، ހިނާ ފުރުޞަތުގެ ކަންތައްތަކަށް، މިކަމުގައި ފަރާތްތައް
ތަފާތުތަކެއް ގެންގުޅުއްވާތީ، މިކަން ރައްޔިތުންނަށް؛ މި ބޯޑުންނަށް އިންޞާފުލިބި؛ މިއީ ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި

ކަމެއް. މި ބޭފުޅުން އިންޑަސްޓްރީ މަސައްކަތްކުރި ކުރައްވަންޏާ ތިބޭފުޅުން ރިޢާޔަތް ނުހި ޖުޑިޝަލް ދިރާގައި ތިޔަރި ގޮވައިދީން ނޫން ކަމަށް ބުނާ އެއްޗަކީ، ގޮވައިދީން ނޫން ކަމަށާ ޖުޑިޝަލްތަކާ އާ ކޮންފްލިކްޓް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ ޕްރެކްޓިކަލީ؛ 60% ނުލިބޭ ކަމަށް މި ބޭފުޅުން ބުނަނީ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ނުލިބެންޏާ އެ ބޭފުޅުންނަށް ނުލިބެން. އަޅުގަނޑު ފެނޭ ގަބޫލުކުރަން. މި ބޭފުޅުން މި ހުރަހަކާފައި ހުރި މި ކޮންފްލިކްޓްތަކާ ރަނގަޅު ކޮންފްލިކްޓް ފެއްޓިއްޔާ އެކޭ، މަސްލަހަތެއް ނޫން އެއީ. ހަމަ ރަނގަޅަން އެ ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، އާދި މުޅި ރައްޔިތުން ހަމަވެގެންދިޔައިމަ މި ބޭފުޅުންގެ ތިޔާގާ މަސައްކަތުގެ އިންޑަސްޓްރީކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިއަދަކީ މި ބޭފުޅުން ތިޔާގާ މަސައްކަތުގެ އެހާ ދުރުން ފެންނަ އިންޑަސްޓްރީކަމެއް ހުރި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަ ނުކުރެވޭ މި ބޭނި ސަކަބާއަކަށް؛ އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ފުލްޓައިމް ކޮމިޝަނަރުންގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕް، މިއަދު ނަމައިބާ ރަޔީސް އިންނަވައި، އާދެ އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާ ފުލްޓައިމް؛ ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ރަނގަޅަ ދިރިއުޅޭ މުސާރަތަކާ ފުލްޓައިމް ދިރިޔައި މަސައްކަތު އަޅުގަނޑުމެން؛ މުސާރައާއި އަޅުގަނޑުގެ އުޅުން ރަނގަ ޕިރަހިތުގައި 33 މުސާރަ، 33 މުސާރަ ދިރިއުޅޭ ރަނގަޅަ އުޅެނީކަމަ އެ ބޭފުޅުންނަށް ހިތާ ފުލްޓައިމް، ފުލްޓައިމް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މީހާ ކޮންމެހެން ބައިވަރު އެއްޗެއް ދިމާވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ޖެހިލުން ނުވެސް. މި ޝަކުވާ އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަހަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން ހުރަހެއްޖެހިދާނެ ވެސް އެ މަސައްކަތަށް ނުބެލި، މިއަދު މި ބޭފުޅުން ކޮމިޝަނަށް ޕިޔަބަލި މިކަކަ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރައިދު އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭފުޅުންނާ ދާއިރާގައި ސުވާލު އުފުދި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮމި އެއްބަދަލު އަޝްއަބަދަލުން އިޝާރާތު ނުކުރާ ސަވާލުތައް އަދިއްސަ. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން މިކުރާ މަސައްކަތަކީ ރަނގަޅު މަސައްކަތްތައް ވެއްޖިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑު އެދޭ ރައްޔިތުންނަށް މިހާރު މި ބޭފުޅުން މި ބޭބީ ފުރުޞަތުއި، އެ ބޭފުޅުންނަށް އެކަން އެސްޕެޝަލީ. މުޅި ރައްޔިތުން ނަށަރުދުން ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ ފުރުޞަތަކަށް އެ ފުރުޞަތުގެ ހުރި މަސައްކަތު އިސްތިސްނާވެގެން ކަމަށް. އާރުން އެ ފުރުޞަތުގެ މަސައްކަތުގައި ނަތީޖާ އަސްލަކަށް ސާބިތުކުރެވޭން ކޮންމެއަކަށް ދިމާވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މައިގަނޑު 3 ސުވާލު، ނޫނީ 4 ސުވާލަށް އަމާޒުކޮށްގެން އެދެނީ. އެ ސުވާލުތަކަކަށް ޖަވާބުދިނުން ވަރަށްބޭނުން އެދެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާރިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑަށް ފުރަތަމަ ކުރިއްވި ސުވާލު، އުސޫލާ ގުޅިގެން، އެ އުސޫލު ގެޒެޓު ކުރުމުގެކުރިން ކޮމިޝަނަށް ސިޓީ އުސޫލުގައި ހުރި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހުށަހެޅުއްވައި އެއްވެސް ކުރެއްވި ސުވާލު. އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ މި މައުލޫމާތު ސާފުކޮށްދިނުމަށް 26 ޖޫން 2022ގައި ގެޒެޓުކުރެވިފައި މި އޮތް އުސޫލާއި، ސިޓީ އުސޫލުގައި ހުރި ކަންތައްތަކާގުޅޭ ނޯޓް މައުލޫމާތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އާ.ސީ.ސީއަކަށެވެ. ދެން އާދެ އެ އެއް އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތުން ހަމަ، ފާހަގަކުރެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން އަސާސީއަކަށް ބަލާފައި ފަރާތުން މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ އުސޫލުގައި ހުރި ކަންތައްތައް ތަންފީޒުކުރެވޭނެގޮތުން، މާލިއްޔަތުގެ ނުރައްކަލުގައި އާދެ ހުރި މައުއްސަސާތައް އަޅުގަނޑުމެން މި ބެލި. އުސޫލުގައި ހުރި ކަމެއް މިސާލަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ނުބަހައްޓަން ގެނެސް. މި ތަރުތީބުގައި ފަރާތް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅިގެން އުސޫލު ގެނޭ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެއް އަސާސައަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބެލި ފަރާތް އުސޫލު ހަމަ އެއްޗެއްގަތީ. އެކަމަކު އެހެން ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައި ކަންކަން މި ފާހަގަކުރި. އުސޫލުގައި އެބަހުރި ކަނޑައެޅިގެން ނުދިނުމަށް ހުރި ކަންތައްތައް. ދެން އެއާމެދުގައި، އުސޫލުތައް މި އެންމެ ޓެކްނިކަލް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ނިޒާމުގެ ވަކި ކަނޑައެޅުމަކީ ނުލާ ދެން އެއާމެދު އަޅުގަނޑުމެން މި ބިނާކޮށް ތަޙުލީލްކޮށްގެން ތަރުތީބުވެ އެކުލަވާލާފައިވާ ފަރާތްތަކުގައި އެޅުމުގައި ކަމެއް ނިންމާފައި. އެހެން ކޮށްލަދީ މުއައްސަސާތަކުގެ ފަރާތުގައި އެއްވެސް ކަމެއްގައި ގާއިމްވެފައި ދެމުން ފަރާތުން ނުފެންނަ ތަރުތީބު ދެމުން ގޮތުގައި އޮތް ކަމަށް ކުރިއަށް ބެލެވި ދެ ބޭނުންވާ ފާހަގަކުރެވުނު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވަކި ތަފާތު ކުރިއަރާފައި ކަނޑައެޅިގެން ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ގުޅުވާލުމެއް ނެތް. ދެން ހުރިހާ މި ތަރުތީބުކުރުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ތެރެއިން އެކަމުގެ މަޤުޞަދާއި ގުޅޭ ޝަކުވާތައް ކަނޑައެޅިގެން ހުރި ކަމަށް ބެލެވުނު މި ފަރާތެއް ނެތް. ދެން ހުރިހާ ގޮތުން ބަލައިފިނަމަ މުއައްސަސާއަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ނިޒާމް ވަކި ގޮތެއްގައި ބަލާފައި އެއް ޝަކުވާތަކެއް، އެ ކަނޑައެޅިގެން ބޭނުން ކުރަނީ ނަމަ ކުރިމަތިލާ ތަފާތު ކަނޑައެޅިގެން. ދެން ބަލާލާ އެކަމަށް ކުރިއަށް، ބޭނުން ކަނޑައެޅުމެއް، ވަކި ކަނޑައެޅުމެއް، އަޅުގަނޑުމެން މި ފަރާތުން ހަމަ ވަކިން ކަނޑައެޅުމުގެ ފަހުން ބާރު ތެރޭގައި ވަނަ މި ފަރާތް މުއައްސަސާއަށް ހުރި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އުސޫލު ހަމަކޮށް މިސާލަކަށް މުއައްސަސާއިން ބޭނުންވާ ވަކި ގޮތެއް ހުރި. މިސާލަކަށް ޝަކުވާ

ހުށަހެޅިފައި ހުރި އަދަދުގެ ގޮތުން ބަލާފައި އެ ސަރުކާރުގައި ހުރި ކަންކަމަށް ބަލާފައި އޭގެ އެ ސަރުކާރުން ތަނަވަސްކަން ބެލެން މުއްދަތަށްވުރެ، ނުނެތޭ. ދެން އެއަށް ބަލާފައި އަދަދުސަބަބުން އޭރު މިނިސްޓްރީން ދައްކަވާ ވަގުތާއި ހުރި ސަރުކާރުގެ އަދަދާ އަޅައިކިޔާއިރުގައި އެ ސަރުކާރުތަކަށް އަދަދުސަބަބުން އޭރު ނަންގަތްބޮޑުތަން އެކަނިގެންވާ ވަރަށް ބަޖެޓް އެ ދިޔަ ވަގުތު ކަމުންދާނެތީ ދެން އަދަދުސަބަބުން އަށްއުކާ މިނިސްޓްރީއަށް އެންގި އެވަގުތަށް އިރަށް ފުރުޞަތުގެ ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުން މަޑުޖެހި ސަރުކާރުން. އޭގެ. ދެން ކަސްޓަމްސްއާ ގުޅުމުން ވެސް އިއްޔެއްގެ ދެންބަޑު ސުވާލުކުރުއްވި. ކަސްޓަމްސްގެ 100 ދުވަސްތަކުގައި އަދަދުސަބަބުން، ކުރީގެ ހަމަ ދަތުރުތަކުގެ، ސަރުކާރުން ހަމަ ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުމެއް ނޫނޭ. އޭރު، އެހެންވީމާ، އަދަދުސަބަބުން މިހާރު މި ބޮޑަކީ، އޭގެ ހިއްވަރު އަދަދުސަބަބުން މިހާރު މި ބޮޑަކީ އެއާމެދުގައި ގޮތެއް ނިންމަން. މިގައި އުސޫލު ހުރިގޮތް އަދިއިރުގައި އާންމުކޮށް މުހިންމަށް މިގައި އިޖުރާއަތުތަކުގެ ދިރާސާކުރެވުނު ނުތެރެ މިގެ ތެރެއިން މިސާލަކަށް މި ސްޕެޝަލް ބައިގައި 100 ދުވަސް ހުންނާނީ ކަސްޓަމްސްއަށް. ނޫނިއްޔާމު ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް. އެކަމަކު އޭގެ ކުރިން ވެސް ހަމަ ސަރުކާރުން އެބަހުރި ދުވަސްގެ އޮކި ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި ވެރި މުއައްސަސާތަކަށް ޒާތީބަދަލުކޮށްވައިގެން ހަމަ ފުރިހަމަކޮށް ހިނގާފައި ގެންދަވާތީ. ދެން އެހެންވީމާ، އަދަދުސަބަބުން ހުށަހެޅިފައި ހުރި މުއައްސަސާތަކަށް ބަލައިލާއިރު މި 100 ދުވަހު މިތަނުން ނިމިގަ ޖާލުގަ އަދަދުގެ ތެރެއިން، އާންމުކޮށް ރައްޔިތުންނަށް މި ޚިދުމަތް އޮތް އަދަދުތަކުން ހުރިކަން އަންނަނިވި އެއާއުލުގައި ގޮތުން ނިންމާނީ އަދަދުސަބަބުން މި. އެއްގޮތަކަށް ވެސް އޭ.ސީ.ސީން އަދަދުސަބަބުން މިހާރު ފަހުން މި ވަގުތުގެންނެވި ސަރުކާރަށް ފަދަގޮތުން ހަރަން ފުރުސަތު އަދުވަސްޔާއި ނޫން އިސްތިސްނާ. އަދަދުސަބަބުން މި ސަރުކާރުތަކުގަ މިހާރު އެހެން އެކަން އޮޅިފަ ދެން އޭގެ ތެރޭގައި ހިނގާފައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް ބައްލަވާފައި ގޮތުން ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވާނޭ. އަދި އެގޮތަށް އެންމެހައި އެނގޭ ގޮތަކަށް ހައްދަވައިދެއްވާނޭ. އޭރުން އަދަދުސަބަބުން ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް. އޭގެ ތަނަވަސްވާނެ. ސަބަބަކީ ވެސް އެބަ އޮތް އެހެން އަދަދުސަބަބުން ދަށްކަމާ. މިހާރުކަން، ކަސްޓަމްސްގެ މި 100 ދުވަސް އެ އެއްޗެއް ކުރިއްވައިގެން ކަސްޓަމްސްގެ ތެރެއިން އެހެން އުސޫލް ގޮތުގެ މަސައްކަތުގައި، މާކުސް ދައްކާފައި މި ފުރުސަތު ވިސްނެވި މިނިސްޓްރީއަށް. ފުރުސަތުވެރިޔާ އެ ވިސްނެން މާކުސް ދަތިވެފައި މިއުމު ޖުމްލަކަން ރައްޔިތުން، އަދަދުސަބަބުން އެންމެ ކަށަވަރު އަދަދުސަބަބުގެ އެކަމާ ރައްޔިތުންނަށް މާކުސް ދިން މިންވަރު އެއްޗެހިތަކެއް ނޫންތޯ ބައްލަވާނެކަން ނޫންތޯ؟ މިސާލަކަށް އެގޮތަށް ކަސްޓަމްސްގެ ތެރެއިން މާކުސް ދައްކާފައިވާ 30 މާކުސް، 45 މާކުސް. ނޫނީ އަދި އެ ނޫން އެހެން އަދަދުތަކުން ދައްކާފައި ހުރި ފުރާތަކަށް، މި ބަޖެޓް އަހަރު 76 ނޫނީ 73 ނުލިބުނަސް މިގެ ތެރެއިން އެޓިޓިއުޑް ފެނެން ގޮތުސިއްޔާ އޭގެ ރަނގަޅުގޮތަކީ އަދަދުސަބަބު ސްލޮޓެއް. އޭރުން އޭގެ އަދަދުސަބަބުގެ ހަމަ އެންމެ

ރަނގަޅު އިންސާފުވެރިގޮތެއްގައި އެ ޤަވާޢިދުތަކުވެސް. ދޭނީ އެންމެ ރަނގަޅުވާނީ ކަސްޓަމްސްއަށް ކަނޑައެޅުއްވި ކަމަށް ވިދާޅު، އެގޮތް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤުރުއާން ރައްޔިތުންނާމެދުގައި ވެސް މި ޤަވާޢިދުތަކުވެސް މިންގަނޑުން މާކެޓް މިއޮތީ ވަރަށް އަޅުވައި ދިމި ބަޖެޓުގަނޑަށް ދިނުމަކީ. އެކަން ކަނޑައަޅުއްވާނެކަމަށްވުރެ މިހާރުގެ މިނިސްޓްރީން އެކަން ހަވާލުކުރެއްވޭނެ. އޭރުން އޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ނުބަލަން، އެ ދޫން ކުރިގެ ސަރުކާރުން ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުން ގޮހަޔަ ވެސް ދޫން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ. އެކަމަކު އާދޭ ތަޖުރިބާ ދޭން ޤަވާޢިދުތަކަށް ގޮވެ ފާސްކުރީ ހަމަ ޤުރުއާން ރައްޔިތުންނާމެދުގައި ވެސް ޤަވާޢިދުތަކުވެސް ގޮތަށް ނޫނުހެއްޔޯ. އެއީ. ދެން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ނިސްބަތްވާ ފަދައިން މަޝްވަރާކުރުމަށް 3 ސުވާލު. އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު މެންބަރު ޖީހާނަށް ފުރުޞަތު ދެއްވައިދެއްވާށެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މެންބަރު ޖީހާ.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު އަލްއުސްތާޛާ ޖީހާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ދެން އަޅުގަނޑު ނަކަން ވިދާޅުވެފައި ބަހެއް ހިތާގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސުވާލުކުރައްވައިފި، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެކުގެ ސަރުކާރުގައި ވެސް އެންމެ، އެކު ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގައި ނުކުޅެ އޮތް ލިބުނުކަން ދޭންހެން، ފަހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފުރުޞަތު ކޮމިޝަނެއް ހަމަޖައްސާފައި، ކޮމިޝަނަށް ނުލިބުނު ލިބިގަތަން، މި ސަރުކާރުން، މި ފަހުން މި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުގައި ފުރުޞަތު ދެއްވި. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވެއްޖެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ދައިރާގެ ބަހެއް މިހެން، ރަށްތަކުގައި އުޅޭ މީހުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިފައި ހުރިތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު އެކަމާ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިލޭ އެނގިލައްވާނެހެން އޭރު ހިނގާ މަޝްރޫޢު ވަރަށްގިނަ ކޮމެޓީތަކުން ބަލާލައިގެން އިޔާދަކުރި މަޝްރޫޢުއެއް. އެކަމާ ބެހޭ ކޮމެޓީތަކުގެ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތުގައި އެހެން މަޖުބޫރުވާ ކޮމެޓީތަކުގެ ނޫން އޭރުގައި އޮތްގޮތުން. ދެން އޭރުގައި ކޮމިޝަނުގެ ނިންމުމެއް ނޫން، އޭރުގެ ސަރުކާރުގެ އެއީ. ހިތާ ފުރުޞަތު މަޝްރޫޢުގައި ކޮމިޝަން ވެސް މަސައްކަތްކޮށްފައި އޮންނާނީ އެކުލަވައިލި ފުރަތަމަ އުސޫލުގައި ހުރި ޝަރުޠުތަކާ އެއްގޮތަށް. ޝަރުޠުތައް، އެއްވެސް ޝަރުޠެއް ބަދަލެއް ނުކުރަން. އޭގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރަތަމަ ކޮމިޝަން ބޭނުންވޭ، މިސާލަކަށް އޭގައި އޮންނާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ކޮމެޓީ. އެ ކޮމެޓީއަކީ މަޝްރޫޢުގައި އުޅުން ޝަރުތުކަށް މިވެނި އޮތް ކޮމެޓީތެރެއް އެކަތިކޮށް ހުރެން. އެއީ ހަމަ ވެރިން ކަމެއް. ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި، ފަސް، ރަށްތަކުގައި އުޅޭ މީހަކަށް ވެސް ކޮމެޓީ ފުރުޞަތު ދީފައި އެކަމަށް. ހަމަ އަނެއްކާވެސް އެހެން

އޭތި އެކަނިވެރި މައިންގެ ކުއްޖަކީ ވެސް. އެއީ ވެސް މާލޭގައި އުޅުން ސަރުކާރުގައި އޭތި ކުއްޖަކީއެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހަމަ ތަނުގައި އުޅޭ މީހުންނަށް ހިލޭ މަސްތޫރުއިން ފުރުޞަތު ލިބޭގޮތަށް ހުރުމަކީ އެކަނިވެރިންނާ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން، އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރަކު، އާދަގައި ހަދާފައި އޭތި އުސޫލާ އެއްގޮތަށް އެންމެންގެ މެދުގައި ހަމަހަމަ އުސޫލުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރީ. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކޮށްފައި އޮންނާނީ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެކަން ފާހަގަކުރިހެން އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤު.

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މި ބިލުން ފާހަގަކުރައްވާ މާއްދާގައި 59.6، ގޮތުގައިސްޖެހެން ފަސްދުވަހަކުން ފެނިސްޕެޝް ފޯރަކާ ސަރުކާރު ހަމަނާ ފާހަގަކުރާގެ މާއްދާގައި މި ބިލުން މި ފާހަގަކުރައްވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެނގިގައި އޮތްގޮތުން އުސޫލުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު، މައިގަނޑު މި އިންތިޚާބު ސަރުކާރު 15 އަހަރު މާލޭގައި އުޅުން. 15 އަހަރު ދުވަހު މާލޭގައި ދިރިއުޅުން. ދެން އެކަން ވެރިފައިކުރުމަށް މި ބިލުން ބައްލަވަނީ ޕެންޝަން، ދެން ނޫނިއްޔާ ސިޓީކައުންސިލް ރެކޯޑުތަކުން. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ، މިނިސްޓަރަކު ޕެންޝަން އެމިއުންޓް ގާނޫނު ތަޢާރަފުވީ އަހަރު 2009 ވަނަ އަހަރު. އެހެންވެއްޖެއްޔާ 2023 ވަނަ އަހަރާ ހިސާބަށް ޕެންޝަނުގެ ފައިސާ މިނިސްޓަރަކު އެ މީހެއްގެ މުސާރަ އެ މީހާ ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ޖަމާކުރަމުން ނުދާނެ. 15 އަހަރުގެ އެއަހަރުން ނާންނާނެ. އެ ދެން އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމެއް. ދެން އެހާއެކީގައި ވަރަށްގިނަ ޕުރައިވެޓް ތަނުތަނުގައި ޕެންޝަނަށް، އަދިވެސް ހަމަ، މި ޕެންޝަނާ ބެހޭ ވާހަކަ މުހިއްމުކަމާ ދެންމެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ އަދިވެސް ރިޕޯޓުގެ ނުހުރެއެވެ. އެހެން ކަމަކު ވަނީނަމަ އެ މީހާ މާލޭގައި އުޅޭނެ. އެ މީހާ މާލޭގައި ވަޒީފާ އަދާކޮށްގެން. އެހެންނަމަވެސް، އޭނާގެ ޕެންޝަނުގެ ފައިސާ ޖަމާވުމެއް ނުދާނެ. މި ބިލުން އެގޮތަށް މަސައްކަތްކުރާ ކޯޑިނޭޓަރު ކަމަށް ވަނިކަމަ އޭނާއަކީ މާލޭގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތެއް ނުވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އޭނާއަކީ މާލޭގައި ހަމަ ދިރިއުޅޭ ފަރާތަކަށް ވެސް ވެދާނެ. ދެން މިނިސްޓަރު ހާލަތުގައި، މިގޮތަށް ވެސް ވެދާނެ ހުއްޓާ މިސާލަކަށް ސަރުކާރު ހަމަނާ މީހުންގެ ގޮތުގައި މި ފާހަގަކުރައްވާ ބަޔަކު މީހުންނަށް އެގޮތަށް ވެދާނެ ހުރި މީހުންނަށް ވެސް. އެ ސަރުކާރު ހަމަނާ މީހުންނަށް އެ މީހުން

ޝަރުތު ހަމަނުވާކަމާއި، އެ މީހުން ނުވަނީ ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެކަން އެ މީހުންނަށް އިނގޭނީ ކޮންއިރަކުންތޯ؟ އެ މީހުންނަށް އެކަން ރަނގަޅުކުރަން، ނޫންނަމަ އެ މީހުންނަށް ސަބަބު މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދޭނެ ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ވެސް އޮންނަންޖެހޭނެތޯ. މިސާލަކަށް އެ މީހާ ދީ ފޮނުވައިގެ އޮތް މަޢުލޫމާތު ސަބަބަ ނޫނު ބޭނުމާއި އާސަޔަން އެނގެންޖެހޭނެތޯ. އެ ސަބަބަ ނުވަނީ ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެކަން. އޭނަ އެ ޖުރުމާނާކުރުން ފުރުޞަތު ދިނުންތޯ؟ އަދި އެ މީހާއަށް އެކަން އިނގޭނީތޯ؟ ދެން މި ބަޔާނުން އެބަ ފާހަގަކުރެއްވި 20% މީހުން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް. އެހެންވީމާ އެ ފާހަގަކުރަން ފުރުޞަތު ނުދިނީ މި ބަޔާނުގައި ކިހިނެއްތޯ؟ ދެން އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭ ޕީ.ސީ އަކަން ނޫން ފުރުޞަތު ހޯދޭނެކަމެއް. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޔާނުގެ ފާހަގަކުރި އެއްވެސް، މިނިސްޓްރީއަށް އެއްވެސް ކަމެއް، މިސާލު ޝަރުތު ހަމަވާ އަދި އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް މި 20% މީހުންނަށް ފުރުޞަތު ހޯދުމުގައި ނޫނީ އެ، މިސާލު ވެސް ބަލައި ފާހަގަކުރެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއި ވެސް ކޮށްފައި ކަންނޭނގެ. ނޫންނަމަ މައްސަލައެއް ނެތް ފާހަގަކުރަން އެ ބަޔާނުގެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތްކަން، އެ ކަމަށް މިސާލު މައްސަލަ ނެތް ފާހަގަކުރާ ނިންމާން ގޮތަށް މި ބަޔާން މިނިސްޓްރީއަށް ހިއްސާކުރެއްވީތޯ؟ ނޫނީ މި ބަޔާނުގެ ވިސްނުމަކީ ކޮބައިތޯ މައްސަލައެއް ނެތް ފާހަގަކުރާ ހަމަޖެހިފައިވާތީ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްކަލަ ޖުމުލަކޮން ވެސް ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ކުރީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ސުވާލު ކުރައްވާފައި ވެސް އޮތް. އަޅުގަނޑަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެ ޖަވާބު އަރުވަންވާނެ ހިތަށްއަރާތީވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައްޓަން، ދެން އޭރު ފާހަގަކުރެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވެސް ބަޔަކު ދެކުން ފެށުން ފުރިހަމަ. މިސާލު މި ހުރި މީހުންނަށް މި ވެސް މިދިޔަ ގޮތަކާ ގުޅިގެން ވެސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ގެންގޮސް އާދައި ގާނޫނު މި އޮތް ގޮތަށް ހަމަ ތަންފީޒު ކުރުމަށް ޖަހައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ގޮތަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިންމުމުގެ ސިޔާސަތު ވެސް ވަރަށް ބޭނުން ވިސްނުން ބަރާބަރުވެގެން ކުރިއަށް ދަނޑިވަޅަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގައި ވިސްނާލަން ޖާގަ ނަޒަރިއްޔާތަކުން ކަނަވަދުކުރަމުން ބެލެއި. އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެންމެ ކުރުމަށް،

ހާއްސަކޮށް ޕެންޝަނާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބެލިބެލުމުގައި ކަރަންޓުހާލަތު، އޭގައި ހުރިހާ ނޫނޭ މިސާލަކަށް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަދި ޕެންޝަނުގެ ގާނޫނު އަމަލުގެ ކުރިން ވެސް އެބަ ހުއްޓެއް ނޫނެކޭއާ ވަގުތުތަކެއް މީގެ ތެރޭގައި ހިމެނިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން، މީގެ ކޮންމެ ނަގާ ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި މިސާލަކަށް އޭގައި ޝަރުތު ފުރިހަމަވުމާއި ނުވުމާ ގުޅިގައި ގޮތް ކަނޑައަޅާފައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަބްދީލުކޮށް ބޭނުން ބުނެފައި ޖަހައި ގޮތް ކަނޑައަޅައިދޭ ހަމައެކަނި މިސާލަކަށް ޕެންޝަން އެގޮތުން ބޭސްލައިނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އޭގައި ހުރި ކަންތައް ޝަރުތުތަކުގައި އަޅައިލިއަދުމެ ގެންގޮސްފައި ހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. ދެން ކޮޅު ތި ފަރާތްތަކުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ކުރެއްވި ސުވާލަކީ މި ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ގޮތެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ތަޖުރިބާތައް ފާހަގަކުރެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީން ގާނޫނުން މި މަޤާމުތަކުގައި އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތަންފީޒުގައި މި ހިސާބުން އެ ދަށުލެވުނު މުއައްސަސާތަކުން، ސަރުކާރު މުއައްސަސާތަކުން ކުރައްވާ ކަމެއްގައި ކުރަންޖެހެނީ މަސްދޫރިވާ ގޮތުން ކަމެއް ހިންގާތީ ބެލުމާއި، ދެން އޭގައި ތިޔަދެގޮތުގައި ޚާއްޞަގޮތް އެހެން ބަލަން. އެ ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުޖަމާން ހުރި ގޮތެއް ޚާއްޞަގޮތެއް އަސްލު ފުލުހުން ފުރިހަމަކުރާ އާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންތަކެއް. ދެން ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން ދެ ފަހަރު ކިޔާ ބަޔަކަށް ބަލާއިރު އުސޫލުން މިސާލަކަށް ވާނީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މި ތިރީގައި ވާހަކަ ފުރުޞަތު ދިން. އެހެންވީމާ، އެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ގޮތްތަކެއް ނުންނަތީ. ބަލާއިރު ފަރާތްތައް ބެހޭގޮތުން ކުރިއަށް އޮތް ގޮތުގައި އެއް އަސާސީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢާރަފުކުރި އެކަން ހިންގާ އަޅުގަނޑުމެން ދީފައި އޭގެ އަސްލު ފުރުޞަތު، ޕްރޮފެޝަނަލް އާމްދަނީ ދެ ކުރިއަށް ބަލައިލުމުން ބޭނުންވާ މުއައްސަސާތަކަށް ކުރެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އޭގެ އެ ބައިގެ އެހެން މުސާރަ ހުރިހާ ރަސްމީ ގޮތުގައި އެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން ކުރަންވީ ފަހަރުގެ ވަރަށް ބޮޑު. އެހެންވީމާ، އޭގެ އެ ބަރޯގެ ޝަރީއަތް އަޅުގަނޑުމެން ހިފޭނެ މަޖިލިސްގައި ވަކި، އިއްޒަތްތެރި މަޖިލިސްގައި ވަކި ކަނޑައެޅުން ވަކި އެބަ އޮތް ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން މުހިއްމު ކަމެއް މަޖިލިސްގެ ހަރަކާތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ވަކި. އެހެންވީމާ، އަދި ކަންކަމުގެ ދާއިރާ މި އިން ފަރާތްތަކަށް ނުލާން ކޮމިޓީގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެހެރިހެން އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނުން ހުރި. އެ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާ މި ފަރާތުގެ ތަޢާރަފްކުރި ޝަރުޢީގޮތުން އިންސާފުވުމުގެ ވަސީލަތް، ފުރުޞަތު ދިމާކުރާ ޤާނޫނުގެ އިންސާފުވުން ވަސީލަތް އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތްތަކަށް އިސްލާހު ކުރުމާއި ފަރާތްތަކުގެ ކަންކަން އެ ފުރިހަމަ ގެންދަވާ އަޅުގަނޑުމެން ދިފާއުގައި މި ވާހަކަ މިނިސްޓްރީގައި. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުތަކާއި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި ހުރި އަސާސީތަކެއްގެ މަޝްވަރާ، އެހެންވީމާ ހަމަހަމަކަމާ ކަންކަން ގައިޑްލައިންގެ ފުރިހަމަކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން އިސްލާހު ދެން ވިދާޅު، އެހެންވީމާ. ދެންނެވީ ފުރިހަމަ

އެކަން ހަވާލުކުރެއްވުމަށް އެރިޕޯޓަކުން މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކަށް ބޭސްކޮށް ހެއްދަވާން ބޭނުންފުޅުއާލުމުން އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެރިޕޯޓަށް ފުރުޞަތުދިނުމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ގެންގުޅޭ ތަންދޭ ބޮޑުވަކުން ހަމަ އިޖާބަދޭނަން. ދެން އެކަމަކު މިސާލަކަށް މިގެ އިތުރަށް ތަސްދީޤުން ޗޮސް ބައެއްދުއް ގެއްލޭ ހިސާބަށް މިކަން ދާކަމަށްވެފައި، އާދެ ސަރަޙައްދުން ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާ ކަމުގެ ފުރުޞަތު ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް ހަމަ ވަކި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެނެގަތުމަށް ހިފާން ކަންތައްތަކުން ދަންނަވަމުން އެކަން ހަމަ ތަޢީންކަން އަޅުވަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ނައިބު ރައީސަށް އިތުރު ފުރުޞަތުއަރުވާ އިތުރުކޮށްދިނުމަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ނައިބު ރައީސަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުއްސަލާމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު ސަލާމް. މިގައި ޝަރުތު ހަމަނުވާ ކަމަށް 59 އިންސައްތަ ކިޔާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންޖެހޭން 40.4 އިންސައްތަ ޝަރުތު ހަމަވާކަން ވެސް. އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުކޮށް ހިސާބު ހަދާފައި އިންސައިޑު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ފާހަގަކުރީ 20 އިންސައްތަ. އަދި ޝަރުތު ހަމަވެފައި 19.7 އިންސައްތަ އެބަ އުޅޭ. މިސާލަކަށް ފޯމު ދިން މަޢުލޫމާތުގައި އެ ބޭފުޅާ ދަރިއަކު ނެތި ކަމަށް ބުނާއިރު ވެސް އިތުރަށް ޗެކިންގ ބަލައި މި ހުންނަނީ. އެހެން ކަމަށް ވާނަމަ އެ އުސޫލުތަކަށް މިހާރު ބަލާފައި އިން އުސޫލުގައި އޮތީ މިންގަނޑުން އެ ބެލުމާއަށް އެ ލިބެންޖެހޭ މިންވަރު ލިބޭ، އެއީ 4 ހާސް ރުފިޔާ ހިލާން ބައެއް ބޭފުޅުން ތިބޭން. އަނެއްބައި ބޭފުޅުންނަކީ 13 ހާސް ތޮށިއަށް ވެއްޖެން ބޭފުޅުން. މި ޝަރުތު ހަމަނުވާ ބައިގެ ތޮށިއިން ދަށުގައި ކުރިން މި 4 ހާސްގައި ނުހިމެނޭ މައްސަލަ އަރާން ބޭފުޅުން. ދެން އޭގެ އިތުރުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްދެއްވި ޕެންޝަނާ ގުޅިގެން. މިގައި ޕެންޝަނުން ފައިސާ ކަނޑަމުން ނުދާކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިވިލް ސަރވިސް ޕޮލިސް ޕެންޝަނަށް އެ ވަޒީފާގައި ހުރި، ސަރުކާރު ވަޒީފާއެއްގައި ހުރެއްޖެ ނަމަ އެއީ ކޮންމެވެސް އެ ވަޒީފާ އަދާކުރަނީ. އަދި ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުއްދަތު ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަން ހުންނާނެ. ދެން އޭގެ އިތުރުން އަމިއްލަ ކޮންޓްރިބިއުޓަރުން އަޅުގަނޑުމެން މި ޕްރޮބްލަމެއް ވެސް ދައްކާލިދު ބޭނުން ފާހަގަކުރެވިފައި ހުންނަނީ ކޮންޓްރިބިއުޓް ވެސް ކުރަމުން ވަޒީފާގައި އެއް ކަމަށް ދިމާވޭ ތިރިވެފައި، އެއަށް ބަލާފައި ޝަރުތު ހަމަކޮށްފައި ހުރިމަ. އޭގެ ބައެއް މިސާލުތައް އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާލުން ދައްކާލާފައި ހުރި.

އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ. ދެން އޭގެ އިތުރުން ކުރީގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވައިފި އުސޫލު ވާހަކަ. އުސޫލު އާންމު ކުރި ފަހުން އެއް އަހަރަށްވުރެ ގިނަ ދުވަސްވީ ފަހުން މިގައި އަދި ފުރުޞަތެއް ދޭ ގާއިމީ ފިޔަވަޅު، ވަގުތީ ފިޔަވަޅު އިޢުލާން ކުރީ. އޭރު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެއްވެސް މައްސަލައެއް އުސޫލާ ގުޅިގެންނެއް ސީދާ ހުރަހެއް ފެނިފައެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ތަޞައްވުރު ބޯސް ވެސް ކޮންޓްރޯލްކުރައި މިހާރު އެއް އުސޫލުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެން ކުރިއަށް ދާން. ދެން އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެން ތަފްޞީލު ކުރިއަށްދާ ވަރަކުން އުސޫލު ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި މިފަދަ މައްސަލަތަކެއް ދިމާވެދާނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކެއް ހުރެއްޖެ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރަން އަދިވެސް އަންގާނަން. އެއީ ތަފްޞީލު އަދިވެސް ކުރިއަށް މިދަނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުތަކުގެ ތެރެއިން އެއް ސުވާލަކީ ޖަވާބު ނުލިބޭ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްލެވި. އެއީ ސަރުކާރު ހަމަޖެހުނު މީހުންގެ ލިސްޓު މި ބޭފުޅުން އާންމު ކުރައްވާނަންތޯ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛާ އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް އޭރު ދޫކޮށްލެވިފައި އޮތް ސުވާލެއް. އަޅުގަނޑުމެން ކޮރަޕްޝަން ސީދާ ކޮރަޕްޝަނުގެ މަޝްވަރާކޮށް އެއާ ގުޅިގެން އަދި ގޮތެއް ނިންމާފައެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ތަފްޞީލުގެ އެބައިގައި ސީދާ މުޅި ލިސްޓު އާންމުކުރާނީތޯ ނޫނީ ނުނިންމައި އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޝާހިދު.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އެންމެ ފުރަތަމައިން ވެސް އިންސާފުވެރިކޮށް މިކަން ކޮށްދެއްވުމަށް، އެ ނިޔަތުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އުންމީދުކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ވެސް މިއީ ހަމަ އެންމެ އިންސާފުވެރި ގަރާރެއްކަން ގެނި ނޫނީ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާން ކަމަށް. އެހެން މި ދަންނަވަނީ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މާލޭގެ ބިރުހާވަރިކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން މިހަނަރު ވަނިއްސުރެ ދެކޮޅުވުމުން ވާހަކަތައް، އަދިވެސްއްދު

ވާހަކައެއް. އެކަން ކަމަށް އަވަސް ރައްދެއް އައުމަކީ އަބަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް. ވަރަށް ދެރަވޭ ފެނިއިރުގައި ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ބަޔަކު ދުސްތޫރުއާ ޚިލާފުން މިހާރު މި ކަންކަން އޮތް ގޮތް ސާފުކޮށް ރައްޔިތުންނާ ހިސާބަށް ވެސް އަދި މި ކޮމިޓީއަށް ވެސް ހިއްސާކުރުމަށް ހުރަސްއަޅަމުން ދިޔައިމަ އެކަން އަޅުގަނޑު މުޤައްރިރު، ކުރުވެރި ވެސް ކުރަން. އަދި އެކަން ތަކުރާރުވެގެންނުދާނެ ގޮތަށް ކަންކަން ދާނެ ކަމަށް ވެސް އުންމީދުކުރަން. ވިދާޅުވެއްޖެ ބައެއް ސުވާލުތަކަށް ބަލައިލާއިރުގައި އިނގޭތޯ އުސްތާޛުގައި ނުލިބޭ ކޮޕީ ވާހަކަ. އުސްތާޛުގައި ނުލިބޭ ކަމެއް ކުރަން. ދެން އުސްތާޛު ހަމަގައި މިނިސްޓްރީން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭ. އެހެންވީމާ، އުސްތާޛުގައި ލިބޭނެ އެއްޗެއް ނުލިބޭނެ އޭ.ސީ.ސީއަކަށް، ހަމަ ތަފާތެއް ވެސް، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަކަށް ބެލުވޭނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކޭތީވެ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. މި ބާރުވެރިން އޮންނާނެތޯ އެއްވެސް ހިސާބެއްގައި ޖާއިޒު ދޭ ގޮތް ބަލަހައްޓާކުރަން، ނޫނީ ބަލަހައްޓާކުރާތި؛ ޖާއިޒު، މި ބާރުވެރިން ޖާއިޒުބެއް ދިނުންތޯ މި އިޖުރާއަތު ކުރަމުންދިޔައިރުގައި ނޫނިއްޔާ އެކަކަށް އެއްވެސް ބަލަހައްޓާ ގޮނޑެއް، އެއްކަމަ ޖާބިރާ ކޮންޓްރެކްޓާ ކަމަކަށް ވާހަކައެއް ނިކުމެގެން، އިންނާނެތޯ އެއްކަމަ ޖާއިޒު ދޫކުރެވޭ ބަދަލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު އެކަކަށް ވާހަކައެއް އަޅުގަނޑު ހިތްވަރުދިނީ، ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ޝަކުވާތައް އަދި މި ބާރުވެރިން ޖާއިޒު ދީގެން އެބަ ބަލަހައްޓާކަން. އެ ފުރިހަމަކޮށް ނިންމާނޭ މިބާރުވެރިންނަކަށް ދީގެނޭ؟ އެހެންވީމާ، ހިތްހަމަޖެހޭ އެ ވާހަކަ ހިއްސާކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން ޝަކުވާ ފުރިހަމަކަމާ 20 ޖުލައިން 7، ދެން އަދި އެބަ ބުނޭ 40، ޖުމުލަ 19 ވިލަ 40 ފުރުސަތެއް މިހެން ޝަކުވާ އެބަ ހަމަވޭ. އެ ފުރުސަތުތަކަށް ޝަކުވާ ހަމަވޭ ކާކުތޯއި މިނިސްޓްރީއަށް އަންގައިދީފައި، ނޫނީ ނަންގަނޑި މި ޖެހުނުގައި ކިޔުއްވައިދީ؟ ނަންގަނޑާ؛ އަޅުގަނޑު، އެއީ މި ކަމަށް އުންމީދުކުރަނީ މިއީ ފުރުސަތުތަކާއި އެބަ މިހެ. ހަމަ ކޮޅުމަތިވެގެން، ވަރަށް ދަތި ހާލަތެއް އުޅޭ. އެހެންވީމާ، ޝަކުވާ އެބަ ހަމަވާ ކަމަށް، 40% ވަނަވަރު، އެ 40%އަށް އަވަހަށް ގޮތެއްނުހަދާ، ފުރުޞަތުދީގެން މިޙަސްބަންދުގަހަނަން ފުރަތަމަ ކަމެއް ބޭނުމެއް މިނިސްޓްރީއަށް އެންގުމަށް މި ބާރުވެރިން މިހާރުހިމެނޭކަން ވެސް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަން އެކަން މި ބާރުވެރިން ކުރައްވާނެ ކަމަށް ވިދާޅުވެ އަވަހަކަށް. ދެން ފުރުޞަތު ޝަކުވާގައި އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު، ކުޅަކަން އަޅައިގަތުމާ، އަސާސީ ނުކުތާ ޝަކުވާތަކަކަށް ބަދަލުވާން ދިފާޢުވާ. ކޮބައިތޯ އަސާސީ ނުކުތާ އެއްކަމަ ޝަކުވާތަކަށް ބަދަލުވާން ދިން ވާހަކަ އެއީ ކޮން ކަމަކާ ގުޅޭ ގޮތުންތޯ އެ ވާހަކަ މި ވިދާޅުވަނީ؟ ދެން ޖަވާބުދީފި، ޖަވާބުދޭން ކަމަށް އެބަ ބުނޭ، މި ނިންމާޖަވާބުން މިޙަސްބަންދުން ޖަވާބުދީފާ މިނިސްޓްރީއަން މިލިބިފައި ކަންކަމުގެ ގޮތަށް. ކޮންއިރަކުތޯ އެ ޖަވާބުދީ އަޅުގަނޑު ބަލައިލަން ބޭނުން ހަމަ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެންމެ ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ނުކުތާއަކީ އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދާރީވެވޭތޯ މަސައްކަތްކުރާނަން. މި ފާހަގަކޮށްލީ ހަމަ ރަނގަޅަށް. އަޅުގަނޑުމެން އުސޫލުގައި ނޫނީ ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅަނީއެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ރަނގަޅަށް ވާހަކައީ އުސޫލުގައި ނޫނީ ކަމެއް ދިމާވެއްޖެއްޔާމު އެ އުސޫލުގެ ހިންގުމުގެ ގާނޫނީ، މި އަހުލުވެރިކަމަށް ބާރު ހުރި ފުރުޞަތުން ނިންމަވަންވާނީ. އެއީ މިނިސްޓްރީ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ފާހަގަކުރައްވާފައިން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ އުސޫލުގައި ކަމެއް ނުހިމެނި ޢަމަލު ހަމަޖެހުމުގައި ދެން އެ އުސޫލުގައި އެ ކަމެއް ދިމާވުމަށް އިޚްތިޔާރުކުރެއްވި ދެން އިޚްތިޔާރުކުރެވޭ ގޮތުން އެހެން މީހުންގެ ދުވަހު އެއްހަމައަކުން އެއް އުސޫލުކުން ނިންމާތީ. އެހެން އެކޮޅަށް ސަރުކާރުގެ ތަނަވަސްކަން ފާހަގަކުރާ ގޮތަކީ އެ ދުވަހު ނިޔާވެވަ ގުޅުންހުރި ފަރާތަކަށް ގެއްލުން ނުވާނެ ކަމަށް ޔަޤީން ކުރެވޭ ގޮތުން ދިމާވާ ފަރާތްތަކަށް ނެތް. އެކަމަކު ދިމާވާ ކަމެއް އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނަތީޖާ ބަލާ ހަމަ ގޮތަކީ އިސްލާމްދީނާއި ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން އެކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުމެވެ. ދެން ގުޅުންހުރި އެހެން ފަރާތެއްގެ ސަބަބުން ފަސާދައަށް އެކަމެއް ދިމާވާ ގޮތަކަށް ކަމެއް ނުކުރުމަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް މި ގޮތަށް ނިޔާވެ ފަރާތުގެ ޝަރުޢީ ގުޅުމުގެ އިނގިރޭސި ބަސް ސިޔާސަތުތަކުގެ ދަށުން އަދި އަސާސީ ހަމަތަކުން ހިފެހެއްޓުމަކީ ހަމަ ގޮތަކީ އެކަމާ އިއްޒަތްތެރި ބާރުވެރިކަމަށް އެ ގޮތުގެ ދިވެހިރާއްޖެ އެ ގޮތަށް ނިޔާވެ ޤާނޫނީ ބަލާ، އެކަމުގެ ގަވާއިދު ބަހައްޓާ ގާނޫނީގެ ކަމެއް ނިޔާވެ ނިންމަވާ ނުކުރާނެ އަދި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުމަށް ބެލޭނެ ގޮތެއް ފާހަގަކުރާނެ ނުލިބޭނެ، އެހެން ވަކިވަކި ފަރާތަކުން ބަޔާން ޤާނޫނަށް އެއީ. އެހެން ނިޔާވެ އިސްލާމް އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލުންވާ ގޮތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތަކުން މި ތަރުޖަމާގައި ހަމަ އަސާސީ ޤާނޫނު ގޮތަކަށް ބަލާނަމެވެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅިގެން މިސާލަކަށް މިނިސްޓްރީއަކުން ދަރަނިވެރިވުމަށް މިފަދަ ގޮތަކަށް ބަލާފައިވާނަމަ. އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް އަރައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ ހިމާޔަތް ދަށުގައި މި ޒަމާނުގެ ވިސްނުންތަކުގެ ގޮތުގައި އެ ގޮތުން ބަލައިލުމަކީ ނިންމާ އެއީ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލާލުން ގޮތަކަށް ނިންމާން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ލިޔެކިޔުމުގެ ޤާނޫނުން އެ ގޮތުން ދެން ބަލައިލުމަކީ ގޮތަކަށް މި ކޮރަޕްޝަނަކީ މަޝްވަރާ ގޮތަކުން އެކަން ކުރައްވާނޭ ނިންމާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން

ސަމާލުވެ ތިބެންޖެހޭނެ ކަމެއް. ދެން މި... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހުން) އާދެ! އޭގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މި ސީދާ ކަނޑައެޅިގެން މި ބޭނުވައި މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޞްދީޤުން ފާހަގަކުރެވޭ ރަނގަޅު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ 20 އިންސައްތަ މީހުންވެގެން ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވާނެ. އެކަމަކު 40 އިންސައްތަ، ބާކީ މި އޮތް 20 ޕަސެންޓަކީ އިންސައްތަ މީހުންގެ ތެރޭގައި އޭގެ އެލިޖިބަލް، އެކަމަކު އޭގައި އެބައުޅޭ ޕާޓިސިޕޭޓްކުރުމުގައި މައްސަލަތަކެއް. އެހެންވީމާ، އެކަން ރަނގަޅުކުރައްވާލުމަށް ހަމަ ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވާނެ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ނަންގަނެވިއްޖާނެ. ދެން މި ރާއްޖެއިން ބޭރު، އެއީ 1 ފެބްރުއަރީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޓީ، އޭ.ސީ.ސީން އަޅުގަނޑުމެން އަށް ދޫކުރި ނިންމާފައި އަންގާފައިވާން 1 ފެބްރުއަރީގައި އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން އަދި އިތުރު، ޒަމާނީ އިތުރުކޮށްދިނުން ފުރުސަތުދެއްވައިފިއްޔާ.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޙަސަން އަބްދުއްސަލާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި އަނެއް ސުވާލަކީ ޓްރެންޑަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް ހުންނާނެތޯ؟ މީގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލުމުގައި ހުންނާނީ އޭރު ވެސް ހަމަ ޓްރެންޑްތަކަށް ހުރަހަގާލުމުގައި ހުރި މައްސަލަތަކެއް، މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައްސަލަތަކާ ދިމާވިޔަސް ޓްރެންޑްތަކުން ހުރި އެހެންކަމާ ދިމާވޭތޯ. ނޫނީ އެ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާލައި ހުންނާނީ. ޓްރެންޑްތަކުން އެއްވެސް ވަރަކަށް، ޓްރެންޑުން ބަދަލު ގެނެސްދެއްވިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ނުހުންނާނެ. އެކަމަކު އެއްވެސް ކަންތައްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވަން ވާނެ. އޭގެ އިތުރުން މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވާ އަސާސީ ނުކުތާތަކާއި، އޭގެ މިސާލަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ޝަކުވާ ހުށަހަޅަން ފުރުސަތު ހުޅުވައިލީމަ އެބަ ބައެއް ބޭފުޅުން ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ އަޅުގަނޑު މި ބޭފުޅުގެ ޓްރެންޑަކީ ސަރުކާރުން އެޅުއްވި ގޮތެއްގައި އެ ބޭފުޅުގެ ޓްރެންޑު މެދުކެނޑިއްޖެ އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މިއީ އަސާސީ ނުކުތާ ޝަކުވާތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް. މިކަހަލަ ބައިވަރު ޝަކުވާތަކެއް އެބަހުރި. ދެން އޭގެ އިތުރުން މީގައި ފާހަގަކުރަންޖެހޭ އަނެއް ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭ.ސީ.ސީއަށް 325 ޝަކުވާ ހުށަހަޅާފައި، ދާއިމީ ވިސްނުން ޝަކުވާ ހުށަހަޅަން ހުޅުވައިލީ ފުރުސަތުގައި ބާކީ ހުރީ ތިން ސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ހަތް ޝަކުވާއެއް ހުށަހެޅީމަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ގަބޫލުކުރަން އޭގައި މައްސަލަތަކެއް އެބަހުރިކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި މުޅި އެއީ ބަލާލައި މި ފާހަގަކުރެވޭ ގޮސްތަކާ ހައްލުނިކާލަން އަންގާލައި މިހިރީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ކޮމިޝަން މެންބަރު ޖާބިރު.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު އަލްއުސްތާޛު ޖާނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލާ ގުޅިގެން، މީގައި އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ، މީގައި މި ބޭސިކް އެންމެ ބޮޑު ޝަރުތަކަށް މި އޮންނަނީ 15 އަހަރު ދުރުންކުރެ ރާއްޖޭގައި އުޅުން. ދެން ރާއްޖޭގައި އުޅުން ކަމަށް އެއްކަލަ ޑިސްކްރިމިނޭޝަނާއި ސިވިލް ސަރވިސްއިންނާއި މި ޒަމާނު ކަނަވަރުންވާއިރު ވެސް ބައެއް ޤާނޫނުތަކުން އެބަހުރި އެއްކަލަ މާލޭގައި ގެއްލުނު ސިޓީއެއް، މިވަނީ މިހާރު މިވަނީ މުއްދަތުތަކުން މި ގޮތަށް އުޅުން މިހާ. ނޫނިއްޔާމު އެ ގޮތް ވެސް ފުރާވި ނުނަސް، ހަވާލާއަކު މި އޮންނަނީ މިވަނީ މިހާރު މިވަނީ ގެއްލިގައި އުޅުން ކަމަށް ތިމަންނަ ހަވާލާ. އެހެން ހުރިހާކަމެއްގައި ހުރި އެއްކޮށްލިގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފަހަރު ގެންގުޅެމުން އަންނަނީ، އާދެ ތެރެއިން ބައެއް މިހުންނަން އެކަހަލަ ލިސްޓުކަން ޤާއިމުވެފައި، އަހަރު ބައި މިހުންނަކަން ނުޖެހޭ އެހެން އެޤާނޫނުކަން ގެންގުޅޭ ދެންނެވިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނު އެ ޤާނޫނުގެ 15 އަހަރު ކަމަށް ހެދުމުގެ ކަމެއް ޖެހޭތޯ، މިސާލަކަށް ރަށެއްގެ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުން މި ރާއްޖޭގެ ފިޔަވަހި މިފަދަ ކަމެއް ފުރިހަމަ އެހެން ރަށްރަށުގައި އެކަމަށް ފެނޭ ނޫން. އަދި އެ ރަށުގައި ދެމިހުރި އެ މީހާ މަޤާމުގައި އުޅެންކަމަށް އެދޭތީ ވެސް ތަފާތުކުރަން ނުޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އެކަމަކު އެއްކޮށްލިގައި އެ އެއް މިންގަނޑުގެ މުދަލެއް އެ ހުރިހާ ފިޔަވަހި މިނިކަމާއި ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައި ކުރިއަށްދާން. އެއީ އަޅުގަނޑު އެ ނުކުމެގައި ފެހެރެގެން ބޭނުންވަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ސަލާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ސަލާމް. އާދެ އިތުރުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ، ހަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް މިސާލެއް ގޮތަށް ޔާއްމަކުރިއްޔާ ފަސޯހަކަން ކަންނޭނގެ. މިސާލަކަށް ކޮމިޝަނުގެ ތިބުން ދެކެވޭ އޮންނަ ހުރިހާ ގޮތްތަކަށް، އާއިން ހުރިހާގޮތަކަށް އޮންނަ ކޮމިޝަނުގެ ސިޓީއަކަށް ވާކަން ދެކޮޅު ކުރިމަތިލާ ހަމަ ހަމަވާ ބެލޭ. އެއްނުވަތަ ދެ ބެހޭ ހަމަ، ހަމަ އެ މިހާރު މިކަހަލަ ކަމަކީ ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ކަމެއް ހަމަ އެއްކަލަ މަޝްވަރާގެ އެއްކޮށްލިގައި ނުކުތް. އެއްކޮށްވީ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އަދި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ވަކިން ގުޅޭ ހަމައެކަނި ހަމަކަށް ބަލައިގެން ވާހަކައެއްނޫން. އެއްނުވާނެ އެކަމަކު މި ގޮތް ހަމަހަމަކޮށް، އެހެން އަދި ހަމަހަމަ ގެންނަ ގޮތެއް، ހަމައެކަނި ނޫނީ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫބު.

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫބު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ކައުންސިލުތަކުން މި ދިން ލިޔުންތަކުގެ ތެރޭގައި ބަޖެޓާއި ހިޔާލު ލިޔުންތަކެއް ހުރިތޯ؟ ހުރި ކަމަށް ފާހަގަވިތޯ؟ ފާހަގަވި ކަމަށް ވާނަމަ އެފަދަ ކައުންސިލުތަކުން ލިޔުންދިން ފަރާތްތަކާ ގުޅޭ ކޮމިޝަނުން އެއްވެސްފަރާތަކަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ވިސްނުމެއް ގެންގުޅުއްވަންތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، މި 2022ގައި އުސޫލު ކަނޑައަޅާފައި އޮތީ. ދެން އެ އުސޫލުގެ މައްޗަށް ގްރާންޓް ދިނީ. އޭގެ އިތުރަށް، އޭގެ ބޭރުން ގްރާންޓް ދިނުމާއި އެ ގްރާންޓް އޭގެ ތެރެއަކަށް ފައިސާ އިތުރު އުސޫލު ކަނޑައަޅައިގެން އޭ.ސީ.ސީއަކަށް ފެނޭ އަދި އެނގޭ ފަރާތްތަކަށް ފެނޭ އެކަމެއް ނުކުރެވޭނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އިންޞާފަކީ އެ ނިންމި އުސޫލަށް އެ ފައިސާ ބެހުން. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު އެ މާލީ ސްޓްރެސްގައި، އޭގެ ބޭރުން ދިޔައި ހުރި މާލީ ސްޓްރެސްއާއި ކުރަންވެގެން އިތުރު އުސޫލެއް ހަމަޖެހުނު މިހާރު ފާހަގަކުރެވޭ މި ސަރުކާރުން ނިންމާފައިން، މިނިސްޓްރީން ނިންމާފައިން ޕީ.އެސް.އައި މެންބަރަކަށްވުން މިސާލަކަށް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ އޮތީ އުސޫލެއް ކަނޑައެޅިފަ. ދެން އެއްބަޔަކަށްވުން އެއް މަޖިލީހުން ދެން. އޭރުން ޕީ.އެސް.އައި މެންބަރުންތަކެއްވެގެން މިސާލަކަށް ފަހަރެއްގައި 40 ގްރާންޓް ދިން ގޮތަށް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އެކަކަށް ވިސްނޭތީއެއް ކުރިއަށްދެވިފައި ކަމަށް. ކުރިއަށްދާއިރު އޭ.ސީ.ސީން އެ ދެކޮޅަށް ޝަކުވާއެއް ވެސް ދެވިފައި ކަމަކަށް. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، މި ބަޖެޓުން މި ޝަކުވާ، ބޮޑަށް ހާސް ތިން ސަބަބަކާ ފާހަގަކޮށް ހަމަ، އެ ހަމަ ޝަކުވާ މި ބަޖެޓުން ވަކިވަކިން ހަމަ އެ ހުރިހާ ޝަކުވާއެއް ގޮތުން ބަލައިލެވިފައިވޭތޯ؟ އަނެއް ސުވާލަކީ 4000 ފަދަ، 4000 ފަދަ ރަނގަޅަށް ބެލެވިފައިވޭތޯ؟ އިވެލުއޭޓްކޮށްލެވިފައިވޭތޯ؟ އަދި ނޫނީ 13000 ފަދަ އިވެލުއޭޓްކޮށްލެވިފައިވޭތޯ؟ 4000 ފަދަ އިވެލުއޭޓްކުރާތަނުގައި މިހާރު މި ކޮމިޝަނުން މި ވިދާޅުވި މިގެ ތެރެއިން ބައެއް، ގާތްގަނޑަކަށް ސާފުހަރަކާތް ޖެހުނު، 60% ޝަރުތު ހަމަނުވާ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަދި އެ 60% ހަމަނުކުރަން، ބާކީހުރި 9000 ފަދަގެ ތެރެއިން އޭގެ ތެރެއިން މައްޗަށް ޖެހިސާބުން، އަނެއްކާ މި ސަރުކާރުން އެކަން ކުރާއިރު ގޯސްކޮށް ކޮންފިއުޝަން އަނެއްކާ ވެސް އެ މައްސަލަ ބަލައި އެ ހުރިހާ ސަކަރާތެއް ބަލައި، މި ދުވަހަކު ވެސް މި ނިމުމެއް ނެތް ޖެހޭސްކޮށް ގޮތެއްގައި މި ދާނީ. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުން މައްސަލަ ބެލެވިދާނެ 13000 ފަދަ ބެލެވޭތޯ؟ 4000 ފަދަ ބެލެވޭތޯ؟ ނޫނީ ކުރިއަށް ސާފުކުރިންގެއަކަށްތޯ ދިޔައީ؟ އަޅުގަނޑު ބޭނުން އެ ސާފުކޮށްދެއްވުން. ދެން، އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިޖާޒަތާއެކު އަޅުގަނޑު އެދެން ވަރަށް ބޮޑަށް މި ކޮމިޝަނުން މިހާރު އޭ.ސީ.ސީގެ މި 4000

މީހުންގެ ތެރެއިން ޝަރުޠު ހަމަނުވާ ކަމަށް ނިންމި އެ ލިސްޓު މި ކޯލިޝަނަށް ހިއްސާކޮށްދޭން އެދެން. އަދުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން މުޤައްރިރާއި އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ފަރާތުން އެކަން ކޮށްދެއްވުން. ދެން ހަމަ އާއްމުކޮށް މިހާރު މި ސަރުކާރުގެ، ޚާއްސަކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބާ ދިމާކޮށް މި ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ކެންޑިޑޭޓުން، ހުރިހާ ކެންޑިޑޭޓުން ހަމަ ފުރުޞަތުގައި، ކޮޅުގަދައި ފުރުގައި އެ ވަޒީފާގަސް ތިބި މަންޑޭޓް ހުއްޓުވައިދެއްވާށެވެ. މި ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ މިންވަރަކަށް ކޮންމެ މިހާރަކަށް ފްލެޓް ދޫކުރޭ. މި 4000 ފްލެޓުން ފްލެޓް ދޫކުރޭ. އޭ.ސީ.ސީއަށް ފޮށި އެ އަޑު އިވުނައި އޮންނާނެ. މީރާއްކަސް ފޮށި އިންނާނެ. އޭ.ސީ.ސީން މިކަން ހުއްޓުވަން ނުކޮށް މި ފްލެޓް، 4000 ފްލެޓުގެ ނަން ބަދަލުކުރުމަށް ސާފުވާ ޤާނޫނުވާ ގޮތުގައި ބަހައިލުމުން، ބުރަދެއްކޮށް މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މިކަން ކުރުމުގެ ތެރެއިން މި ނަގައިން އުޅޭ އެއްބަސްވުމެއް ނުހަމަ އޭ.ސީ.ސީން އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް މިހާރަށް އަޅާފައިވޭތޯ؟ އޭ.ސީ.ސީގެ ނޫނީ އެއްވެސް އެކަމަކީ އިތުރުމަސްލަތެއް ވެސް ކުރިމަތިވޭތޯ؟ އެއީ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޯލިޝަންގެ ރައީސް.

އެންޖީ-ކޯރޑިނޭޝަން ކޯލިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަދުގަނޑު މިހާރު އޮތް އުސޫލުގެ ތެރެއިން އާދެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށް އާ އުސޫލެއް ހަދަން އަދުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ދެންނެވީ. ނޫން، އަދުގަނޑުމެން އެނގޭނެ އާއްމުން ދަންނަވާ. އަދުގަނޑުމެން ހަމަ މިހާރު އޮތް އުސޫލު ތެރެއިން ކުރިއަށްގެންދާއިރުގައި ހިނގާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ނުލިބޭ ހިރީ ކަންކަމަށް ބޮޑު ކަންތައްތަކެއްގެ ހަމަހަމަނުވުމެއް އަދުގަނޑުމެން. ދެން އެބޮޑު ކަންތައްތަކާއި ދިމާލުގައި މިސާލަކަށް އެބޮޑީ އެއީ މިހާރު ރިޕޯޓު ބޯޑުތަކުގެ ބަޖެޓު އަޅައިގެން އެނބުރި ނިމިގެން، މިހާރު ނުލިބޭ ހިރީ ކަނޑައެޅި ޕަބްލިކް ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ ބިޑިންގެ ހަމަހަމަކަން ޕަބްލިކް ޕްރޮކިއުމަންޓް ބޮޑުބިލް ކޯޓުތަކަށް ކުރިއަށް ވެއްޖެނަމަވެސް އަދުގަނޑު މި ބޭނުން. އޮފީހަށް އާ ބޮޑު ފިހާރު ކުރިއާލާ އަދުގަނޑު ނޭނގެން. އެކަމަކު، އުސޫލުގައި ސަރުކާރުގެ ކޮމިޓީ އެއް ކަމަކަށްވާތީ އެހެން ބޮޑު ކަނޑައަޅައިދެއްވާފައި، އެ ބޮޑީ އެއީ މި ބަޖެޓުގެ ހަމަހަމަކަން ޕަބްލިކް ޕްރޮކިއުމަންޓް ބޮޑުކަން ފެށޭ ވާން...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މިސާލަކަށް ކޮންކަހަލަ ކަމެއްތޯ؟

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުންނާނެ ހަމަ ސިޓީގައި ދަންނަވާފައި އެ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ޢަމަލު އެގޮތަށް ޢަމަލުކުރަމުންދާއިރުގައި ޚާއްސަ ސަވާލުކުރަމުން ދެއްވަންޏާ ކަންތައްތަކެއް ކަނޑައަޅާފައި އަޅުގަނޑުމެން ހުންނާނީ ބޭނުން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާފައިވާން މާލޭގައި ގެއްލިގައި ދިރިއުޅެފައިވާ ކަމަށް ބާރުސަހާކަރުގެން ގޭގޭ ފަރިދަރާތުން މި ދުކަރާ ލިއުން. ގެއްލިގެ ދިރިއުޅެފައި ކަމަށް ބާރުސަހާކަރު، ގޭގޭ ފަރިދަރާތުތަކުގެ ނަމުން ފަރާތްތަކުން ވަސް އެ ގޭގޭ ނަމުގައި ދުކާނުފައި ހުންނަ ލިޔުމާއި، މާލޭގައި ދިރިއުޅެފައިވާ ކަމަށް ހެކިވާކަމަށް ބާރުސަހާކަރު ދުކާނުފައި މިހިރަ ދިރިއުޅޭ، މިކަހަލަ އެބަހުރި މިސާލުތަކެއް އިނގޭތޯ. އޭގެތެރޭގައިން އެހެންވީމަ، އެއަށް ބޭސްކޮށްފައި އެ ބޭފުޅުން ހަމަގުރުކަރައްވާން ގޮތުގެ އެއް ހަރަމަހުރިން މި ބޭފުޅުންގެ ދުވަހުގެ ހަމަޖެހުނު ގޮތުގައި ކާސިއަރު އޮވެފައިވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްޗެހިކަން ފެށޭ މި އުސޫލުގެ ތެރެގައި މި ހުރަހަރުއްވާފައި ދިރި ބޭފުޅުންގެ ބެރަން މިކަން ފުރާވެއްޖެން ގޮސް އެ ބޭފުޅުންގެ ފުރުގައި ހަމަހަމަކަން ގެއްލޭ ޖެހިކަން ކަމެއް، އެހެން ދަންނަވާފައެއް ނޫން މި އޭތިކް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހިފަހި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައިގެ ތިލަވެހިލު ކުރެޓިން އެއްކަލަ ނުދަންނަވާލީވެސް އެ ކޮންފްލިކްޓް އެ އަނެއްކާ. ދެން އިއްޖޭހެރި ފެންބެރު ވިދާލުވި މި 12 ހާސް ޝަކުވާ އަޅުގަނޑުމެން ބެލިފައިވާ. ނޫން، އަޅުގަނޑުމެން 12000 ޝަކުވާ ވަޒީފާއިން ބެލިޔާ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެ ޝަކުވާތަކަށް ބޭސްކޮށްފައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާ.ސީ.ސީއަށް ހުށަހެޅުއްވި މިއޮތް 325 މައްސަލައިގައި މި ހިމެނޭ ޝަކުވާތަކުގެ ޖުމުލަކޮށް މިދެކި ހަމަ އެއް ވާހަކައެއް އޭގެ މައިގަނޑުގައި އިނގޭތޯ. އޭގެ އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤުތައް ބައްޖަންކުރާއިރުގައި މި ބަލަނީ އެ ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާގައި މި ހިމެނޭ ފޯކަސްގެ ނުވަތަ ވާޤިޢާތްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާފައި އަޅުގަނޑުމެން ސްޓެޕްއެއް ކަނޑައަޅަނީ މައްސަލައިގެ. ކަނޑައަޅައިގެން ކުރިއަށްދާއިރުގައި ގާތްގަނޑަކަށް ހަމަ މިއަދާ ޖުމުލަގޮތެއްގައި އެއް މައްސަލަތަކެއް ހުށަހެޅިފަ. ދެން އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅަށް އެންމެ ބޮޑު ކަމަށް ތަޙުޤީޤުން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރި، މިހާރު 4048 ފުލުހުން އަޅުގަނޑުމެން ވާން ތަޙުޤީޤުން ވަޒީފާއިންބާލާފައި، އެއީ. ދެން ބާކީބައިގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުން ޖާވާބުދާރީވާގޮތަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ކޮމިޝަން ނައިބު ރައީސް.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުއްސައްތާރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ތިގައި ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރި ސުވާލު، އުސޫލުގައި ނަމޫނާ އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ބައި ކަންތައްތަކަށް އެއްޗަހަކުން ޢަމަލުކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އަދި މިވެސް ރިޕޯޓުކުރަން ދާއިރު އެކަން އާންމު ވެސް ކުރަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނާފައިވާނެ. އެ އެއްޗަހަކަށް ޢަމަލުކުރާއިރު އެކަން ޖަވާބުދާރީކަން އެނގެންވާނެ އެގޮތަށް ކަން އެކަން ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އާދޭ އިޖުރާތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރައްވާ ސުވާލެއްގައި އެބަ އެއްސުވާލު، ކޮރަޕްޝަނުގެ ކޭސް މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ހުއްދަކޮށްދޭ އެކަމުގައި ޢަމަލުކުރައްވާނީ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮރަޕްޝަނަށް، ދާދި މަޢުލޫމާތު ދިނުމަކީ ކުރެވޭ ޖަވާބުދާރީ އެބަ ބަޔާންކުރޭ. އާދޭ އިލްތިމާސް މިސާލަކަށް ކޮރަޕްޝަނުގެ އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުގައި ހިމެނޭ ކުރެވޭ ނުވަތަ މިކަން ފާއިތުވެ ހުރި ހިސާބު، ނަގާއިރު ފާއިތުވުން ހުރިކަން ނުވަތަ އެ ނުކުތާ ރިޕޯޓްކުރެވޭ ކުރަކަމުގައި ވެސް މަޢުލޫމާތު ވެސް ޖަވާބު ދިނުން، އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުން ފެށޭ ކަމުގެ ފޮނުވައި ކަމެއް އެ ކޮރަޕްޝަނުގެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މައްސަލައެއް ޖަވާބު ބަލާނަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެ ތިބި މަޢުލޫމާތު ކަމަށް ވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުގައި ނުނިމޭ ކަމެއް ފިޔަވައި ފެށިދެވޭ ޖަހިސް ސަރުކާރުގެ އެ މައްސަލަ ވެސް މައްސަލައެއް ޖަވާބުގައި ތަޙުޤީޤުކުރަން ފެންނަނީ ރަނގަޅުކަން.

ހެންވޭރު ދެކުނުގެ މެންބަރު ޙަމްޒާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ކޮރަޕްޝަނުގެ ފެށުނު މިއަދު މިހާރު ބަޔަކަށް ނުހިމެ އެއްޗެއް ފުރިޔާއި ކޮމިޓީގެ އެންދޭގެ ކޮމިޝަނުން. އެ ކޮމިޝަނުގެ ސުވާލަކަށް ޖަވާބު ދޭނެތޯ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުއްސައްތާރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރު ސުވާލަށް ޖަވާބު ކަމަށް ވަނީ؛ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހުރި މަޢުލޫމާތުތައް އެއްކުރަމުން މި ދަނީ. އެކޮޅުން ކޮންފިޑެންޝަލް ރިޕޯޓު ހުރި ދިރާސާތައް، ކޮރަޕްޝަނުގެ ރިޕޯޓު ހުރި ދިރާސާތައް، އަދިވެސް އެ ނުވަ މަޢުލޫމާތުތައް އެއްކުރަމުން. އެކަމާ ގުޅޭން ހުރި މަޢުލޫމާތުތައް އެއްކުރަމުން އަދި އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލަކަށް ތި ވަކިވަކިން ޖަވާބު ކަމަށްވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަޙުޤީޤު ހިންގާނަން.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި އެއް ސުވާލު އެއީ، މިހާރު ކުރިއަށް މިއޮތް މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި ވޯޓުލައްވާ ކޮންމެވެސް އެއް ޕާޓީއެއްގެ ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވޭތޯއޭ މި ފުރުޞަތުތަކުގެ ތެރެއިން އެ ބޭފުޅުންގެ ކޮޅަށް ސަޕޯޓްކުރިއްޔާމު ދޭނޭ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދި މިހިސާބަކަށް އެގޮތަށް ސަބްމިޓްކޮށް ނުވޭ އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅިފައެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރައްވާ ކަމަކަށް ވަންޏާމު އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ލިބޭ އެ ފުރުސަތުގެ އެ މައްސަލަތަކުގެ އަޑުގައި މައްސަލަ ބަލާނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ކަންބޮޑުވުން އޮތީ ކަމަށް ވަންޏާމުން އަޅުގަނޑުމެން އެ މައްސަލަ ބަލާނަން.

<u>ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަބީބު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކުރު ސުވާލެއް ކޮށްލަން، މި ގެދޮރުވެރިޔާއާ އެކުއެކީގައި ބިންވެރިޔާގެ މަސްލަޙަތު ވެސް ކުރިއަށްދިޔައީ. މި ބޭފުޅުންނަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ކުރަމަށްތޯ ބިންވެރިޔާގެ މަސްލަޙަތު ވެސް ހުރި ނިންމުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުވި ކޮންބައެއް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކޮމިޝަން ރައީސް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ބިންވެރިޔާގެ އެ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން އެ ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް މަސައްކަތްތަކެއް އޭ.ސީ.ސީއަށް ހުށަހަޅައި ހުރި އިނގޭތޯ. ދެން އޭގެ ތަފްޞީލުތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ކުރިއަށްގެންދަން ހަމަ މިވަގުތު. އެ ތަފްޞީލް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރަކު ފޮނުވާލުމަށް ދުރު ކަންތައް ޖުމުލަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބައްދަލުވުމަށް ނުލާ ގެނެސްފައެއް ނެތް. އެހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި މި ކޮމިޓީން ބޭނުންފުޅުވާ ހިސާބަކުން ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން އޭގައި ޖަވާބެއް އަރުވާނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ބަންދުއަށް ބްރޭކްކޮށްލާނަން އިނގޭތޯ. (ބަންދު ވަގުތަށް ކޮމިޓީ މެދުކަނޑައިލުން) އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙައްޒޫބު ކުރިއަށްގެންދަވާ.

ގާނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙައްޒޫބު އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެ މި ވިދާޅުވި ބޭނުންތަކާގެ ސަބަބުތަކީ ވެސް މުއައްސަސާތަކުގެ އަމިއްލަގެން އެ މުއައްސަސާ ބަލަހައްޓާ ވާހަކަ. މިވެސް ހަމަ މުއައްސަސާތަކުގެ އަމިއްލަގެން ބަލަހައްޓަން މިދަނީ. އެކަމަކު އެ ގޮތުގެ ކަންތައްތައް ހަމަ ކުރިއަށް އެބަ ދޭ ހަމަ ރަޖިސްޓްރޭޝަނާއި ހުރިހާ ކަމެއް ބަލާބަލަން އެބަ ދޭ. އަދި ރަޖިސްޓް ވެސް ފިނޭންޝަލީ އޮޑިޓް އެ ހުރިހާ ކަމެއް ނިންމައިދޭނަށް ހަމަ އެކަމަށް. ދެން ގާތްގަނޑަކަށް 16، 17 ވަރަކަށް މިދިޔައީން ރައީސުންގެ އެސޯސިއޭޝަން ފޯރުކޮށްދޭން. މިއީ ގާނޫނީގޮތުން ދޭން ޖެހޭ ރައީސުންގެ އެސޯސިއޭޝަން އެކަމަކު ގެނެސް. އެކަމަކު، މި ފިނޭންޝަލް ކުރިއަށްގެންދާ ގާނޫނު ދޭންޖެހޭ، އެއީ އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ދޭ މިނިވަން ކޮމިޝަނުތަކަށް ބާރުތަކެއް މުއައްސަސާތަކާއި އަޅުގަނޑު ސަލާމް އެއްވެސް ކަނޑައެޅި މި ބަޖެޓް އެކަން އެގޮތަށް ގެއްލާއިރު ބަލަން ބޭނުން ބަޔާނެ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާ.ސީ.ސީ ރައީސް ކުރިއަށްގެންދަވާ!

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތީ ހުށަހެޅުން ބޭނުންކުރާ ގޮތް މުއައްސަސާއެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ ހުށަހެޅިފައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ އަލީގައި ޕްރިލިމިނަރީ ތަޙްޤީޤެއް ކުރިއަން ގެންގޮސް އަޅުގަނޑުމެން އެބައި ހާމަ ބޮޑު ބައި މިހާރު ހަމަ ނިމިފައި މި އޮތީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހާމަ އެ މުއައްސަސާއާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައި ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކާއި މި މުއައްސަސާއާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުން ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ބެލުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑެތި ތަފާތުތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މުއައްސަސާ ބެލުމުގައި އަސާސް މި ކޮރަޕްޝަން އެކަށީގެން ޝަކުވާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިންކުރަން އެބަ ފަށައިގަނެ. އެގޮތުން ކޮރަޕްޝަންގެ ނިސްބަތުން އަޅުގަނޑުމެން އެ ކޭސްތަކެއްގައި ކެބިނެޓްތަކެއް ވެސް ގެނުވުން. އެހެންވީމާ، އެއަށް ބޭސްލައިނުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު މި ކޮއިކާ ރިސްކްއެސެސް މި ގައިޑުކުރަނީ. ދެން

މި މުއައްސަސާތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުފާރިސާބަށް އޮތް އަޅުގަނޑުމެން ޢަމަލުކުރި ގޮތަށް ބަލާ ކަމަށް ވަނީޖާމުން އެއީ ވަގުތީ ވަގުތަށް އުފާން ހުށަހަޅާ، އެ ޒިންމާވާ އުޅުމުގެ ބޭނުން އޮޅަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ އޮފީހަށް އަޅުގަނޑުމެން އޮޅޭތަން އިތުރުވެފައި. އުޅަމުން މި ތަޖުރިބާ، މި މުއައްސަސާތަކުގެ ތަޖުރިބާ ތަޙުޤީޤު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަރުކާރު ހުރިހާ އިދާރާތަކުން ކަރަނަށް މިހުރި ކަންކަމާ ބަޔާނުކުރަމުން ގެންދަނީ، ސަރުކާރުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތީ ހުރި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނު އަޅުގަނޑުމެން ދީ ބަދަލަކަށް އާދެވޭނެ ވަނީ، އާދެ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކެއް ވަޒީފާތަކުގެ ދައުރު ހުއްޓުމަށް ކުރަމުން ދަނީ އެކަން މަރުކަޒީ ގޮތެއް ދަނީ އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ އެ ދަނީ ފާހަގަކުރި ތަނުން ގޮތެއް ކުރިއަށް އެދެނީ ވަގުތީ ގޮތަށް ހުށަހެޅުމަށް ގެނެސްދޭނެ ދުސްތޫރީ. ސަބަބުތަކެއް.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ހިތަށްއަރި ސުވާލެއް އިނގޭތޯ، މިހާރު މި ބޭފުޅުން ބަޔާން ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރައްވައިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުކޮށް ފާހަގަކޮށްދެއްވައިފި. އަޅުގަނޑުގެ އެއް ސުވާލަކީ ނުކުތާތައް ކުރިން ނަގަމުން މިހާރު ހުރި ކަމަށް ޗެލެންޖު ލިބިފައި ހުރި، އެކަމު ނަތީޖާ ކަމަށް މި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ އެއް ޗެލެންޖް ދެއްކެވި. ކޮބާއެއް ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވިތޯއޭ އެ ޗެލެންޖު ނުލިބިބެލޭ މިސާލަކަށް ލިބޭތަ؟ ދެން ސަރުކާރުތަކުން ފަސްދޮޅަސް ހަރަކާތްތެރި މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ ކަމަށް ބުނާނަމަ ކިހިނެއް ތަފާސީލް ބޭފުޅުންގެ ވަޒީފާތަކަށް މި ދަށުކުރެވޭނީ؟ އަދި އެ މި ބޭފުޅުން ހުރިހާ ސިޔާސަތުތަކެއް، އެގޮތަށް އެބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ދަނީ ބަޔާންކުރެވޭތަ ކަމަށް؟ ދެން އަޅުގަނޑު ސުވާލަކީ، މިހާރު މި ތަޖުރިބާގައި މިކަމަކީ މުއައްސަސާތަކަށް ބަދަލުވާ މި ބޭފުޅުން މި އިޖުތިމާޢީ ކަނޑައެޅި ދާއިރާ އެއްގޮތް ވަރަށް ސުވާލުކުރުމުގައި އެކަމަކީ ހިސާބުތަކެއް މީގެ ތެރޭގައި މި ކަމެއް؟ ޢިލާޤާ މުސާރަތަކަށް ކަޑަޅުވުން މި ކަމުގައި މިހާރު ސުވާލު ކުރި ކަމަށް، އަޅުގަނޑު މިހާރު މިސާލު ވަޒީފާ ވަޒީފާތަކުގެ މިހާރަށް ހުރިހާ ފަހަރު ފެންނަ ތިބި ސަރުކާރުތަކުގައި ހުރި ހުރިހާ ގޮތެއް ބެލުމަށް ވަޒީފާ ދެއްވާފައި އަދި ހުރިހާ ކަންކަމުގައި. ހަމަ ޖެހިފައިވާ އެހެން އުފެދުނު މި ބޭފުޅުންގެ ސިޔާސަތަށް ބަދަލު އައިސް މިހާރަށް އެއްގޮތް ވަރަށް ފަސޭހަ ޖެހިގެންދަނީ އެބާއްޖެ ވަޒީފާ ދާދި ބޭނުމެއް ބޭއްވި ގޮތެއް ސިޔާސަތެއްގެ މި ހާސިލް ވާނެ މަޤާމުތަކަށް އެބަ އެބޭފުޅުން ދަށުންނެވެ ދެކެން ކުރިއަށް ވަޒީފާ. ދިނުމަށް ވާނެ ގޮތުން މިސާލަކަށް މަޖިލިސް ހިއްސާކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމުގެ އޮތީ ވަކިން ތިރިބައުގެ ތެރޭގައި، މަޖިލީހުގެ ކުރިމަތިލާކަށް ނުކުންނަން. އެހެންކަމާ، މި ބޭފުޅުން ވަޒީފާތަކުގައި މި ބޭފުޅުން ކަނޑައެޅޭ ސަރުކާރުގެ ގޮތަށް ވަރަށް ގޮސްފައި ހުރިތަނުން ހޯދާ ކަމެއް ބަދަލުކުރެއްވެން. މިސާލަކަށް އެބަ ވަރަށް ގާތުން ދިމާވާ ސަރުކާރުތަކުގައި މި ބޭފުޅުން ކޮން މިންގަނޑަކުން ބަދަލުވީ އެ މަޢުލޫމާތު ގެންގުޅެވޭތަ؟ މިސާލަކަށް އެބޭފުޅުން ވަޒީފާ

މި ބޭފުޅުން ބައްދަލުކުރެއްވިންތޯ އެ ބޭފުޅުންގެ މިސާލަކަށް ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ޗެކަކި. ނުވަތަ އެ ބޭފުޅުންނާ މި ބޭފުޅުން ދިމާކުރެއްވިންތޯ އެ ބޭފުޅުން ކޮންކަހަލަ މަސައްކަތެއްތޯ ކުރަނީ؟ ކިއްލި ތަފާސީ ކަމަށް ވެސް ވެދާނެ. ހެދިދާ ހަދަނީ ކަމަށް ވެސް ވެދާނެ. ނޫންނަމަ އެއްވެސް ރަކާޖެއްގެއަދި އެނގިވެއްޖެއްޔާމުން ކިޔާވަރަކަށް މިނިޔާރާދައިމޯ އެއެއް މި ބޭފުޅުން މި ގެސްޓަކަމަށް، ދޫނީ ނުރޫ ކަމަށް މާލޭގައި މި ނިސްބަތް؟ ދެން އަނެއްކަމަކީ، އުސޫލުގައި އެބަ އޮތޭ މިސާލަކަށް ކިޔަވަން ރައްޖޭން ބޭރަށް ދިޔުން އިނގޭތޯ. މި ބޭފުޅުން ފޮނުވަކަށް ރައްވައިރު ކޮންމެވެސް ބޭފުޅަކު އެއްސެއްވެހުގައި މަސައްކަތު ކުރެއްވި ފޯރަކަ އިނގޭތޯ. މާލޭގައި ހަމަ ކުޅައިދުރުއްސެރުން ކިޔަވަން އޮތް ކުއްލިކޮށް ޖެހޭ ހަރަދަ ހިސާބަށް 3 ފަހަރަށް ހިނގައިގަތުން ރަށްދޫން ބަޔަކު. އެހާ ވަގުތަކީ އެ ކުއްލިކޮށް މާލޭގައި އުޅުން ވަގުތެއް ނުވޭ. އެހެން ކަމަށް ވަނީ މި ބޭފުޅުން މި ނިސްބަތް އެއީ މާލޭގައި ނުރޫ ބައެއްގެ ގޮތަށްތޯ؟ ހަމަ އެގޮތަށް މިސާލަކަށް މާލޭގައި ހަމަ ދިރިއުޅުއްވާ ރަށްއެއްގެ ބޭފުޅަކު ކައުންސިލް އިދާރާއަކުން ވަޒީފާއެއް ލިބިއްޖެ 3 އަހަރު ދުވަހަށް މިސާލަކަށް ގޮއްސަ އެ ތަނެއްގައި މަސައްކަތް ކޮށްފައި ހުރެވޭނެ. އެ ހިސާބުން މި ބޭފުޅުން އެ މީހަކު ޖީސޯލްޖެހިގެން ކަމަށް ބެއްޔަލާތޯ؟ ނުވަތަ މި ބޭފުޅުން މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނާއި ނުވަތަ އިވެލުއޭޓްކުރި ބޭފުޅުންނާ ވާހަކަދައްކަވައިގެން ޓެކްނިކަލްކުރެއްވިންތޯ އެ ބޭފުޅަކު އެއީ ސަރުކާރު ހަމަސްވާ ބޭފުޅަކަށް މި ބޭފުޅުން ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ރިޔާސަތުގައި އަތޮ ކަމުގައި؟ އެ ބައްލަވިންތޯ؟ އެއީ ސުވާލަކީ. ދެން ހިޔާ ފުލުލޫތަކަށް ދިނުމުގައި، އޮންނަ ވެސް އަދުގަނޑު މި ކޮމިޓީގައި ހަމަ އިން މިހާރުކޮށްފައި މި ދަންނަވަނީ، ހިޔާ ފުލުލޫތަކަށް ދިނުމުގައި ވެސް އަދުގަނޑުގެން އޮންނަ މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ތަސްލީމުކުރެ ފުރަތަމަ ކޮމިޓީން ދިޔުމުން ފުލުލޫތަކަށް ލިބުން މިހާރު ނަގަނީ ހަމަޖެހުނު. އެކަމަކު މަޖެހިހަށް ވެސް އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި. އެކަމަކު ހަމަ އެދިގެން ވެސް މުއްދަތުގެތެރޭ ނިމުނު. މިހާރު މިއަދު އޭ.ސީ.ސީން ބަލާކަށް މި ވިލަރެސް ސަރުކާރު ހަމަވާ. އަނެއްބަލާކަށް މި ވިލަރެސް ސަރުކާރު ހަމައެކަނި. ޓީމް. އެހެންކަމުންވާނަމަ އަދާސްޖަހަން ގަވާއިދުކުރީ ގޮތަށް މި މުއްދަތުގައި އާދަމް ވާންޖެހޭ. ކޮންބަޔަކަށްތޯ ސަރުކާރު ހަމަހަމަވެގެން ދިއުމަށް، ކޮންބަޔަކަށްތޯ ސަރުކާރު ހަމަވީ. ސަރުކާރު ހަމަވީ ކަމަށް މި ބޭފުޅުން މި ވިލަރެސް ކުއްލިވެގެންތޯ، އެ މުއްދަތުގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ލިބެން އެބަޖެހޭ. އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ބޭފުޅުންގެ ދިފާއުގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ދަރުމަވަންތަ ފުރުޞަތު ވެސް ލިބެންޖެހޭ ކަމަށް އަދުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުގެ މި ސާފުކުރުމަށް ޖަވާބު ދެއްވުން އެދެން.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓީމުގެ ފަރާތުން ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ސުވާލުތަކުގެ ބައިތަކަށް ޖަވާބު އަރުވާނަން.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ އަސްލިޒު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު އަސްލިޒު ޝަރީފް އިނގޭތޯ. އެންސްޓޭޓާ ގުޅިގެން ކުރެއްވި ސުވާލަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ޓޫ ހަންޑްރެޑް އެންޑް ނައިންޓީ ނައިން އެޕްލިކޭޝަން، އަޑުއިވޭތޯ؟ ޓޫ ހަންޑްރެޑް އެންޑް ނައިންޓީ ނައިން އެޕްލިކޭޝަން، އެއީ އެންސްޓޭޓާ ގުޅިގެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ތި ވިދާޅުވީ އެއްކަލަ ފުޅަރީކާ އެއްކޮޅަށްސަރު...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ނުދަންނަވަން އެންސްޓޭޓާ ގުޅިގެންނޭ...

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ އަސްލިޒު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެއީ ހާއްސަ އިޔަރަން ބޯނަސާ ގުޅޭގޮތުން. ހާއްސަ އިޔަރަން ބޯނަސާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ހާއްސަ އިޔަރަން ބޯނަސާ. މި ބޯނަސް އެހެންވީމާ، މި ނިންމަވަނީ ހާއްސަ އިޔަރަން ބޯނަސާ ކޮންމެ މީހެއް ލިއްޔާ ފިސް ހުންނާނީ އެންސްޓޭޓާ ގުޅިފައި ކަމަށްތޯ؟

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ އަސްލިޒު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި އެންސްޓޯ ޕޮއިންޓް މިގޮތަށްކުރިން މި އިންނަނީ އިންޓަރގަވަރމަންޓަލްގައި އިންނަ ޕޮއިންޓް، އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައި ހުރި ލިޔުންތަކުން ސަޕްލިމެންޓަރީ ރިޕޯޓްތަކުން ނަގައިގެން މިދިޔަ ފަހަރު މިހެން ދާން. އެހެންވީމާ، އެކަން އެއްވެސް ޚާއްސަ ކަމަކަށްވެސް ނުވާ. އެހެންނޫނީ މިސާލަކަށް ޕޮއިންޓް ބެލުން ނުދަށް އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮންސިޕްޓަށް މިލުކަށް. އެއީ ޓޫ ހަންޑްރެޑް އެންޑް ނައިން. ދެން ވިސްނާލުމަށް ވިދާޅުވި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިނިސްޓްރީއާ ސުވާލުކުރެއްވިންތޯ އެ ޗު ހަސްޕިޓަލް އެންޑް ނަރުސިން ނަރުސިންގ މުހިން އެ ކޮމިޝަނަށްފައިވަނީ ކޮށްދެއްވާނެތޯ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ އަސްލިމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން އާދައި ބަލާފައިވާނެ ޕްރޮސެސްގެ ތެރެއިން، އެހެންނޫނީ އެފަރާތުން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާއިން، އަމިއްލައަށް ސާބިތުކޮށްދޭން ޖެހިއްޖެނަމަ ހުށަހަޅަން މިއޮންނަނީ ޕްރޮސެސް ދުރުވެރިކޮށް. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންސިޑަރުކޮށްފައިވާނީ އާދެކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާއިންނެއް ނުވަތަ އެހެންނޫނީއާ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕްރޮސެސްއިން އާދި ފަރާތައް ނުކުރެވޭ ހާލަތެއްގައި. އެއީ ޗު ހަސްޕިޓަލް އެންޑް ނަރުސިން އެޕްލިކަންޓްސް. ދެން އާދެކުރިން މަސައްކަތް ވިދާޅުވި، އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވާނެ ޕްރޮސެސްތަކުން ފައިނަލައިޒްކޮށްފައިވާ ސަބްމިޝަންގެ އެއްކަލައެއް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަބްމިޓް އެއްކަލައެއް ގޮތަކަށް ނޫން ޕްރޮސެސްގެ ތެރެއިން ފައިނަލައިޒްކޮށްފައިވާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޑިޓެއިލްސް، ހުށަހަޅާފައި ހުރި ޑިޓެއިލްސްގެ އިތުރުން ނަގާފައި ހުރި މަޢުލޫމާތުގެ ގޮތުގައި އެ އެއްކަލަ ބަލާފައިވާ. ދެން ރަޖިސްޓްރީތަކުގެ ތި ވިދާޅުވި، ނޫނީ ނޫނީ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ގޮތުގައި ކުރާ ކުރެއްވޭނެ ވިދާޅުވުން، މިސާލަކަށް ޕާސަނަލް ރިކޯޑް މި ދަށްކުރިއޭ އާސަ ވަޒީފާ އަދާކުރަނީ މިސާލަކަށް ރަށެއްގެ އަތޮޅު އޮފީހަކުން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އާދި ނަގާފައި އިންނާނީ، ހަމައެކަނި އެ އެއްކަމަކަށް ނޫނޫ ޕްރިއާރިޓީ ދީފައި އިންނާނީ. އެއީ އެޑްމިޝަނަށް ހުށަހަޅާ ވިދާޅުވުމުގެ އިތުރަށް ސަބްމިޝަންގެ އެއްކަލައެއްގެ ގޮތަކަށް ޕްރޮސެސް ދުރުވެރިކޮށް ފައިނަލައިޒް ކޮށްފައި އޮންނާނީ މައުލޫމާތު. އެ އެއްކަލަ އަޅުގަނޑުމެން ފައިނަލައިޒްކޮށްފައިވާ އެހެން ހުށަހަޅާ ހުރި ވިދާޅުވުންތަކެއް، މިސާލަކަށް ބަލައި ބޭނުން އެބަ އަމިއްލައަށް ހުށަހަޅާ އޮންނަ ވިދާޅުވުމުގައި އެބަހުރި އާލާއިސް ސިއްސަވާ މީހުން ވިދާޅުވުންތަކާ އެއްކަލަ އެއީ މަޢުލޫމާތު އަދާހަމަކުރުމުގެ ވިދާޅުވުމެވެ. އާދައި ގެންގުޅޭ އެބަހެރީ ޝަސްޓަރަސް ހާޒިރު މަތީގެ މުސާރައަށް ދިޔަ ކަމަށް ފިޔަވައި، އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައި ހުރި ވިދާޅުވުންތަކުގައި ހިނގާ އެއްކަލަސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮންސިޑަރ ކޮށްފައިވާ އާދެން ބޭރުން ކަމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން އެ ފަސްޓްރެކް ހާލުގެ ތެރެއިން މިސާލަކަށް އޯޑިނަރީ އިންނައިދުގައި އޭގެން ކަނޑޭ ބައެއް ލި ބޭފުޅުން ކޮންސިޑެރކުރައްވިންތޯ؟ މިސާލަކަށް ޕެންޝަނަށް ވެސް ކަނޑާފައި އުޅޭ އަތޮން ލިބޭ އޯޑިނަރީ ފަސްޓްރެކް ހާލަތު ނުވެދާން ދެއްތޯ؟

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ އަސްލަމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދޭ އުސޫލުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ ޖުމުލަ އޯޑިނަރީ ފަސްޓްރެކް ކާރެކްޓަރ ދައްކަން މިއިންނަނީ. އެރެސްޓްކުރުމާ އަދުލިއްޔާއާ ހަވާލުކުރުން އާދި ދަތި އިންކަމްގެ ގޮތުގައި ކޮންސިޑަރކޮށްފައި އިންނާނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ދެން ބާކީ ސުވާލުތައް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛާ އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ބޭފުޅުންނަށް، އެކޮޅުގެ މަސައްކަތް ކުރެއްވި ބޭފުޅުންނާ ސުވާލު އަޅުގަނޑުމެން ތަރުޖަމާކޮށްލައިގެން ވާނީ، އާދޭ ތަފުސީލު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޗާޓުން އެރުވުން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު އެ ބޭފުޅުންނަށް...

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ ޖާއިޒު އަބްދުއްރައްޒާޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ޖާއިޒު، އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ، އޭ.ސީ.ސީގެ ފަރާތުން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން އާދޭ މަސައްކަތް ކުރި ބައެއް ފަރާތްތަކާ ސުވާލުކޮށްފައިވާން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސެކިއުޝަންސްގައި ފާހަގަކުރިން ހޮވަރާތަކާ ސުވާލުކޮށްފައިވާން މިހާރުސާބަތް އަހައިރު. ދެން ކުރިން ފާހަގަކޮށްލިހެން ހޯއްބަ އެއިރަން ބާރުނާ ފަރާތްތަކުން، ދެން އުސޫލުގައި އިންނަނީ ހޯއްބަ އެއިރަން ބާރުނާ ފަރާތްތަކުން ބަޔާން ކަމަށްވާނަމަ. އެހެން ކަމަށް ވަނީނަމަ އެ ފޮރު ހުރަހެއް ފަރާތުން އެބަޖެހޭ ބަލަމުންދާކަން ބަޔާންކުރަން ވެސް. އެހެން ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާ ކަމަށް ވަނީ. އެހެން ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައި ނޫނީ ހާލަތްވެފައި އެއީ ބަލަމުންދާ ފަރާތުން ކަމަށް ސާބިތުކުރުން އިތުރު އެއްވެސް ގޮތެއް އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވާން. ދެން ބެލިބެލުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ފާހަގަވެފައެއް ނުވޭ، އެނގިފައެއް ނުވޭ އެއްވެސް އިތުރު ގޮތެއް އޮންނާން ކަމަކަށް. ދެން ބަލާއިރު ފަރާތްތަކުން އެބަޔާނާ ފަރާތުން ޝަކުވާ

ހުށަހަޅާފައި ވެސް 10 ޕަސެންޓު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީފައި އިން 10 ޕަސެންޓު އުނިކުރުމަށް. އެއީ އެ ފަރާތުންނެއް ނޫނޭ މި ފަރާތް ބަލަހައްޓަމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ 10 ޕަސެންޓު އުނިކުރުމަށް ވެސް ބައެއް ފަރާތްތަކުން ސަމާލު ހުށަހަޅާފައި ހުރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން އަދި އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ކުރެއްވި އެއް ސުވާލަކީ، ޝަރުތު ހަމަވާ މީހުންނާއި ހަމަނުވާ މީހުން ކަނޑައަޅާ އެގޮތަށް އާންމުކޮށް ބަލައި މިނިސްޓްރީން އެގޮތަށް އެކަން ކުރެއްވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިވަސޭ ނުވޮނެން ހުރަހެއް އޮތީ. މިހާރު މި ދިޔީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާން މި ފާހަގަކުރެވޭ ކުރުމުގައި މިހުރިހާ ކަމެއް ރަނގަޅަން ގޮސްފައި މިވާ ފަރާތްތަކާއި، ދޭން އޮތޭ މައްސަލާ މިހުރި ފަރާތްތަކުގެ ގުޅުމުގައި އާދައި ހަމަހަމަ އުސޫލުތަކުން ކުރައްވާފައި ހަމަ ކުރިއަށް ވަޒީފާއަށްނުވުމަށް އެބަ އޮތް އާދައި ފުރުޞަތު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ބޭފުޅުން އެ މަޢުލޫމާތު އާންމު ކުރައްވާނަންތޯއޭ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފޮދުގައި ކޮމިޝަނުގައި އަދި މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ސިފަ ކަނޑައެޅިފައެއް ނެތް. އެކަމަކު އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ބޭފުޅުން އެ މަޢުލޫމާތު އާންމުކުރައްވަން ޖެހިވަޑައިގަންނަވާނެ އިނގޭތޯ. އެއީ ހައްސާސް މިނިސްޓްރީން ފަހުން އެ ބޭފުޅުން އަދިއްޔަހަކަށް މިހާ ޝަރުތު ހަމަވާ ބަޔަކު، މިހާ ޝަރުތު ހަމަނުވާ ބަޔަކު ދިޔާފައި އެގޮތަށް އަނބުރާ ކަނޑައެޅުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިފަން އޭ.ސީ.ސީން މި ބޭފުޅުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޝަރުތު ހަމަވާ ބަޔަކާއި ޝަރުތު ހަމަނުވާ ބަޔަކާ، މި ކަންކަން މި ބޭފުޅުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ނިމުމުގައި

ހާމަކުރައްވަންވާނެއެވެ. ދެން އޭގެފަހުން ހައުސިންގް މިނިސްޓްރީން އެ އިމާރަތް ވެރިފައި ކުރައްވާފައި އެ ބޭފުޅުންނާ ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކައެއް ދައްކަވާފައި، އޭގެ އެއަށް ބަދަލުތަކެއް އައުމަކީ އެއީ މި ބޭފުޅުންނަށް މިސާލަކަށް މި ބޭފުޅުންގެ ގެންގުޅޭގައި ހިލުން ކަމަކަށް ނުވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބޭފުޅުންގެ ފައިނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމަންޓް މުއައްސަސާ ހުރި ކޮންބައެއްގެކަން މުއައްސަސާ ނެތީ ކޮންބައެއްގެކަން އަޅުގަނޑު ހިސާބު އާންމު ތަޢާރުފުކުރަން އެނގިދައްވަންޖެހޭނެއެވެ. މިހެން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ކަމަކީ، އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އެ ފާހަގަކުރައްވައިފިން ކުރިއަށް އޮތް އިންތިޚާބުގައި ވެސް އެބަ އޮތް. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެ ވިދާޅުވާކަހަލަ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، އޭ.ސީ.ސީން ނިމުނުއިރުގައި އަނެއްކާ ވެސް މިހާރު ވެސް އެ ވިދާޅުވީ އޭ.ސީ.ސީން ނުނިމިގެން މިވަނީކަމުގައި ތިމަންނަމެންނަށް ނުވަނީ. އޭ.ސީ.ސީއާ ހަވާލު ތިމަންނަމެންނަށް މިވަނީކަމުގައި ނުވެފައި މި ހުންނަނީ. ދެން އެހެންވީމާ، ވިދާޅުވާނެތީ އޭ.ސީ.ސީންނާ މިވަނީ މިހަކު ކަޑުވައިލީ. މިވަނީ މިހާރު ދެން ބުނީ. އެކަމަކު އެ މައްސަލަތައް މި ބޭފުޅުން އޭ.ސީ.ސީގެ ޒިންމާދާރުން އާންމުކޮށްފައި ހުރި ކަމަކަށް ވަކިން އިމާރަތަކަށް އޭ.ސީ.ސީން މިވަނީ މިހާރަކު އޮވެނީ ގޮތެއް، އޮވެނީ ހުރި ކަމުގެ ޗެކްއެއް އަޅުގަނޑުމެން ހިސާބު ނުނިންމާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުންގެ ތަޙްޤީޤު އެނގޭނެ މަޢުލޫމާތުދޭތޯ ބެލުން އެއްކަލަ އަޅުގަނޑު ހިސާބު މިހާރު އާންމުކުރެވޭނެއެވެ. އޭގެ އާންމުކުރެވޭނެ ހިސާބުގެ ތަފާސް، އެ ވަގުތު ނުރައްކާ ފުރުސަތު ގަވާއިދު އެއްކޮށްގެ ގަވާއިދުތަކުން އަޅުގަނޑު ހިސާބު. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރަގަސްކޮށްގެން ބޭނުން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ހަމަ ތަޢާރުފް ވެސް އެ މަޢުލޫމާތު ބޭނުން. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިކަން ފުރިހަމަކުރުމަށް ބޭނުންވަނީ.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަހްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދައްކަވައިފި:

މިހާރު މި ބޭފުޅުންގެ ފައިނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމަންޓް އިންގޭތޯ، މިހާރު މިއާދޯކްސް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެބަޅާތޯ ފުރުޞަތު އެދިލައްވައިގެން ކުރައްވާފައި އަދި ލިބޭނެ ތަންކޮޅެއް ސީދާ ކޮންސަލްޓަންސީގެން އެޑިޓްކޮށްފައި ސިއްރުކަމުގެން، ޝާއި އެކިގެން އެ ލިޔުން ލިބިފައި ތިބި ފަރާތްތަކަށް އިންގޭތޯ. މިހާރު މި ބޭފުޅުންގެ ފައިނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމަންޓް މި ބޭފުޅުންގެ ތަރައްޤީ އެ ލިޔުން ލިބިފައި ތިބި މީހުންނަށް ފުރުޞަތު ނުލިބޭނެ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެދާނެތޯ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދައްކަވައިފި:

ސުވާލިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ނައިބު މުޤައްރިރު. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ސީ.ސީގެ ތަޖުރިބާތަކުން މަދަނީ އެއްބަސްވުމެއްގައި ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންނާ ދެމެދުގައި ހުންނަ، އެއާދެމެދު ކަނޑައެޅިގެން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން ނޭނގޭނެ ބެލުމެއް އިނގޭތޯ. އެހެން ވަކި ގޮތެއް މިފަދަ ގޮތަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމެއް ނުދަންނަވަން އަޅުގަނޑުމެން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތު ހުށަހަޅައިދޭނަން މައްސަލަ ފާހަގަކުރެވުނު އެއްވެސް ބޭނުމެއް. އަޅުގަނޑު، އެއަށްފަހު ދެވަނަ ފުރުސަތެއް އަރުވާނަން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ގަޑި 12:30 ގެ ނިމުން. އެހެންނަމަވެސް، ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ކުރަން ހުރި ސުވާލުތައް ނިންމާލުމަށް އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީ ނިންމާނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިޖުތިމާޢުއް ނުކޮށް ކަމަކަށް ވަނީސް. އާދެ! ކޮންމެ ބޭފުޅަކު ވެސް ހުށަހެޅި ޖަވާބު ނަގަން ވިދާޅުވުމަށްފަހު ވާހަކަދެއްކެވުން އެދެން.

<u>އަލްފާޟިލް އިސްމާއީލް އަބޫބަކުރު ނާއިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު އިސްމާއީލް ނާއިބު އަބޫބަކުރު. އަޅުގަނޑަށް ފުރުސަތުދިނުމަށް ޝުކުރު ދަންނަވައި އިނގޭތޯ. މިގޮތަށް މި އޮންނަނީ، އަޅުގަނޑަށް މާލޭގައި ދިރިއުޅޭތާ 39 އަހަރު ވެފައިވާ ރައްޔިތެއް މިހެންވެ. ވޯޓުލާއިރަށް ހުރިހާ ފަހަރަކު ވެސް ޝަކުވާ، ސަރުކާރުން އިޢުލާނުކުރި ބިޑިންގއަކަށް ކަމަށް ފަރުވާގައި ފުރުޞަތު ނުލިބޭ ފަރާތްތަކެއް. އެކަމަކު، މިފަހަރު އަޅުގަނޑު މި 4000، އަޅުގަނޑު މިފަހަރު މި ދިން 4000 ފުރުޞަތު ވަނީ އެޕްރޫވްކުރުމުގެ ލިސްޓުގައި. އަޅުގަނޑު ފާލު ލިއުމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ބަލި މަންމަގެކާއި، 18 އަހަރު ނުފުރޭ ދެ ކުދިން ލިޔެބެލީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު މަންމަ ވަނީ ނިކަމެތިވެއްޖެ. އަދި އަޅުގަނޑުގެ އެއް ދަރި ވަނީ 18 އަހަރު ފުރިއްޖެ. އެހެންވީމާ، މިފަހަރު މި ފުރުޞަތު ލިބުމުގެ ބާކީކުރެވޭނެ އަދީން އިޢުލާނުކޮށްފައި، މި ފުރުސަތުގެ ހުށަހެޅުމުގައި ކަމަށް ވަނީ ކަމާގުޅޭ އަޅުގަނޑަށް މި ފުރުޞަތު ލިބުމުގެ އެއްވެސް ޝަކުވާތަކެއް ފުރިހަމައެއް ނުވާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، މި ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ދަރިއްޔުގެމެން ފޯމު، މާލޭގެ ހުރިހާ ވެރިން ގޮތް ހުސްވެފައިވާ ބޭފުޅުކަ. އެހެންވީމާ، އަދިވެސް ހައުސިން މިނިސްޓްރީގެ ބޭނުން އޭ.ސީ.ސީން ފުރުޞަތު ދުވަހަކަށް ގޮތް ނަންގަ. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން އޭ.ސީ.ސީން ދޭނީ ކޮން ޖަވާބެއްތޯ؟

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް. ބައެއް ސުވާލުތަކެއް ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫވެސްވެދާނެ. ދެން ތި ބޭފުޅުންނަށް ޖަވާބުދެއްވުން މިންވަރަކުން ޖަވާބުދެއްވުން އެދެން.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛާ އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިސްމާޢީލް. އަޅުގަނޑުމެން، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވާހަކަދެއްކެވިން މިގޮތައި މިއީ ވަރަށް ހައްސާސް ކަމެއްކަން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޝަނުން ގަބޫލުކުރަން. މިޤަޟިއްޔާތަކުގައި މި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަކީ އެންމެ، ހަމަ ރާއްޖޭގައި އެންމެ އުނދަގޫ މައްސަލަ މައްސަލަތަކެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ އުނދަގޫ ވަގުތުތަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހުނު މި ތަޙްޤީޤުތަކުގައިން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ތި ބޭފުޅުން ހިމެނޭހެން ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ވަޢިދުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުކޮށް ޝަކުވާ ހުށަހަޅައި، ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން އެ ބޭފުޅުން ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދިޔަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރުއްވާ ސުވާލެއްވިޔަސް ހަމަ މި ސުވާލަކަށް ބަލާއިރުގައި، އަޅުގަނޑުމެން މި އުސޫލު ދަމަހައްޓަން އެދިލައި މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދެވޭނީ. އެހެންވީމާ، ހިފެހި އެއަށް އާރުން އެބަ ޖަވާބު ދިއްޤާ ކަންކަމުގެ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުރައްކަވަން މުޅިން އަދާން އުސޫލުން ހައްދަވައިގެން، މުޅިން އަދާން އާދޭސްކުރި ބޭފުޅުން ކުރިމަތިލާވާ ގޮތް ވާ އެއްޗަށް އާރާސްތުކުރަން އެކަން ގެންދަވާނެ. އިސްލާހު އަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދަރަންނަވަން މިގޮތައި ރައްސަތަކަން ގޮނޑުސާރި ފަރާތްތަކަކަށް އެ ފުރުޞަ ދިނުން ގެނެސް ކަންކަން ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން، އިއްޒަތްތެރި ކޮމިޓީގެ ބައެއް މެންބަރުން ވެސް ވާހަކަދެއްކެވުން އެއްވެސް އިމްކާން މިސާލަކަށް އެހިތުން ބޭނުންފުޅުވެވޭތޯ ކަމަކަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން މިއީ ހަމަ ތަޙްޤީޤަކަށް އެހެން ފަރާތަކުން ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރިއަށްދިއުމަށް ހުރި ކަމެއްކަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެ ސުވާލަށް އެބަ އިތުރުކޮށްލަން ޖަވާބު.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ނައިބު ރައީސް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛާ ޢަބްދުއްސައްތާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޖުމްލަކޮށްލާއިރު ރައީސް އެ ވާހަކަދެއްކެވި މިއީ ވަރަށް ހައްސާސް މައްސަލައެއް. މި ވަގުތު ފެނޭ އޭ.ސީ.ސީގައި މުޤާރަނާ ބައެއް ބޭފުޅުން ކުރައްވަމުން އެބަ ގެންދަވާ. ދެން އެގޮތަށް މިސާލަކަށް އެ ބޭނި ގޮތަކަށް ޝަކުވާ

ހަމަވާކަމުގެ ލިޔުންތަކެއް ހުށަހަޅާފައި، ނޫނީ ޢާއިލާގައި ދަރިން ތިބި މިންވަރާއި، ނޫނީ އެ މައްސަލާތައް ބެލުމަށް ޓަކައި ދީފައި ހުށަހެޅިއްޖެއްޔާ އުސޫލާ އެއްބަސްވާ ކަނޑައެޅިގެން ޚިޔާނާތް ދެއްކިޔަސް އެ ބަދަލާ ސަރަހައްދު ނޫނީ އެހެން ބަދަލެއް ސަރަހައްދު އެ އުސޫލާ އެއްބަސްވާ ލިބޭނެ. ދެން އާދެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި މި އަހަރު ޖުމުލަ ލިބިފައިވާ ޝަކުވާތަކުން 40.6 އިންސައްތަ. އެ މައްސަލަތައް އެއްވެސް ބަދަލެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބަލައިގަނެ ދެނެގަނެ އަޅުގަނޑުމެން އެ މައްސަލަތައް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އެކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައިވޭ. އެ މައްސަލަތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުން. ހުށަހަޅާފައި މިހާރުވެސް އެއްވެސް ބަދަލެއް، އެ މައްސަލަތައް ބަދަލެއް ޚިޔާނާތް ގެނެސްދޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މައްސަލަތަކެއް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައިވޭ. އެ މައްސަލަތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުން އެކަމުގައި އެބަހުރި.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:</u>

އާދެ! ކޮމިޝަން ރައީސް.

<u>އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ފާހަގަކޮށްލެވުނު:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އެ ސުވާލުގައި އެއްކޮށް އިތުރަށް ދެންމެ ކޮމިޝަންގެ ނައިބު ރައީސް އެ ވާހަކަދައްކަވައިފިން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު އޮތް އެ ހުށަހެޅި ޚިޔާނާތް މާލިއްޔަތު ބަޔާނުގައި ހުރި ގޮތުގައި، އެ ބަދަލުތަކަށް މާލީ ބަޔާނުގައި ހުރި ކަމެއް ސިފަވާކަމަށް ހުރިހާ އެއްކޮށް ހިމެނޭނެ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަނެ އެބަހުރި. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮފީސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި އަޅުގަނޑުމެން އަދާކުރަންޖެހޭ ދަށުން މި މައްސަލަ ނިމުމާ ނުލާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދުރުގެންދާނެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަށުން އަދާކުރުމުގައި. އަދި ދެން މި ކޮރަޕްޝަން ހިނގައިދާން މިއާ ވަގުތުކަމުގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދި ބަދަލުން ހިމެނޭން އަދި މި އިންޓަރެސްޓް ކޮމިޝަން އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަރަޕްޝަން އަރުވަން. އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަކި އެއްވެސް ނުފެށިއެވެ އިންސާފު، ފާއިތު މި ދިޔަ ސަރުކާރުން ވެސް، މި ސަރުކާރުން ވެސް، ދިމާ އިންޓަރެސްޓް މަޖިލީހުން ވެސް އަދި އެހެން ފަރާތަކުން ވެސް އެއްވެސް ނުފެށިގެންގައި އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލައިގައި ނުފެނޭނެ. ނުވެސް ޖެހޭނަން އަޅުގަނޑުމެންނެވެ. ސަބަބަކީ މިއީ ވަރަށް ހައްސާސް މައްސަލައެއް ވީމާ، ޚިޔާލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޝަނުގައި ހަމަ ގެންނަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ހަމަ ހުށަހެޅުމުގެ މަރުހަލާގައި ދިޔަބަން ބައެއް. އެހެންވީމާ، އެކަން

އަޅުގަނޑުމެން ތަޢާރަފްކޮށް އަރުވަން. މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ވެސް ޢަމަލުކުރަމުންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންޑޭޓްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމަކާއި ގުޅިގެން ކަންބޮޑުވުމެއް އައިސް ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން ކަމެއް ބަލަންޖެހޭ ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފަށައިގަންނަން އެ ކަމުގައި. އަޅުގަނޑުމެން އެޑްވޮކަސީގައި ދުރުމިބާރުކަމުގެ ކަނަވަރުކަން ހަމަ މި ބަލަމުންނަން އަރުވަން.

އަލްފާޟިލާ ޝުމާނާ ޢަބްދުއްލާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

السلام عليكم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ޝުމާނާ ޢަބްދުއްލާ. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، އޭސީސީން މި ގޮތެއްގައި އޮތޯރިޓީ މި ޑިރެކްޓިވްއާ ސަބްމިޓްކުރި އެސްޓިމޭޓްގައިވާ ވެސް އަދި ހުށަހަޅައިގެން މި ފުރުޞަތަކާ ފުރަތަމަ ވަގުތު ތިޔަށް ނުކުތީ ވެސް އަދި ކާއިމީ ތިޔަށް ވެސް ނުކުތީ. ޕްރޮސެސް ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް މިހާ ބޮޑު އަނދިރިކަމެއް ދަންނަވަން މިކަން ނުބަލައި މި ކަމަށް އެއްޗެއް ވިދާޅުވެން ލިއުމެއް؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ރައްޔިތުންގެ މިވަގުތު ރަޖިސްޓްރޭޝަންއާ އެއްވެ ފުރަތަމަ ކޮމްޕްލެއިންގައި ވެސް، ހުށަ އެއްވެސް ޝަކުވާއެއް ވެސް ހަމަ ކަނޑައެޅުނު. އެ ބޭނުންކަމަށް ލިބޭނެ އެއްޗެއް ބޭރުކަން ދައްކަން ކަމަކަށް ބޭނުންކުރެވޭ، ކޮށްފައިން ސުވާލުކުރި ވެސް ހަމަ އެ ބަލާ ބޭނުންތަކެއް ވިދާޅުވުމުން ދިޔައީ. ނަމަވެސް މިއަދު ހާލަތު ބަދަލުވެއްޖެ. 3 ވަނަ ސުވާލަކީ، ހައްސާސްގައިން، 4000 ފުރުޞަތުގެ މަސްއަލަ ބަޔާންކުރެވޭ ނިމުމަކަށް، ހައްސާސްކަމަކީ ވަކި ކަންތަކަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާނެ އިދާރީގޮތުން ދާއިރާތަކާއި މިކަމަށް ވަނީ އޭސީސީން. އަޅުގަނޑަކީ ދާއިރާތަކާ ދީ ފަރާތަކަށް އެހެން ސިޔާސަތު، ހައްސާސް މިނިސްޓްރީއަށް ގެނައި މި ހުރިހާ. އަޅުގަނޑުގެ ވެސް އެންމެފަހުކަމަށް އެބަ އޮތް. އެއްބަސްވެވިފައި ކޮށްފައި ފަރާތަކުން ދީ ގާތްބަދަލު، އެކަށް ސަރވިސް ދީ ގާތްބަދަލު، ހައްސާސްމިން އަށްބާރު. ހައްސާސްކަމުން ދާއިރާ 4 ފަރާތަކަށް ބަޔަކު ދުވަސްވަރަކު ގެނޮސް ވެސް ބޮޑަކީ ބިލަކާމެދު ޙިއްސާކުރިއްސުރެ ހިއްސާވި. އޭސީސީ އަދި ޙިއްސާވި ނުކުތުމަކާ. 1 ފެބްރުއަރީގައި އޭސީސީން ހައްސާސްކަމަށް މި ބާރުތަކެއް މި ނިންމައިފައި، ގޮތް ނިންމަވަން ހައްސާސްކަމަށް ހަވާލުކުރެވި. ނަމަވެސް މިއަދާ ހަމައަށް ޖެހެނިއިރު، މިއަދު މިއީ 7 ފެބްރުއަރީ. އެއްވެސް މަސައްކަތެއް، ފުރުޞަ ދާއީ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ހައްސާސްއިން އަދި ފާހަގަ ނުވާކަން ހިތާމައާއެކު ފާހަގަކުރަން. އެ ބާރުތަކުން ބޭނުންވި އޭސީސީން ޙިއްސާކު ނުކުރެވޭ ކަމަށް. ދެން އިއްޔަތުތެރި ގެންދަވާ ވަޒަރާޔާގެ ހަރުދަނާކަމާ؛ އަޅުގަނޑަކީ ދަންނަވާ ވަކާލާތުކުރާ ބަޔަކު އަދިވެސް އިތުރު ވަކާލާތުކުރާނީ ގޮތުން މަސްޖުރުތަކުން ވަރަކަށް ބޭނުންވާ މިހާރު. މި ދިރާ

ސަޕްލަޔަރަށް ވަރަށް ގާތްގަނޑަކަށް ހުރި ހަމަ އެކްސްޕްލޯސިވްތައް މި 4000 ފުޅުގެގައި ހިމެނިފައި އިނީ. އެކަމަކު، އޭނަ
އެބަ ބިލްނަގައި؛ އަޅުގަނޑަކީ އޭ.ސީ.ސީއަށް މުޢާމަލާތަށް ވެސް ދީ މިހެން. ހައްސާސްކަމަށް މުޢާމަލާތަށް ވެސް ދީ
މިހެން. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ބައެއް ހާލަތު އަޅުގަނޑު ދަނީ. އަޅުގަނޑަށް 100 ޕަރސެންޓް ގެރެންޓީ އޭގެ މިފަހަރު މި
4000 ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު إِنْ شَاءَ ٱللَّهُ ހިމެނޭނެކަން. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުގެ މަޝްވަރާގައި ތިބިއިރު، ބަޖެޓުގެ
ބަޖެޓުގައި ހިމަނާ ނަންބަރުގެ އެބަހުރި. އަޅުގަނޑާ ދެކޭގައި ސަރުކާރުން ލިޔުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް. އޭނަ
ބިލުން އޭ.ސީ.ސީ ކަމަށް ހިއްސާ އެ ނަންބަރުން ފުރުސަތު ނުދިނުމަ އަޅުގަނޑުގެ ފުރުސަތުގައި ނަންބަރު ޖެހިމަ އަރައި
އިއުތިރާޒު. އަޅުގަނޑުގެ ފުރުސަތުގައި އެބައިން އިއުތިރާޒު ނަންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ބިރުން ނަގާނެ. މި ދެވަނީ
އިއުތިރާޒުތައް. ވިދާޅުވި ވަރަށް އަވަހަށް ވަޒީފާދެވޭ ޒަރޫރީ ގޮތުގައި ޕްރޮކިއުމަންޓް ފުރުސަތު ދިނުމަށް އެ ދަތުރު
ސުވާލުކުރަނީ. ވަރަށް އަވަހަށް ޒަރޫރީ ގޮތުގައި. އަޅުގަނޑު އެއް ދާއިރާގައި އިއުތިރާޒު އޮތަ އިތުރު އިއުތިރާޒުތަކުގެ
ވަޒީފާދެވެން ޒަރޫރީ. އޮތަ މިއަދު ހަމައެކަނި އޮތީ އެއްޗެއް ފުރުޞަތު ނުދީގެން. އަޅުގަނޑު 4 ކުރުމުގެ މަސައްކަތް.
ބަޖެޓުގެ އިތުރުކުރުމަށް ނުކުމެ ދިރާސާ ބަޖެޓުގައި މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑު މި އިނީ މާލީގޮތުންވެސް. އެއީ
އޭ.ސީ.ސީން އޮތީ، ޕްރޮސެސް ނިންމުމުގައި އަޅުގަނޑު އިނީ 60 ޕަރސެންޓްގައި ގައި ކަމެއް، 20 ޕަރސެންޓްގައި
ކަމެއް ނުކުރޭ. ދެން މާލީ ޕްރޮސެސް ނިންމުމުގައި އޮތީ، އެ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އިނީ އެންމެ ސަރުކާރު ގޮތުގައި ނުނީ
60 ޕަރސެންޓްގައި އިން ކަމަށް ވަރަށް އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުތަކުން އެއީ ގޮތެއް ކަމަށް. މި ވަގުތު އޮތަ
ކޮންޓްރެކްޓަރުން ދަނީ ޕީ.އެސް.ސީގެ ކަނޑައެޅުން. ޕްރޮސެސްކާއި ހުރިހާ އެއްޗެއް ވެސް ބަދަލުވެއްޖެ. ނަމުވެސް ވެސް
ބަދަލުވެއްޖެ. މިއީތޯ އިދާރީގޮތުން ބަލަނީ؟

މިނިސްޓަރ އުމުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދައްކަވައިފި:

ކޮން އިދާރާއަކުން ތިޔަ ކުރީ؟

އަލްފާޟިލް ޙުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދައްކަވައިފި:

ޕީ.އެސް.ސީގެ ޑިރެކްޓަރު، އިދާރާއިން. އަޅުގަނޑު އެއް ބަޖެޓުގައި އިންޑިއާގައި އެވެ މަސައްކަތް ބަދަލުކުރުން
ޒަރޫރީ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުގެ ހުރިހާގޮތުން. އެއްގޮތަކަށް، އެ އަޅުގަނޑަށް ކޮން ހަރަކާތްތަކެއްތޯ؟ އަދި މިއަދު
ހަމައެކަނި ބަޖެޓުގައި ވެސް ހަރަކާތްތަކުން ނުވޭ މި މަސައްކަތް ފަހަރެއް. ވިދާޅުވާ ފަދަ އެ.ސީ.ސީން ދުރުކުރާ
ކަމަށް. އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ހަރަކާތްތަކުގެ މެދުގައި ކުރަން ވެސް އޮތީ މުޅި ބަޖެޓުން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑަށް އެ

ބައްޖު އުނިވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާއި އަޑުގަނޑު ދާނީ ކޮންތާކަށްތޯއޭ؟ އަޑުގަނޑުގެ ބައްޖު ހުރަދާނީ ކޮން ފަރާތަކުން؟ އެހެންވީމާ، މި ފުރުސަތުގައި ހަމަ އަޑުގަނޑު ބުނަނީ އޭ.ސީ.ގެ ނަޒާހަތްތެރިކަމާ ގުޅޭ އަޑުގަނޑު ސުވާލުއުފެދޭ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޑުގަނޑަށް ހިވަނީ ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ސުވާލުގައި، އަޑުގަނޑުމެން މިކަން ކޮށް ނިމޭއިރުގައި ބައްޖު ގޮތުގައި މި ފުރުޞަތު މާކްސް ލިބިގެން ގޮއްސަ އޮތް ފަރާތަކަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެތީވެ، އެ ބިރު އޮތް ކަމަށް ފާހަގަކޮށް ސުވާލު މި ކުރައްވަނީ. އަޑުގަނޑުމެން މިހާރު މިނިސްޓްރީއަށް ދަންނަވާފައި އޮތް ދަންނަވާލަން ދަންނަވާ އަޑުގަނޑުމެންގެ ޖީލުން މި ބޯޑުތަކުންނަށް ވެސް ހަމަ ފުރިހަމައިދޭނަށް ގޮތަށް އަޑުގަނޑުމެން މި މި ބޯޑުތަކުންނަށް ވެސް މަޢުލޫމާތު ބަޔާނުގައި އެ ވާހަކަ ތަފްސީލުކޮށްދެނީ. އަޑުގަނޑުމެން ދަންނަވާލައިވާން މިއަދު މި އަޅު އުސޫލުގެ ތަޢާރުފު އެއްބަސްވެގެން ބަޔަކަށް މާލިއްސ ދާއިރާތަކުން ދެވޭއިރު ފަރާތްތަކަށް އެކްސެސް ދެއްކުން ބަލާކަށް ދައްކަނީ ފަރާތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިކަން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑުމެން މި ދެންނެވި ދަންނަވާ ގެރިގެން ރަނގަޅަށް ފުރިހަމައަށް އެކަން ހިނގާފައި ހުރި އެއްޗެއް ބަލައިގަތުމަށް އޭ.ސީ.ގެ މި އެންމެހާ ހުށަހެޅުން މުޅިކޮށް ވެގެން ދިމާވާ ކަމަށް އަޑުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. އެއީ އަޑުގަނޑުމެންގެ ސުޕަރވިޝަން ދަށުން ދާއިރާ ވަޒަންކޮށް ބޭނުންވާ ކަމުގެ ޤާނޫނީ ބާރުތައް ހިމެނޭ. ދެން ދެވަނައަށް ވެސް، ޓީންވަރކަށް ވެސް އަޑުގަނޑަށް ހިވަނީ ކަންބޮޑުވާތަކާއިރާ ޖާގަދެވޭ ގޮތަށް އަދި އަޑުގަނޑަށް ސިޔާ ސަޕޯޓް ގޮތަކަށް ނަޒާހަތްތެރިކަމާ ގުޅޭ. ދެން ފަހުން ދެން މި ގޮތަކުން ފާރަވެރިކަން ކުރެވޭނެ، ބައަށް ޕޮއިންޓް ވެސް ގޮތަކަށް އިތުރުކޮށްދިނުމުގައި އިސްލާހު ކުރަމުން، މިސާލަކަށް ސިޔާސީ ބާރުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޕާޓީތަކުގެ ބާރުތަކާއި ބެހޭ ކާމިޔާބުވެފައިވާ ބަސްނުވާ ކަނޑައެޅުމަށް، މިސާލަކަށް ލީކް ވަނީ ގޮތަކަށް ބިލަށް ސަބަބެއް ނިމި ގެއްލިއްޖެ ކަމުގައި ވެސް އެކަން އަޑުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވިފައި، ކަމެއް އަޑުގަނޑުމެންނަކީ ފަހު ރެކޯޑް ކުރާނެ ބާރުތަކެއް ލިބިގެން ކުރިއަށް ދާ ކަމަށް އަޑުގަނޑުމެން ވަކި ތަރުތީބެއް އޮތީ ވެސް ގޮތަށް ފާހަގަކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.

އަލްފާޟިލާ ޝުކުރާ ޒަކަރިއްޔާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އަތޮޅުތަކުގެ ކައުންސިލް، މިހާރު އޭ.ސީ.ސީން ލިސްޓު ދޫކޮށްލެވިފައިވާ ހައުސިންގއަށް. އެހެންނަމަވެސް ވެސް އަތޮޅުގެ ހިމެނޭ 20 ޕަރސެންޓްގައި ކަމެއް، 60 ޕަރސެންޓްގައި ކަމެއް ނުވެއްޖެގޮތް. ހައުސިންގއިން މިކަން ކުރާކަން އަދި ނުވެވޭނެ. ވިއްޔާގައި މި ލިސްޓަކީ ދުރު ބަދަލު އަދިއްސަ، އޭ.ސީ.ސީން އެ ލިސްޓު ނުފެންނަ ކަމަށް ވަންޏާ އަތޮޅުތަކަށް ނޫނީގެ މިވަގުތު އަތޮޅުގެ އިނީ ކޮން ޕަރސެންޓްއެއްގެ ތެރޭގައި ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ހައުސިންގއިން އާއި ބަދަލުވެގެން؛ މި ފެށުނު ވާހަކައާކަން ރިޔާއަތްކޮށް އާއި ބަދަލުވާއިރުގައި އަތޮޅުގެ 60 ޕަރސެންޓް ތެރޭގައި ހިމެނިފަ ދުން އަތޮޅު އަތޮޅުތަކުގެ ބައްޔަ ހާލަތު ކިހިނެއްތޯއޭ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަތޮޅުތަކަށް ހިފަނީ މިހާރު މި ސްކޯރުގެ ޖަވާބު ލިބިއްޖެހެން. އެއީ އަތޮޅުތަކުން ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާ އަތޮޅުތަކުން މި ދުންނަށް އެ މި ބާރުވުން ނިންމާލައިފާ ނިންމުންތަކުގެ ލިސްޓު އަތޮޅުތަކުންނަށް ފޮނުވައިދެއްވަން. އަތޮޅުތަކުން ބޭނުންވަނީ ހަމަ ސަބަބު ފޮނުވަ ދެން، ކޮމިޓީއަށް ނުވާ ބާރުވެއް ފޮނުވިއްޔާ މި ބާރުވުން ކޮމިޓީއަށް ނުވާ ކަމަށް ނިންމަވާފައި އެޖެ ކޮން ސަބަބަކާހުރެތޯ، އެކަމަށް އަތޮޅުތަކުން އެ ލިސްޓު ބާރުނުވާ ހިނގައިތޯ. އާދެ! ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް.

އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުއްސަތާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އެ ފާހަގަކުރައްވާފައި ސްކޯރުގެ އެއްބައިގައި، އުސޫލުއް ނަމަ ރިސާބަކުން އޭ.ސީ.ސީ ކޮންމެ އުސޫލަކުން އެގޮ ބަލަމުން ނުދާނެ. އެކަން ކުރަންވެއްޖެއްޔާ އެއީ އެންމެ ހަމަޖެހޭ ކަމަކަށް ވެސް ނުވާނެ. އަތޮޅުތަކުންނަށް މައުލޫމާތު ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ނޫނީ އަތޮޅުތަކުންނަށް ޝަކުވާ ކުރުވޭ ގާތަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަންނަ ރިސާލަން އަތޮޅުތަކުން ތަފްޞީލުކޮށް ފޮނުވާ. ދެން އެގޮ އިތުރުން އަތޮޅުތަކުން ހައުސިންގއަކުން ރިކޮމެންޑޭޝަން ދިނުމަށް އަންގާފައި އޮންނާނެ ހައުސިންގއިން ބަދަލާ މަޢުލޫމާތެއް އޮތުމަކީ އެ މަޢުލޫމާތެއް ހިއްސާކުރާނެ ކަމަށް. އަތޮޅުތަކުން ދޭ ކޮންމެ މަޢުލޫމާތެއް، އަތޮޅުގެ މި ދަންނަވަނީ އަތޮޅުތަކުން ދޭ ކޮންމެ މަޢުލޫމާތެއް

ހައުސިންއިން އެކަން ފެށިގަތުމުންވާން. އެއީ އޭ.ސީ.ސީއަކީއެއް ނޫން ފުރުޞަ ދާ ތަނަކީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކިޔައި މި ދެނީ މީގައި ހުރި މައްސަލަތަކާ. އެހެން ކަމަށް ވާނަމަ ހައުސިންގއިން އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ދިނުނަމަ، އެ މައުލޫމާތެއް ޖެހޭނެ ފެށިގަތުމުން. އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަން ވެސް މި ތަޖުރިބާގައި ދެއްކި ވާހަކަ، ހަމަ އެ ގޮތަށް އަދިވެސް މި ކުރައިދޭނީ. އެ ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހަމައަށް ވެސް މި ބިލް. އެ ކަންކަމުގެ ހުރި މައްސަލަތަކަށް މިހާރު މި ޕާރކިންގތަކުގައި ހައުސިންގއަށް މި އެނގޭ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނާ ކުރާގައި ނޫނީ ތަފާތު ޕްރޮޕޯޒަލްތަކެއްގައި ވަރަށްގިނަ ވާހަކަ އެބަ ދެކެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަބްމިޝަނު އަދި މިއަދު ހަމައަށް ވެސް ބަދަލުކުރުމަށް ނިންމާނެ. އެކަމުގައި މިއަދު ހަމައަށް ވެސް މި ބިލު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިކޮޅުން ދެން.

އަލްއުސްތާޛާ ޢާއިޝަތު ނަޒުހާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ. އަޅުގަނޑު ޢާއިޝަތު ނަޒުހާ އިނގޭ. މިހާރު މާލޭ ގޭގައިން ދިރިއުޅޭ އިންސާނުން ވާހަކަ ދެއްކިޔަ؟ މިސާލަކަށް ހުޅުމާލޭ މާލޭގެ އިމާރާތްތައް 30 އަހަރަށް ނޫނީ 20 އަހަރަށް ކޮންޓްރެކްޓްކޮށްގެން ރެއްޖެއިން ބޭރުގައި ފަހަރެއް ވެސް އެ އިމާރާތް ކޮންޓްރެކްޓް. އެއްސްޓޭޓް އޭނާ އެ ގެއަކަށް ދޭ ފިހުމުގެ ނުދެއްވާން ނުނިމޭ ދެގެ ފެށިގަތުމުން. އާދޭ ދެނީ އިމާރާތްކޮށްފައި އިންނަ ފެށިގަތުމުން. އެއްސްޓޭޓް އާދޭ ފެށިގަތުމުން ހިފެހެއްޓޭ؟ އާދޭ ފެށިގަތުމުން ކުރީ ހިފެހެއްޓޭނީ؟ ދެން ދެވަނަ ސުވާލަކީ، މިސާލަކަށް ބައެއް ހުރަހަގައިގެން އާ އުސޫލުން އެގެ ބެހެއްޓި ވެއްޖައިގެން މި ޚިޔާލު ބާއްވުމަށް ޖެހޭ ދަށްބޮޑު އޭ.ސީ.ސީން؟ މިސާލަކަށް އުސޫލު ބަދަލުކުރަންވީން؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އޭ.ސީ.ސީގެ ޓީމަށް.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ޓީމުގެ އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ނަޒުލާ. އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ބައިގައި ޗީފުން އަޅުގަނޑަށް ހިފަނީ އެއަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ޖަވާބު ދެއްވާފައިވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ބާކީވެއްޖެނަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ ޖާއިޒު އަބްދުއްރައްޒާޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ޖާއިޒު އަބްދުއްރައްޒާޤު، އޭ.ސީ.ސީން އިންގޭތޯ. ދެންމެ އެ ވިދާޅުވި ސުވާލުގައި، އަޅުގަނޑުމެން ފެންވަރުގައި ކުރިއަށް ބަލާފައިވާން ގޮތް އެކުލެވިގެންވާ ބޮޑު، ހުރަހަކާވުރެ ހުންނަ އެކުލެވިގެންވާ އެއްޗެހި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ އެންމެދުގައި ހަމަ ކުރިން ވިދާޅުވިން އެހެން ޖިނާއީއުޞޫލުތަކާ، ވެރިފަރާތްތަކާ ނޫން ފަރާތްތަކުން ދެ ޖިނާއީއުޞޫލުތަކުގެ އަމަލުތަކަށް ކޮށްލާ ކަނޑައަޅާ އާންމުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ އިތުރު ރަނގަޅަށް ދެނެގަނެވެން އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކީ، އެންމެންގެ މުޅިގައި ހަމަހަމަ އެކު ހެދުމަށް ވަރުގަދަ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން އަންގާފައި އޮންނާނީ. އާދެ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ދެން ދެވަނަ ބައިގައި ސުވާލުކުރައްވާ، މިހާރު މި ނެރުއްވާފައި އޮތް ލިސްޓު އެއްކޮށް ކެންސަލްވެގެން ގޮސް ބަދަލުވެގެން ހިނގައިދާނެތޯ އެ އުސޫލަށް އަންނަ ބަދަލަކާ ހުރި ދުއްތޯ؟ އެ ޓާގަ؛ އާދެ! ދެން އޭގައި މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހާރު ވެސް ކަމްސަލަ މި ބަދަލުގައި އަސާސް މި ކުރީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާނޫނުން ޤަވާޢިދުގައި އޮންނަ، މިސާލަކަށް ދައުލަތުގެ ސަރުކާރު ނޫނީ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާއަކުން ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭ ގޮތަކުން އެއީ އެ ފަރާތްތަކުގެ އަމިއްލަ ފައިދާއަށްވާ ނޫނީ އެހެން ފަރާތެއްގެ ފައިދާއަށްވާ، ނާޖާއިޒު މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮސް ފައިދާއެއް ލިބޭނެހެން އެކަން ކުރުމަށް ގޮތަށް މިސާލަކަށް ބޮޑުކަމެއް ކުރިއްޖެނަމަ ހުށަހެޅިއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައި ހަމަ؛ ދެން މި އަންނަ ބައިގައި ވެސް ބަދަލުކުރައްވާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ކުރިން ހަމަ ދެންނެވިހެން ޤަވާޢިދާއި ޚިލާފަށް ނާޖާއިޒު ފައިދާއެއްގެ ދަށުން، ނޫނީ ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް ފައިދާއެއް ލިބޭ ގޮތަށް ކަންކަން ހިނގިއްޖެ ކަމުގައިވާނަމަ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން. އެހެންވީމާ، ބަދަލު އައިޔަސް ހަމަ ފަރާތެއްގެ ފައިދާއަށް ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް ކަމެއް ކުރިއްޔާ، ނޫނީ ނާޖާއިޒު މަންފާއެއް ލިބިއްޖެއްޔާ، ނޫނީ މީހަކަށް ނުހައްޤުން ފައިދާއެއް ލިބިއްޖެއްޔާ ކަމުގައިވާނަމަ އެ ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނެ ކަމެއް.

<u>އަލްފާޟިލާ ޢާއިޝަތު ނަޒުލާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މިހާރު ޝަރުޢާ ހުރަހެއްނެތް، ކޮން ހާލަތެއް ދިމާ ކިޔައި ބޭނުންކޮށް ޝަރުޢާ ހުރަހެއް؟ ނޫނީ މިގެ ބޮޑުކަމެއް މި ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ކޮން ނުވާ ހިސާބަށް ބާރުވެރިކޮށް ޝަރުޢާ ހުރަހަކަށްވާނެ ވަރުގަދަ ބަޔަކަށް ފެށޭތޯ؟ ތަފްޞީލުކުރަން ފެށޭތޯ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސީދާ ނުދެންނެވި، އަދި ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެބުގައި މިހާރު އެގްރީކަން ބަލައިލެވިފައެއް. މިސާލަކަށް ޕީން ސަބްޖެކްޓް ޓެންސަވިސް ޝަރުޢާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރަހެއްވެފައި އިންނައިރު، އޭގެ ތެރެއިން ކިބައިން މިހެންވީ އެއް ކްރިމިނަލް، ނޫނިއްޔާމު ކްރިމިނަލާ، އެގްރީން. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ އާގައި ބަލައިލަން. ބަލައިލާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާދި ފެނިފައިކޮންސިޑަރާން.

އަލްފާޟިލާ ޢަހުދާ ދޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގެއްރިރު. އަޅުގަނޑު ޢަހުދާ. އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ނިމިދިޔަ ސަރުކާރަކީ ސަރުކާރު ސަރުކާރެއް ކަމަށް އޭ.ސީ.ސީން ގަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟ އަޅުގަނޑު މިގޮތަށް ސުވާލުކުރީ؛ މި ދުވަހަ ސުވާލު އިންގޭތޯ. މިގޮތަށް މި ސުވާލު މި ކުރީ، މި ތަޖުރިބާ މިގޮތަށް ހިނގައިދިޔަ ގޮތް ވަސީލަތުގެ ސަބަބުން. އެއީ މި އޭ.ސީ.ސީގެ 5 ޑިސެމްބަރުން ހިއްސާ މި އުސްޓާފު ފެށި އާންމު ކުރުވި ފުރަތަމަ ތިރީސް ފެށި އިއްޔާރު ކުރި. ދާއިމީ ތިރީސް ފެށި އިއްޔާރު ކުރި. އެހެންވީމާ، އެއާރިސާބަން ދިޔައިރު މި ބޭއްލުވި، މި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ހުރަހަށްވާ ތިއްބި ގޮތަން ހަމަ އެ މަސްއޫލިއްޔަތު މި ޕްރޮޖެކްޓުގައި އިންތިޒާމުން މައްޗަށް ޒާތީ ފާއިދާ ވިޔަސް މި އަދި. އަދިއިރު، މި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އޮތް ދިރުވައި އެލް.ޖީ.ސީއާއެއްކޮށް، އެލް.ޖީ.ސީގެ ރިޕޯޓުގެ ޖަހައި ވެރިޔާ ޓީކަމުންޕާސްއެއް އެބަ އޮތް ތިބޭ ދިރިޔާ އިންޑިޔާ، މި 4000 ޕްރޮޖެކްޓުތަކާ. އެހެންވީމާ، މި ފިހާރާ ދެލްކޮށްގައި މި ޕްރޮޖެކްޓު ދެކެނީ ކޮށްލައްވާތޯ؟ މި ފިހާރައި މިހާ އެއްކޮށް ރަނގަ ނަމަ ނޫނިއްޔާ ބަޔާނު ގޮތެއްގައި ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުންގެ ދިރި އުތާމަވާތޯ؟ މިއީ އަޅުގަނޑުގެ އެއް ސުވާލު. ޔުނިވަސަލް ސުވާލަކީ، 69.6% ރަށްތަކުގެ ނޫން ކަމަށް މި ޕްރޮޖެކްޓު ވިޔަފާރިއަށް، މިހާރު ހަމަގޮސްފައިވާ މިނިސްޓްރީއަށް، 59.6% ޝަރީ! ސަރުކާރު ކަމަށް މި 20% އަދާއި 19%އާ މިހެން ކިތައްގެން، އެ އަދަދަކީ މި 59.6% ގެނައިމަ، މި ބިލުން ބާޖެޓުގެ ފުރުޞަތު އެއްވެސް ގަބުލާނެތޯ؟ އޭ.ސީ.ސީން އެ ފުރުޞަތު ދެއްވާނެތޯ؟ އަޅުގަނޑުގެ 5 ވަނަ ސުވާލަކީ ޕެންޝަން ސްކީމާއި، ސިވިލް ސަރވިސްގެ ކޮންކަމަކަށް ބަލާފައި ރައްޔިތުންގެ މި އިނދަ މަސްއޫލިއްޔަތު ސަރުކާރު ނޫންކަމަކަށް މި ޕްރޮޖެކްޓް ބެލެހެއްޓުމަށް ވިދާޅުވާ ވިދާޅުވުން. މާލޭގައި އެބައޮތް އަދިއްޔާ މަސައްކަތުން ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުން،

ރާއްޖެހެދުނީ މިހެން. އެ ބޭފުޅުން 15 އަހަރު، 30 އަހަރު، 40 އަހަރު މި މާލޭގެ މަގުމަތީގައި މަސް ވިއްކައިގެން
އަމިއްލަ ފިހާރާތަކުން އުފެއްދި ބަނޑު ބަރުވި، ކާބަފައިން ވިއްކައިގެން އުޅުން މިހެން މާލޭގައި އެބައުޅޭ. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް
ވަންޏާ އެ ބޭފުޅުން ހުރަހަކަށްޖެހުނީ މި ގޮތަށްފުރިހަމަ ސާމާނެއް ކޮން ލިބުމުގައެވެ؟ އެ ބޭފުޅާ ދިރިއުޅުން ގޮސް ލިބުން
ތި ބޭފުޅުން ގަވާއިދުތަކުގައި، ސަރުކާރުތަކުން ހިސާބަށް ދާއިރާތަކަށް ވަންޏާ މި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، މިއީ ދިވެހި
ރައްޔިތުން. މިއީ ބިޒްނަސްމަނުން ނޫން. މި މީހުންނަކީ ވެސް ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން އަނިޔާވެރިޔާ. މާލޭގައި ދިރިއުޅޭމީހުން
އެ ބޭފުޅާ އުފެން ރަށުން އެ ބޭފުޅާއަށް ގެތި ނުލިބޭ، ބިދޭސީވެރިކަން ނުލިބޭ. މާލޭގައި، މިކަން ސާބިތުކޮށް ދެއްވާނެ
މާލެ ސަރަހައްދުން މި ދާ ބިދޭސީ ވެރިކަމުގެ ނުލިބޭ. އެ ބޭފުޅާ މަރުކަޒުތަކުން ކުރިއަށްދާން ނޫން ގޮތް ދިވެހި އަމިއްލަ
ކަމެއް ހިފައިގެން ހުރި ނުލިބޭތޯ؟ އާސާސީ މިކަމުގައި އަދުގަނޑުމަންނަން ދައުލަތް ޖަވާބު ކޮށްދީބާ؟ ދެން މި
ބޭފުޅުން ފިޔަވައިފި ކުންފުނިތަކުން ދިރާގައި ޖެހުން. ކުންފުނިތަކާއި، މިސާލަކަށް، ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކުންފުނިތައް
އެބަހުރި މުސާރަ ސިފަ އަތުން ކާރިސާގެ ގޮތުގައި ދީ ތަންތަން. އެ ބޭފުޅުންގެ ޖީބުތެރޭ ވަޒީފާއެއްގެ ގޮތުގައި
ކޮޅުށަން ހަދައިދިނުމާއި، ބިލު ހިނގަމުންދާ މިކަމަށް މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް އެ ބޭފުޅުންގެ
މުވައްޒަފުންނަށް ވިސާ، އެ ބޭފުޅުންގެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންގެ ދަރުބާރުގައި ވެސް ނިކަމެތި، އެ
ބޭފުޅުންގެ މުސާރަ ޖަމާކުރާ އެކައުންޓްތަކުން އެ ބޭފުޅުންނަށް މުސާރަ ނުދެއްވާ ބޭފުޅުން. އެކަމަކު އެ ބޭފުޅާއަށް
ލައިބިލިޓީން ވިސާ އެ ކުންފުނީގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހެއް ފޯރުކޮށްދޭ މި ސަރުކާރަށް އެބަދެއް ވަރަށް ގިނަ
ދިޔަ ނަމަވެސް، އެ ކުންފުނީގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ދާ ބޭފުޅުން. މި ބޭފުޅުން ޔަގީންކޮށް އޮތީ ފަރިތަވެއްޖެތީވެ؟ އެ
ކުންފުނިން އެބަދޭ ތަޙްޤީގާތް އެ ބޭފުޅުންގެ މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭ. މި ބޭފުޅުން އޮތީ ފަރިތަވެއްޖެތީވެ؟ ދެން
އަދުގަނޑު ނިސްބަތްވާމީހުން، އަދުގަނޑުގެ ސަރުކާރުގެ ނިސްބަތްވާގޮތުން މިއުޅެނީ. އާސާސީ ޤާނޫނު، ހުރިހާ
ވިޔަފާރިއަކީ ވަރަށް ދުވަސް ފެނިފައިވާ. އެކަމަކު އަދުގަނޑުމެން ދިވެހި ރައްޔިތުން އާސާސީ ޤާނޫނު މިއަދު ވަރަށް
ބޮޑަށް ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުން ހުރި ކޮށްދޭ ކުންފުނިތަކުގެ މަސައްކަތާ ކަމަކަށް، މިއީ އަދި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ
ދުވަސް ހަމައެކަނި ބިދޭސީ ވެރިކަމުގެ ނޫން. ހިތާ ފުރުޞަތު ގެވެއްދި އެބަހުރި 90 ޕަސެންޓު ޑިމްޝޭ ރައްޔިތުންނަށް
ނުލިބޭ 30 ޕަސެންޓު ޑިމްޝޭ ރައްޔިތުން އެއްގޮތަށް ދެރަ އެބައުޅޭ. މި މައްސަލަ އާސާސީގައި އެބަ ހުރި. ނުބަލާ. ހިތާ
ފުރުޞަތު، އެ މީހުންގެ ކުންފުނިތަކުގައި ވަރަށް ސަރުކާރު ވެސް އެ ތަނަށް ކުރެވޭ ނުދެވޭ. އެ ތަނުގައި މިހާރު
ދިރިއުޅޭ އެތަން ޑިމްޝޭ ރައްޔިތުންނަށް އެކަނިގައި ކުރިއަރާ ދިރިއުޅޭ އުޅޭ ރައްޔިތުން ގިނަ. މި ބޭފުޅުންނަށް މި
ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ އަމާޒަކީ ދަރަޖަ ދިވެހި ރައްޔިތުން ސަރުކާރުން. އަދުގަނޑުމެންނަށް ނޫން
އާސާސީ ދަރަޖަ އެއްގޮތަށް އިޖުތިމާއީ، ތަޢުލީމީ، އުނގެނުމުގެ ފުރުޞަތު މިކަމުގައި. މިއީ އަދުގަނޑުމެންނަށް،

އަޅުގަނޑު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މި ފުރުޞަތު ބަދަލު މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން، ޕީބީއެސްގެ މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މިހާރު މި އޮތީ، ހައުސިންގެ މިނިސްޓްރީގެ މި ޕްރޮޖެކްޓް މި ބޮޑުވެން މި ދުރާލާކުރި ސިޔާސީ ހާލަތުގެ ތެރެއަށް. އެއީ ތިޔަބޭފުޅު ސިޔާސީ މީހުން. މިނިސްޓަރަކީ ސިޔާސީ ބޭފުޅެއް. މިނިސްޓަރުގެ ދަށުން ތިޔަބޭފުޅު ޖެހޭނީ މިނިސްޓަރުންނަކީ ސިޔާސީ ބޭބޭފުޅުން. އެ ބޭބޭފުޅުންގެ އަޕޮއިންޓްމަންޓް ދިޔައީ އެ ބޭބޭފުޅުން ހުރިހާ ވިދާޅުވި ފަދައިން އެބަ ވިދާޅުވޭ، އަޅުގަނޑުމެން ކައިރީގައި ވެސް ހުދު އެބަ ވިދާޅުވޭ ތިމަންނާމެންގެ ކޮމިޓީނަން އަރިހަ ތި ފުރުޞަތު ކަނަފުރުވީ. ތިޔާ ބުނެ ޖަހާލާ ހައުސިންގެ މިނިސްޓްރީއަށް ގޮއްސަ، އެޗް.ޑީ.ސީއަށް ގޮއްސަ ތަންތަނަށް ގޮއްސަ ހަވާލުކުރެއްވި ދުވަހު ދިޔަ ކަމަށް. އެއީ ސިޔާސީ ބޭފުޅުންގެ ކޮށްދޭ ގޮތުގެ ކުރީއަށް ބޭނުންކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވިއްޖެ، އެޗް.ޑީ.ސީ ބޭނުމާ އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރީ ވަރަށް ބޮޑުކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛް އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. ދެން ފުރަތަމަ ކުރެއްވި ސުވާލު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއަކަށް ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދާ ޖަވާބުދާން ވަރަށް ބަދަލެއް އަންނަހެނެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަން ސަރުކާރުގެ ސަބްޖެކްޓްތަކުގައި ދެން އެއަށް ޖަވާބުދާރީވެއް އަޅުގަނޑެއް ނުވާނެ. އެއަކަށް ނުޖެ ސިޔާސީއެއް އަޅުގަނޑަކަށް ހީއެއް ނުވޭ. (ވަގުތުކޮށް ކޮށްވާލާނަން) އެހެން އަޅުގަނޑު މި ނަންގަނޑި. އެއަކަށް ނުދެއްކޭތޯ ސިޔާސީ ވެސް ވުޖޫދެއް ނުވަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ވާތީވެ މިދިޔަ ސަރުކާރުން ޕްރޮސެކިއުޝަނުގައި މަގުމަތީ ވެސް ހަމަ މި ތިބި މީހުން ދެއްކީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ސިޔާސީ ވެސް ނުހުރެއްޖެހެން އަޅުގަނޑު މި ނަންގަނޑި. ދެން މިހާރު، އޭރު އިސްލާހު އެކުވެރިވެގެން އައިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތް ދެއްކީ، މީޑިއާތަކާ ހަމަ އަގައި ވެސް ނުދާއި. އިސްލާހު އަންނައިރުގައި ޤާނޫނީކަން ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޝަނުގެ ނަޒާހަތް ރައީސް ވެސް ހާރަކާތްތެރިވުން ކޮށްގެ އިސްލާހު ވަކިވަކިންގެ އަޅުގަނޑުމެންނެއް އޭ އިސްލާހުގައި ހުރި ހިސާބާ ކަމުގެ ނުބައިކަން. ދެން އިސްލާހުގައި ހިނގާ ކަމަކާ ގުދުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަން ހާރަކާތްތެރިވެ ކަންބޮޑުވުމެއް ހުރިކަމަށް ވަރަށް އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުންނާނީ ދަންނަވައިދެއްވަން ހަމަ ބައްޕަވަނީ ގޮތުންނޭ ވެސް، ގަވާއިދުތަކަށް އިސްލާހުތަކަށް ވެސް ކޮރަޕްޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ގޮތަށް ކަމަށް ވަކި ގޮތަކީ ހުރިކަމަށް ވަނީމު އިސްލާހު ގޮތުގައިވެސް ތަންތަނަށް ދަރަނިވާ

ހުންނާން. އެކަމަކު މި ސްޕެޝަލިޓީ އެކްސްޕާޓް ގުޅިގެންއެއް ޕީ.ސީ.ސީއަކުން ނުޖެހޭ މި އުސޫލުގެ މިވެނި ކަމެއް ބަލަހައްޓާކަށް. އަދި މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ނަންގަނޑަނޑިޔާ އުސޫލު ބަލަހައްޓާކަށްތަ ވެސް ނުނިކުމެވުނީތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން މި ނަންގަނޑަނޑިޔާ އުސޫލުގައި ކަނޑައެޅިގެން ނުލިބުނު ހުރި ކަންކަމަށް ޢަމަލުކުރައްވާއިރުގައި އެ ކުރިމަތިވާއްވާފައި ޑީޓީ ހުރިހާ ބާރުތަކުގެ ދެނުގައި ހަމަހަމަކަމާއިގައި ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާނެ ގޮތަށް ޢަމަލުކުރެއްވުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ. ދެން އެއްބަސްވުމާ ދެމެދުގައި ޖަހާ ކުރެއްވި ސިފަވުމުގައި، އެއްބަސްވުން، ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު އެއަށް ޖަވާބު އެދުވާދީ ވެސް މަސައްކަތްކުރިން. އެއީ މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާ ފެންފާލަމާ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާއަށާ ދަޢުވާކުރުމުގައި އެ ބަދަލަށް އެއްބަސްވުމަކާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާއި އެއްބަޔާއި އެއަށް ނުދަންނަވަމާ. އެއީ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ބާރުބެހުން ހަމަ ބަންޑާރީ ގޮތުގެ ބާރުބެހުން ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެއްކޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ގެނުވާކަމަށްވާއިރު ހުރި ކަންކަމުގެ ބާރުއަޅަން އެއަށް އެއްބަޔާއި ދަންނަވާކަންކުރަން. ސަބަބަކީ، އެއަށް އެއްބަޔާއި ދަންނަވާ ހުށަހަޅަން އަންނަނީ އެކަމުގެ ބާރުގައި އަންގައިދޭފަދަ ނުވާއިރު ފެއިލުވެއް ވަކި ފެށުމަކަށް ހުރިހާ ދިރުވައިދޭން. ހުރިން މަސައްކަތްތަކާ ކުރިކަމަށް ވަންޏާމު އެ ކުރީ އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ހިނގާ ކަމެއްގެ ނުނިމޭ ބޭނުމުގެ ފިކުރެއް އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭނީ. ދެން ބާރު ބަހައިލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ނަމުގައި ރަނގަޅު ގޮތެއް ޖަވާބުދާރީވާން.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނަޒީހު ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު ދެން ޖަވާބު ވެސް ބައެއް ސުވާލުތަކުގެ ޖަވާބުއަރުވަން ފުރުޞަތުދޭނަން. އާދެ މިސާލަކަށް މި ޕާޓީތަކުގެ މަސްލަހަތާކާންކުރާ މީހާ އާދަ ސިވިލް ސަރވިސް ޕްރޮސެސް ނުވަތަ ސާފު އާދަ ސިވިލް ސަރވިސް ވަޒީފާތައް އަދާކުރާ ކަމަކަށް ސިވިލް ސަރވިސް ވަޒީފާތައް އަދާކުރާކަމަށް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ ޕްރޮސެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެންނަނީ. މާލެއް ބަދަލުކޮށްލަން. އެހެން އެއްވެސް ކަމެއް ނުފެންނަނީ. މިސާލަކަށް، ފެންސަރަށް ފާހަ ނުކަނޑާނަމަ އެ ނުފެންނަނީ. އެކަމަކު ހުރަހެއް މައްސަލަތަކުގެ ޖިމްނާޒިއަމް އުޅޭނީ މިވެނި ވަޒީފާއަށް ބަލަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިވިލް ސަރވިސް ޕްރޮސެސް އެބައިނަށް އެކުލަވާލެވޭ. ސިވިލް ސަރވިސް ޕްރޮސެސް ފެނުނެވެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެކަމެއް ވަޒީފާގައި މި އުޅޭނީ. ފެންސަރަށް ޕްރޮސެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނަސް ފެންސަރަށް ފާހަ ކަނޑައެޅިގެން ކޮންމެ މުއައްސަސާތަކުންމޯ. މިޒާތު އަމިއްލަ ކުންފުނިތަކުގައި މި ދިރާގާ މައްސަލައަކީ، ކުންފުނި ވަޒީފާވެރިންގެ އެ ބޭފުޅުން ވަޒީފާގައި އެ ކުންފުނިގައި އުޅޭކަމުގެ ދިރާސާތައް ދިރާގައި ހުންނަނީ. އެހެން ކަމަކު ވެސްކަމާ، އާދައި މައްސަލަތަކުގެ އެކަށީ. ދެން އާދެ އިތުރުން މިސާލަކަށް، ސިވިލް ސަރވިސްގައި ނުކީ މިހާރު

ވެސް، އާންމު ރައްޔިތުމީހާއަކު ހުށަ ކުރާ މަސައްކަތުގައި ދާއިރާގައި ދިރިއުޅުމުގެ ސާބިތުކޮށްދޭން އެ ނޫން ކޮންމެ ލިޔުމެއް ވެސް އެބަހުރި ހުށަހަޅަން ފެނިވަޑައިގެން. އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް އެކިއިރު ވާ ލިޔުންތައް ވެސް އެބަހުރި. އެކަމަކު ވެސް ގާތްގަޔާ ލިޔުންތަކުގައި ހުރިހާ ވެސް، ނޫނީ އަސްލެއްގެ ކިބައިގެ ލިޔުން ތަކުގައި ހުރިހާ ވެސް ލިބޭ، ގާތްގެން ހުށަހަޅާ ލިޔުން ތަކުގައި ހުށަހެޅިކަމާ އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ އެ މަސްލަތް ލިބިހުރި ވެސް ހަމަހަމަވާ ދަނޑިވަޅުތަކުން ކަނޑައެޅިގެން ގެނެސްދެއްވާ ހަމަހަމަކޮށް ބެލުމުގައި އެކިކަހަލަ ފާސްކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދަށުން ދަނޑިވަޅުގެ މިންވަރު ހިމެނޭ މި ބޭރުގެ ބައިގައި ކާކަށް ހެއްޔެވެ ހުރި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ވާކަށް ނުވާނެ. ގޮތް އޮތީ އިތުރުން ގޮތަކަށް ކުރަމުން ދާ ކޮމިޝަނުގެ ހަމަހަމަކޮށް ބެލެހެއްޓުމެވެ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާއަށް 1000 މައްސަލަ. އެހެންވީމާ ދަނޑިވަޅު. އެކުލެވިގެން މި ވަރުގެ ވެސް ދާއިރާ ހިނގާފަ 300 އަހަރުގެ ދިނަ މައްސަލަ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އަހަރު ދާއިރާގެ މައްސަލައަކީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮރަޕްޝަނުގެ މައްސަލަ އެބަ ދާއިރާ. އެހެންވީމާ، އެއަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޖަވާބުދާރީ ބޭނުންވޭ. ދެން ޖީލުން މިކަމާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ކަމެއް ހިއްސާކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އެ ފުރުސަތު އަޅުގަނޑު ދެން.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރ ޝާއިފް އަބްދުއްރައްޒާޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޝާއިފް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ފުރަގަސްދޭން ބޭނުންވޭ، ނައިބު ރައީސް އަށް މިދެއްވީ ފުރުސަތަށް. ހަމަ އަޅުގަނޑު ކުރީން ވެސް ދިން ޖަވާބު، ހަމަ އެ ގޮތް ފިޔަވައި އަޅުގަނޑުމެން އަނގައިން ވިދާޅުވި ގޮތް ހެދި ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑުމެން ބުނަމުން. އަދި އެ ގޮތަކީ އިންތިހާބުގެ ދުވަހު ހަމަހަމަކަމާ ޕްރޮސީޖަރު ގޮތުން ގޮތް ކުރުމަކީ ގޮތުން ވާނެ ކަމެއް ބަލާ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިސްތިހާރު ޤާނޫނާ ގިނަ ގޮތާ، ނޫނީ ވެސް ދިން ހަމަ ގޮތް ދޭން ދީ ޖެހޭނެ. އޮފީހަށް ފުރުސަތު ދިން ބައެއް ބާރުނުވާ ބައްދަލުވުމުގައި ވެސް އެ ތިބާ ޕޮލިސީ ކޮމިޝަނުގެ ޕްރޮސީޖަރު ޖެހޭ އިންސާފާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަން. އެހެންވީމާ، ފަހަރު ފަހަރު ޖަވާބުދާރީވާ ބިލާ ޖެހޭ ކަމެއް ނުވަތަ ތަޤުރީރުގެ ފުރުސަތުގައި ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނީ ކަމާ ގޮތް ގަވާއިދު ކުރުމުގައި ތަޙުޤީޤު ޖަވާބުދާރީވުން ކަމަށް ހަމަ ސާފުކޮށް ވިދާޅުވުން. ހިމެނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން މި. އެހެންވީމާ، އިތުރަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގައި ހަމަހަމަކޮށް ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ހަމަހަމަ ޤާނޫނީ ވިދާޅުވުން.

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛާ އަބްދުއްސައްތާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖަރުނާ ކުރެއްވި ސުވާލުގައި ހިމެނޭ އެއްބައިގައި އަދުގަނޑަށް ޖަވާބުދާރީވި އިނގިފަ. މިހާރު ހިނާ ފުރުޞަތެއް ދިމާވޭ ތިޔަ މުޅިން ކުއްލިން އެބަ ދޫކުރޭ. ޕީ.ސީ.ސީން އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުބަލާ. މިހާރު އޭޖީ.ސީ އަށް ބަލާފައިން ކުއްލިއަށް ނުވަތަ އަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އަސާސީ ކުރެވެން ޤާނޫނުއަސާސީ ނޫން ކުއްލިއަށް ދެބައި ބައެއް ކުރެވެން އޭޖީ.ސީ ނޫން އަށް ބަދަލުވާ ވާހަކަ. އެހެން ކަމަށް ފެނިދާނެ އަށް ގޮތެއް ވާހަކަފުޅު ކުރެވުނު. އަށް ބަލާނުލެވޭ. ޕީ.ސީ.ސީ މުއްސަނދި ވަކިން ހިސާބުން ނޫން އަދި އެއީ. އަނެއްކާ، އަށް ބަދަލު ޕީ.ސީ.ސީގެ ޖެންޑަރު ތަރައްޤީގައި ހިޔާލު ބައެއް ނޫން. އަނެއްކާވެސް، ކޮރަޕްޝަން ކޮންމެއެއްކަމާ ހިނގާ ކަމަށް ވާހަކަ، އަދުގަނޑުވެން އެކަމުގެ ތަރައްޤީ ވަނީއެވެ.

އަލްފާޟިލާ ޖަރުނާ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިގެ ފުރުސަތު ދިނުމަށް މި ޝުކުރު އަދާކުރަން އެމް.ޑީ.އެން ވަކަ ގުޅުން ހަރުކަށި ފަރާތްތަކުގެ އަނެއްކާ، ހިނގާ ކުރިއަށް ގެންދަމުން، އަދުގަނޑު އޭރު ހުރިހާ ކަމެއް ބަލައިގަނެ ވަރަށް ބޮޑު ސަރުކާރު އެބައެއް ތަން ކުރިއަށް ނަގާފައި ކަމަށް. އަނެއްކާ، އިންސާނީ. ދެން އަދުގަނޑު ފަރަގެ ތަރުގީ ދެމެހެއްޓުމަށް، ކޮށްފައި ހުށަހެޅުމަށް ކުރިން އެ ކޮށްފައިވާ ވެރިކަމެއް އަޑުއެހުން؛ މިހާރު އެބަހުރި، މާލޭގައި އަދި ރަށްރަށުގައި ފުރާ އެބަހުރި އަނެއްކާ ސަރުކާރު ކޮށްފައި ހިންގުމުން އަދި ހިސާބުން ވާ ހަމަ މުއައްސަސާ ނޫން ތިޔަ އެކަން އެ ކުރަމުގެ ޤާނޫނުން ބަދަލުވާނެ ހަމަ އެ ކޮށްފައިވާ ތިބި މުވައްޒަފުންނާ އެއްގޮތް އަދި ކޮށްފައިވާ ޙަޤީޤަތުގައި ހިސާބް. އެ ހާލަތުގައި އެންމެފަހުން އުފައްދާ ކޮށްފައިވާ ޤާނޫނު އެ ބޮޑުވާހަކަ ދިމާވާ ތަރައްޤީއަށް ހިނގާ. މިހާރު، އަދުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރުގެ ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ފުރަތަ ޕްރޮސިކިއުޝަން، ފުރަތަ ޕްރޮސިކިއުޝަންގައި މިހާރު ތިޔަ މުވައްޒަފުންނަށް ބަލައިދީ، ފުރަތަމަ އެކަން އިނގޭ ދެމެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ހަމައެކަނި. ދެމެހެއްޓުމާ ހަމަ އަދި މުވައްޒަފުންނަށް އަޅަގަނޑު ފުރަތަ ޕްރޮސިކިއުޝަން ބަލައިދީ. އަނެއްކާވެސް ކަމަށް ވަނީ ފުރަތަ ޕްރޮސިކިއުޝަންގައި ހުރަ ހަމަ އަދި ކުރިއަށް ދެމެހެއްޓުމަށް އަޅުގަނޑު ތަރާޒޫން ފަރަތަކުން ކަމަށް އިންނާނެ. އަނެއްކާވެސް ކަމަށް ފަރަތަ އަޅުގަނޑު ތަރުހީބު ދެމެހެއްޓުމަށް ފުރިހަމަ ހަމަ ހަމަޖެހުމާއި ތަރުހީބު ފުރަތަމައިކުރަންޖެހޭ އިންނާނެ ދުވަހު؟ އަނެއްކާވެސް ކަމަށް ވަންޏާ ހިއުމަނޑު މި ބަދަލުކުރަނީ ކުރިއަށް ބަލާފައިވާ އެ ޒަރިއް މި ނިންމާފަ؟ ދެން އަނެއް ވާހަކައަކީ، މި ފުރުޞަ ދުވަސް، ޗައިލްޑް ދުވަހު އިން އުސޫލަށް ބަލާއިރު، މިގައި ނަޑޭ މާލޭގައި 15 އަހަރުވި ކަމަށް ޗައިލްޑް ދުވަ. މި އެންމެނަކީ ބަލާފައިވާ ބައިން މައި އުޅުނުކުރާނެ ހަމަގައި މާލެ ސަރުކާރުން 600 އަހަރުގެ

ވުރެ ބޮޑު ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ނުތޮނަކަ 25 ޕަސެންޓު ދޭ އުސޫލަކުން މި އިނީ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ނެތޯ އަޅުގަނޑު މާލޭގައި 15 އަހަރުވީމީ ދިރިއުޅި އިން ވަކި ޕަސެންޓެއް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

އާދެ! އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދާރީވާނަން. އަޅުގަނޑުގެ ޓީމުން ދެންމު ޖަހުޒާ ކުރެއްވި ބަޔާން ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ދޭނަން.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ ޖާއިލް އަބްދުއްރައްޒާޤު ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑު ޖާއިލް އިނގޭތޯ އޭ.ސީ.ސީގެ ފަރާތުން. ކުންފުނީގެ ވެރިފަރާތް، ކުންފުނީގެ ނަން ބަދަލުވާ ހާލަތްތަކުގައި ވެސް ކުންފުންޏަކީ އޭގެ ކުރިން އިނީ ކޮން ނަމެއްގައިތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލެން އިނގޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެކަން ފާހަގަކޮށްލާނަން. ދެން ކުންފުނީގެ ވެރިފަރާތުގެ ނަމުގައި...

<u>އަލްފާޟިލާ ޖަމީލާ މޫސާ ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

އެ ގޮތަށް ބަދަލުވެފައިވާތޯ ވެސް ބެލުން ނިންމަވާފައި އެ އިނީ؟

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިރެކްޓަރ ޖާއިލް އަބްދުއްރައްޒާޤު ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤުގައި އެގޮތަށް ބަލާފައިވާނެ އިނގޭތޯ. ދެން ތަޙުޤީޤުގައި ބަލާފައިވާނެ ކުންފުނީގެ ވެރިފަރާތުގެ ނަމުގެ އިތުރު މިހާރުގެ، އެކަހަލަ އެއްވެސް ރިލޭޝަންޝިޕެއް އެބަ އޮތޯ. އެއްވެސް ކުންފުންޏެއް ރިލޭޝަންޝިޕުވާތޯ. އެކަމަ މައުލޫމާތުތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ. ދެން ސަރުކާރު ހަމަ، ޕަސެންޓު ދޭ 15 އަހަރުގެ މުއްދަތަށް ދެއްކޭ ވިދާޅުވީ؟ 15 އަހަރުގެ މުއްދަތަށް މާލޭގައި އުޅުމަކީ ސަރުކާރުގެ ގޮތަށް އިނީ. އެއީ ޕަސެންޓެއް ނޫން. އެއީ ސަރުކާރު ފުރަތަމަ މިއަދު އެލިޖިބިލިޓީ، އެލިޖިބަލްވާނީ ވެސް އެ 15 އަހަރު މާލޭގައި އުޅުނީމަ. މުޅިންކުރެ އުޅެންޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި އިންނަނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

ޖީހާ.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު އަލްއުސްތާޛާ ޒީނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އުޅުނު ނުކުތާ ދެންމެ ޝާހިދު އެ ފާހަގަކޮށްދެއްވި. އެއީ އަސާސީ ޝަރުތުތަކާ 15 އަހަރު ވުން. 15 އަހަރު ފުރުނުކަސް ވެއްޖެއްޔާ އެ މީހާއަށް ޓްރެއިނިންގ ލިބޭ ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ ނުކުތާ އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން އުޅުނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ!

<u>އަލްފާޟިލް އިސްމާޢީލް ނާޢިފް އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު އިސްމާޢީލް ނާޢިފް އިންޑީ. މިހާރު އާންމުކޮށް ވާގޮތަކީ، މިކަހަލަ ގިނަ ބިޒިނަސްތަކުގެ ބައެއްފަހަރުގައި އެންމެ އަވަހަށް ގެއްލޭނީ އެންމެ ނިކަމެތި މީހާ، ގޮވައި އެންނަ މީހާ. އެހެންވީމާ، މިފަހަރު މި ނިކަމެތި މީހުންގެ ފުލުހުން ގެއްލިއްޖެއްޔާމު އެ ބޭފުޅާ ކަރިނުއުމް ހަދަންޖެހޭނީ؟ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ނިކަމެތި މީހާ ފުލުހުން ވެސް ނުގެއްލޭނެ ކަމަކަށް. އެންމެ ނިކަމެތި މީހާ އިންސާނީ އަސަރައިން ނުބުން ގޮތައި އުސަރައަށް ހަދަންވާ ގޮތެއް ނޫނީވެ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ނިކަމެތި މީހާގެ ފުލުހު ގެއްލިއްޖެއްޔާ ކަރިނުއުމް އޭ.ސީ.ސީން ޤަބޫލުކުރާނީ؟ ނޫނީ އެ ނިކަމެތި މީހާ އެ ފުލުހު ގެއްލިއްޖާ ހަދަން ދަރަންޖެހޭ މި ފަހަރު ކޮންމެކަހަލަކީ؟ އެއީ ފޯނުކުރިޔަ ވަރަށް ގިނަފަހަރު އެބަ ހުރި ނިކަމެތި މީހާ ގެއްލުނިމާ ސިޔާސީ މީހަކު ފުލުސް ނުޖެހޭ އެގޮތް ފަހަރުގައި. މުއައްސަސާތަކު ފުލުސް ނުޖެހޭ އެގޮތް ފަހަރުގައި. ބޭރުފޮރި މީހާ ފުލުސް ނުޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ނިކަމެތި މީހާ ފުލުހު ގެއްލިއްޖާ ކޮންމެކަހަލަކީ އެ މީހާ ދަރަންޖެހޭނީ؟ މި ސިޔާސަތުގެ ޖަވާބު އެބަ ބޭނުންވޭ. އާދޭސްކޮށް އެ ބޭފުޅުން އެނގޭނީ ގެއްލިއްޖާ ދަށް ކޮށްކަށް.

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިސްމާޢީލް. އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ސީ.ސީގައި މި ތަޙުޤީޤުކުރާ ހިންގަމުން ގެންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުންދަނީ އެ ކަމަކާ ކަނޑައެޅިފައި ޤާނޫނީ އުސޫލަކާ އެއްގޮތަށްތޯ އެ މުއައްސަސާއަކުން ބަލަމުންދަމުން ގެންދަނީ. ދެން އޭގެ ސަބަބުން މިސާލަކަށް ގެއްލުމާ ގުޅިގެން އެއީ އެ ގުޅުމުގެ އިންސާފު ބަލައިލަން ގެއްލުންވާ ހާލަތެއް މުދަލާބެހޭ ދިޔަތާ ބޭނުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުމަށް ދަށް. އެކަމަކު ދިޔައި ދައުލަތުގެ އެކަށީ މުއައްސަސާތައް ހެދިފައި އެ ބޭފުޅުންގެ އެކަމަކާ ކަމެއް މުދަލުބެހޭ ގެންގުޅޭ ބައެއް ކަންކަން އުނިކަން

އަދިސް، ބައްޔަކަން ގެއްލުމެއް ވެގެންދާ ހާލަތުގައި ވެސް ބެލޭނެ ނިޔާމު އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، އެ ނިޔާމުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ހިފީ މުޅި ދައުލަތުގައި އެބަ އޮތް ކަންތައްތަކުގެ އަދި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ވެސް އެބަ އޮތް ކަންތައްތަކުގެ މުޤާބިލުގައި އެ ހާލަތަށް އަންނަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިބައި ނިކަމެތި ނޫނީ އެހެން ކޮޅަގަރުއްއެގެ، މިސާލަކަށް މީހާގެ އާލްދަރީގެ ނިސްބަތުން، އެހެންނަމަ ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނީ. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ޖުމުލަކަން އެއަށް ކުރިމަތިލާއްވާފައި މިފި ބާރުވެރިކަމުގެ، ހުރާ ބާރުވެރިކަމުގެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި އޮންނަ ދެންނޫޅޭގެ ތެރެއިން އަމަލުކުރުވާއިރުގައި އެ ބާރުވެރިންނާ ދުރުގައި އެ އަމަލުކުރުވާފައި ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިނުވާނެ ގޮތަކަށް އަދި އެ ބާރުވެރިން ބައްޔަކަން އުނިކަން އަދިސް، އެހެން ފެނޭގޮތަކަން ނާޝާއިޒު މަސްލަހަތު ނުހަދަނަކަން އެގޮތަށް ކަނަވަރުކަރުގެ ގޮންޖެހު އަޅުގަނޑުމެން އަދާކުރަނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑުމެންގެ ވޯޓު ގަޑި ވެސް ޖެހުމާ އެކީގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިތުރު ސުވާލެއް އޮތް ކަމަށް ވަންޏާމު ވަރަށް އަވަހަށް ކޮންމެއަކާވާފައި، ވަރަށް ކުރުކޮށް ޖަވާބުދެއްވާފައި އަޅުގަނޑު އެބަޖެހޭ ކޮމިޓީ ނިންމާލަން.

<u>ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަނީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ގަބޫލުކުރައްވާފައިވާ މިހާރު މި ބޭފުޅުން މި ބަލަމުންދާ ފުލުހުންގައި މި މައްސަލަ މި ބޭފުޅުންނަށް ބެލިގެންނުވާނެ ކަމަށް؟ އަޅުގަނޑު ހަމަ ސުވާލުކުރަންވީ ސުވާލެއް ކުރުކޮށް މި ކުރީ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

<u>އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަރީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މި ތަޙުޤީޤުގެ ފޯރުމުންގެ ސަރަހައްދާ ދުރުހުން އަޅުގަނޑަކަށް ހިފެނީ ސުވާލު މި ކުރައްވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން، މިހާރު ފޯރާވާ ގޮތަކީ މި ވަނަ އަޅުގަނޑަކަށް ހިފެނީ ކުރުލާފައި މިސާލަކަށް ޚިދުމަތް އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ ބެލުމާ، އެއާ ގޮތުގައި ކަންތައްތަކެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޙުޤީޤަށް މި ހަރަކާތުގައި މި އޮތީ މައްސަލަތަކުގައި ހިފޭ ތުހުމަތުން ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޙުޤީޤުގެ ފޯރުމުގެ ދުރުގައި

އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ސުވާލެއް ނުއުފެދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ގާނޫނުގައި ދީފައި އޮތް މިންގަނޑުގެ ތެރެއިން އަމަލުކުރަމުން މި ގެންދަނީ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަނީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކުރުކޮށް ދާނީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުގެ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އެ މި ގޮތަށް މި ކުރި ކަމަކީ، އެއީ މި ބޭފުޅުން މިހާރު ތަޙްޤީޤުކުރަމުން ދިޔާ ގޮތަށް ފުލުހުން ދިނުމަށް ބަދަލު އެބަ އާދޭ. ފުލުހުން ދިނުމަށް ބަދަލުގެނައުމަކީ އެއީ މި ބޭފުޅުންގެ އަތްމަތީގައި އޮތް ކަމެއް ނޫން. ކޯޕްރޭޝަން ހިނގާފައިވާ ޤަވާއިދެއް އޮތް ކަމަށް ވާނަމަ އެކަން ބަލަންޖެހޭނީ، ދައުލަތުގެ ސިއްރާ ބެހޭ ލިޔުންތަކެއް ބަހައްޓަން ދިފާއުވާއިރު. އެއާއެކު އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ފުލުހުން މި ޖޮއިންޓް ދިނުމާއި، ދައުލަތުގެ ހިއްސާތައް ހަވާލުގައި ހުރި ގޮތަށް، ނޫނީ ޖޮއިންޓްތައް ދިނުމުގެ ގޮތުން ކަންތައްތައް ބަލަންޖެހޭ ތަނަކީ 2004/2007އިން ފެށިގެންސް އޭޖީ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅި އޭޖީގެ ރިޕޯޓަކަށް ވާއިރު، ޕްރޮވިޝަންތަކާ މި ބަޖެޓުން އޭޖީގެ ބަޖެޓުން މި ކަމުގައި ނުހިމެނި، މި ޕްރިންޓް ދިޔަ ހަމަ އުސޫލު މި ގޮތަށް މި ބެއްލެވީ؟ މި ބަޖެޓުން އަމިއްލައަށް 59% ކޮންސަލްޓަންސީ. ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާއެއް އެބަ އޮތް. އޭޖީ ރިޕޯޓު ހައްދަވާނީ. ދެން އެއާއެކު، ކޯޕްރޭޝަންގެ ބައި މި ބަޖެޓުން އޮތީ ތެރެއިން ދެން ބައްލަވަންޖެހޭނީ. ކަރަންޓާއި މި ބަޖެޓުން އެހެންނަމަވެސް، މިކަން އެ މުއައްސަސާ ބަޖެޓުންތޯ މިކަން މިކުރީ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންޑޭޓު އަދާކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މައްސަލަ ބަލާއިރުގައި އެ މައްސަލައަކަށް ބެލޭއިރު ކަނޑައެޅުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ގަވާއިދާ މި ބަލަހައްޓަނީ. އެހެންވީމާ، ވިސްނާލާ، މިސާލަކަށް މި މައްސަލައިގައި ވެރިޔާއާއިގެން އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތަށް އޮތް ބަޔާން ބެލުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ އެ ޤަވާއިދުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަ މިންގަނޑުތަކާ، އެއީ ތަރުތީބުގައި ބަލާފައިވާ ފިޔަވަޅު ނެގުމަކީ ބަލަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވެފައި ވެސް އޭޖެންސީ އާއި އެ ކުރުމަކާ މަސައްކަތާ މުޅިން ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤު ހިންގާއިރުގައި އެ ތަޙްޤީޤަށް ބާރުދިނުމުގެ ގޮތުން އެ އޮތް ތަރުތީބު އެއީ ތަރުތީބުތަކެއް ނަތީޖާ ތަރުތީބުތަކެއް ބަލާފައި ޤަވާއިދު އެކަން ކުރައްވަން އެ ބޭފުޅުން ބަޖެޓުން ކުރި ތަޙްޤީޤު އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ގަވާއިދާ ގޮތުން ބަލާފައި މި ހުރީ. އެހެންވީމާ، އެއްބައިވަންތަ ވެސް އެ ޖެހިގެން ފެންސަވަން އަޅުގަނޑުމެން އަދާއެއް ނުކުރަން.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަނީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ކުރަން ބޭނުން، މި ބޭފުޅުން ގެނައީ؛ މި ކުރާ ތަޖުރިބާން ރައްޔިތު މީހާއަށް ލިބޭ ޚައްޤު މި ނިގުޅައިގަންނަވަނީ. އެ 59% ލިސްޓު އެބަ ބާކީވާ ކަމަށް މި ބޭފުޅުން ދީ؛ މިކަމުގައި މިނިސްޓަރީ، މިނިސްޓަރުން ކޮރަޕްޝަން ހިންގި ފަރާތްތަކުގެ ވާހަކައެއް ނޫނޭ. ކޮރަޕްޝަން ހިންގި ފަރާތްތަކުގެ ވާހަކައެއް ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، މި މުޅި ދެ ކަމެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ފައިނޭންޝަލް ރިޕޯޓު ހަދާފައި، އޮޑިޓް އިންނައިރު އޮޑިޓުގެ ބޭނުން ރައްޔިތުންގެ ޚައްޤު ގޮތަށް ކުރާކަން؛ ގެއްލިދާނެކަމަކަށް ހިނގާ ކަމެއްގައި ބޭނުންނުކުރީ ޕްރޮވައިޑްކޮށް؟ ކޮރަޕްޝަން ހިންގި ފަރާތްތަކުން އޭގެ ތަފްޞީލުން ފެންނަ ކަމެއްގައި ޢަމަލުކުރަމުން މި ބޭފުޅުންގެ އިންނަނީ. މި ބޭފުޅުން ޕްރޮވައިޑްކޮށް މިފަދަ ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ކަމެއްގައި އޮޑިޓް އޮފީސް ބޭނުންނުކުރީ؟ މިކަން ކޮށްފައި އިނީ ރަނގަޅަށް ބެލުން. އެއީ މި ބޭފުޅުންނަށް ދައްކަވާގެ އެހެން މުއައްސަސާތައް ބޭނުންކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ޕްރޮވައިޑްކޮށް އެކަން އެޑްމިން ނުކުރީ؟

އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝާމިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާއެއްގެ ތެރޭގައި މި ފާހަގަކުރެއްވިހެން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ހުރި ލިޔެކިޔުމާ ތަކެތި ގެންދިޔުން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުވޭ ޖާގައެއް ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން، ދިވެހިރާއްޖޭ ޖިނާއީ ޝަރުޠުގެ ނިޒާމު އޮންނަ ގޮތުން އިނގޭތޯ އިޙްތިރާމްހުރި މެންބަރު، ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ކުރުމުގެ އޮންނަނީ މޮޑެލްވެސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ އެއްކޮށް. އެހެންވީމާ، ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ކުރަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަނީ މޮޑެލްވެސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ އެއްކޮށް ކުރަން. އޮޑިޓް ޕޮލިސާ އެއްކޮށް ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ކުރާނޭ ގޮތަކަށް އަދި ގާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އޭގެ އެތެރެއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ބައިވެރިވެއް ނުކުރެވޭނެ މި ތަޖުރިބާގައި.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ސަނީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ތިޔައީ ކޮރަޕްޝަންގެ ބައި ބާއްވާ، ބައެއްގެ ޚައްޤުތައް ގެއްލުނީ ޕްރިންސިޕަލްގެ މައްސަލައިގައި. އެހެންވީމާ، އެ ޕްރިންސިޕަލަކަށް މި ބޭފުޅުން ވަނީ؛ އެއީ މި ބޭފުޅުން ބައެއްފަހަރު އެބަ ބޭނުން މި ބޭފުޅުންގެ މެންޑޭޓްގައި ހިމެނޭ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ދިޔައީ އިން ލިޔުން ބަދަލުކުރުމަކީ މި ބޭފުޅުންގެ

ގެންގުޅޭގައި ހިމާނާ ކަމެއް ނޫން. ޒާއިންޖާ ލިބިފައި އިން ބަދަލުކޮށްފައި، މި މިފަދަ ސަރުކާރު ހަމަވާ ބަޔެއް ނޫން ކަމަށް އިޖުރާއަތުތަކާ މި ބޯޑުތަކުގެ ޖިންސާއެއް ނޫން. މި ބޯޑުތަކުގެ ޖިންސާއަކީ މިގެ ތެރޭގައި މިނިސްޓްރީގެ ކޮން ބައިވެރިވި ނާޒިމުކޮށް ބައިގަނޑު ފުރުޞަތު ދިނުމައި އެ ވަސަރުކަމުކޮށްދިނުމަށް ހުރި އެކަން ހުށަހަޅުނު. އެއީ މި ބޯޑުތަކުގެ ގެންގުޅޭ. އެހެންވީމާ، ގެންގުޅެން ބޭނުންވާ އެއް ކަމަކީ އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ފުރަހަމަކުރުމެއް އެކަން އަޑުއަހަން މި ފުރަހަމަކުރީ. މި ބޯޑުން ހަމަޖެހުނީކަމާ ގުޅޭ؛ ދެން އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ލިބޭނީ ދޭތި ކޮންއިރަކުންތޯއެވެ؟ މި ބޯޑުން މިހާރު މި އިނދަ ލިބޭނީ އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ދޭތި ކޮންއިރަކުންތޯއެވެ؟ ރިޕޯޓުއެގެ މުވައްޒަފުކު މާލޭގައި ޖާއިޒާ އާއްމު އެނަ 3 އަހަރު ދުވަސްވަންދެން ރިޕޯޓުއެގައި ވަޒީފާ އަދާކުރުމަކީ މި ބޯޑުން ބަލާނީ އެ ހިސާބުން އެނދައީ މާލީ ރައްކާތެރިކަމާ ނޫން ކަމަށްތޯއެވެ؟ އެއީ މި ބޯޑުތަކުގެ، އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ހުރަހެއް އޮތުމުން ކަމެއްސިފަވީގައި 3 އަހަރު މިހާރު މަސައްކަތްކުރާ އެތި ހުރަހެއްގަ މިއީ ދިރާސާކުރަން ހާލަތެއް. އެހެންވީމަ. މި 3 ސާލާނާ. އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ކޮންއިރަކުތޯއެވެ އަޑުއަހަންފުރުޞަތު މި ކޮމިޓީއަށް މި ބޯޑުން ނިންމާ؛ އެއަކަށް ޖަވާބެއް ނުދޭ. އަޑުއަހަންފުރުޞަތު އެދުނިން އެއީ ލިބޭނީ ކޮންއިރަކުންތޯއެވެ؟ ދެން ހުރި 2 ސާލާނަށް ވެސް ޖަވާބުދެއްވަން.

<u>އެންޓި ކަރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްއުސްތާޛާ އަބްދުއްސަލާމް ފާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޑުއަހަން ސަލާމް. މިގައި އިޢްތިރާޒުކުރި ގެންބަދު ފާހަގަކުރި އެއް ސާލާނަށް ޖަވާބު، އޭޖެންޓް އާރާ ގޮތުގެން. އެ ބޯޑުތަކުން އަރިވެސް އެބަ އޮތް މިގައި އޭޖެންޓު ހިނގަންޖެހޭ ކަމެއް އޮތް ކަމަށް ވާނަމަ އިސްނަގައިގެން ވެސް އޭޖެންޓު ހިންގުން. އަދި އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ބަޔާނާ ފިޔަވަޅުތަކަށް އޭޖެންޓު މިކަމުގައި ހަރަކާތްތެރި ކަމަށް އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ފާހަގަކުރަމުން އެ ބޯޑުތަކުގެ ހައިސިއްޔަތު ވެސް ދަންނަވާލަން އެކަން ވެސް ކުރައްވަން. އަދި މިގައި ޖިނާއީ ބައި އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ނިމުނީ ނޫން. އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ބަޔާނާ މި ދައުރު ކުރެއްވި. އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ހިފެހެއްޓުމަށް ހިފެހެއްޓުން ނިމުމަކަށް ގެނައީ. ހަމައެކަނި އެ ފުރުޞަތު ދޭ ކަމަށްވާއިރު އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ހިފަހައްޓާފައި އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ބަޔާނާ އެއީ. މިހިސާބު ކަށަވަރުކޮށްދީ ބަލާފައި ކުރިއަށް ގެންދަނީ. ދެން އަޑުއަހަންފުރުޞަތު އިތުރަށް މަސްލަހަތުކުރާނެ ގޮތުގެ ކަމާ ހަމައެކަނި ނުލިބޭ މި ބޯޑުން ވެސް ސަލާމްތާއެއްވީ ހެއް އިޚްތިޔާރު ހަމަ މަސައްކަތް ވެސް އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ދޭ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އޭޖެންޓު ހުށަހަޅައި ބަޔާން ކުރަނީ ބޭނުންކުރާ އެކަން ކުރަން. އަދި ޖިނާއީ ބައި އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ނިމުނީ ނޫން. އަޑުއަހަންފުރުޞަތު ދައުރު މިދާނޭ ކުރެއްވި. ކަމުގައި ސާބިތުވާ ފިޔަވަޅުތައް އެ ހުރިގޮ މިންވަރު އެޅުމަށް ޖެހިފައިވާ އެއްޗެއް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުގެ ތަރުތީބުން 3 ބޭފުޅުން އެބަ ވަޑައިގަންނަވަން ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ ދެއްތޯ؟ އެހެންވީމާ، އާދެ! މިބޭފުޅުން ވަޑައިގެންނެވިއަސް މައްސަލައެއް ނެތް އިނގޭތޯ. އާދެ!

އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު މުނީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު މުނީރު އިނގޭތޯ. އަލްފާޟިލާ ސުވާދާ، މިހާރު ހުރި، ފުލުސް ދަށުން ސަރުކާރުންނާ ފުލުހުގެ ފުލުސް ދިރާގައި މި އިންނަނީ އިނގޭތޯ. ދަށުން ހަމަ ހުރި ފުލުސް ހަމަ އެއް ޤާނޫނީ އެޖެންސީތަކުން ކަންކަންގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ފުލުސް ގާތުގާ އެއްކޮށް ފުލުސް ހަވާލުކުރަމުން މި ގެންދަނީ. ދަށުން މިބޭފުޅުން އޭ.ސީ.ސީން މި މައްސަލަ ބަލާއިރު، ފުލުހުގެ ކަރުކަރުން ޖިނާ ވާހަކައި ދިރިއުޅޭ ރައްޓެހިންނާ ރައްދުވެސް ފުލުސް އެބަ އޮތް މި ފުލުހުގެ ކަމާބެހޭ ދިރިއުޅުމަށް އިނގޭތޯ. ވާހަކައި ޖިނާ ރައްޓެހިންނާ ރައްދުވެސް. އެހެންވީމާ، މިއީ، ޖިނާ ވަރަށްބޮޑު ކުރެވުނުކަން ދަރަޖައި މި ސުރޭ ޖި ބޭފުޅުންގެ ތި ނިސްބަތްވުމަކާ ގުޅިގެން. ދަށުން ބަޑީފޮތިއައި އަލްފާޟިލާ މި އަ ސުވާދާ، ޖިނާއައި ދެކު ރައްޓެހިންނާ ފުލުހުންނާއި، ޖާލް ފުލުހުންނާ ބޭފުޅުން ނަސޭހަ ތަފާސްކަރުދާސް ގެންދެވޭތޯއެ؟ ވާހަކައި ފުލުހުން ޒިންމާދާރު ފުލުސް ކަމަށް ޖިނާ މި ކުރިއްވި. ޖާލް ފުލުހުންނާ ކަމެއް ދިރިއުޅޭ، ރައްޓެހިންނާ ފުލުހުންނާ ފުލުސް ދިރިއުޅޭ ދިރިއުޅުމުގެ ވާހަކަ ދެކޭ ފުލުހުން ކަމަށް މި ކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، ޖާލް ފުލުހުންނާ އަމިއްލަ ބޭފުޅުންގެ ރައްޓެހިން ރޭ ދިރިއުޅޭ، ރައްޓެހިންނާ ފުލުހުން ޖާލްގައި އަމިއްލަ އަހަރެމެންގެ ދިރިއުޅެން މި ފުލުހުންނާ ފުލުސްއަށްޓަކައި ދަރަޖައިދީފަ މި ޖާލް މައްސަލަ. ވަރަށްބޮޑު މައްސަލައަކަށްވެފައި މި ކަންތައް. އެހެންވީމާ، އަލްފާޟިލާ ސުވާދާ، އޭ.ސީ.ސީއަށް އެއްވެސް އެހެން ފުލުސްއެއްގެ ނުކުރެވޭތީއެވެ ޖާލް ރައްޓެހިންނާ ފުލުހުން ވަރަށް ހަމަޖެހުން، ފުލުހުންނާ ގޮތެއް ދިރިއުޅޭ، ޖާލްގައި ދިރިއުޅެން މި ދޭ ދިރިއުޅެން ހުރި ޖިނާ ކަމެއް ދިރިއުޅޭ، މިއީ ކަންނަކަށް ވިސްނުމުގައިތޯއެ؟ އަލްފާޟިލާ ދެކޭތީއެ މިއީ ހަމަ ނަސޭހަ އިޖްތިމާޢީ ކުރިމަތި، ތަފާތު ކުރިމަތިލާ މިއީ. މިކަމުގެ ސަރަޙައްދު ދެކޭ އިތުރު އެކަމަށް ބޭނުން އިޖްތިމާޢީ، އިތުރު އެހެން ކަންތައްތަކުގެ ދިރާސާތައް ކަމެއް ކަމަން އަލްފާޟިލާ ފުން. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން މި މައްސަލަ ބަލައިގެން ގޮތް ދިރާސާކުރަމަށް ނުލިބޭ. ޖާލް ފުލުހުން ބަލަމުން އެބައިން ފުލުހުންނާއި ދިރިޔޭ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ އެބަޖެހޭ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަލަން. މި ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް މި؛ އަލްފާޟިލާ އެއްފަހަރާ ކަންކަން އޭ.ސީ.ސީގެ އެއްފަހަރު ފުންބަލައިގެން އިތުބާރު ފުލުސް ނުކުރަން މި މައްސަލައިގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތުން.

އެއީ ފުލުބަލީ ކުރި ދަރުކަރިގެން، ހަމަ އެ ޢާންމަ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ކުރި ދަރުކަރިގެން، އެބައި ހަރަކާތް ވަންދުން ކުރި ދަރުކަރިގެން. އެކަމަކު މާލޭ މިހާރަށް ހިޔާ އެބައި ޙުރިހާއަށް ދަރުކާރާވަރަށް، އެބައި ބިލިޔަން ޙުރިހާއަށް ހިޔާ ބިން ދިނުމަށް އޭ.ސީ.ސީ؛ ހަމަ އެބަ ކިޔާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މަޖިލީހެއް މެންބަރުން މެދުވެރިވެގެން އެކި ފުރަތަމަ ފާސްކުރެވުނު ގާނޫނެއް ދީ ފާހަގަ. ހަމަ އެބަހުރި ސަރުކާރާއި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ސަރުކާރަށް އެބަހުރި. މި ބައްލަވަންހުރި ހަމަ އެއްޗެހިތަކާ ވެސް އެ ކަމާ ހަމަ އެއްޗެހިކަން؛ ނުކުޅެ ގަނޑުއެއް، މިއަދު ފުލުހުން ބިޔަވެގެން އެ ގޮތުގައި ޖަމާސަތި، އެބައި ދުވަހު ދިމާ ދުރުމީހަކީ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ވަރަށްބޮޑު. އަޅުގަނޑުވާ، މި ބައްލަވާ ކަމަކީ ތަކުރާރު ގެންގުޅޭތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުޅުދޫގެ ސުވާލަކަށް ޖަވާބު ދިނުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލަން އިނގޭތޯ.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ދޭނުލާ، މިހާރު މި ބަހަނަ ވަޒީރުން ތިއްބެވީ އާންމުކޮށް ފަރާތްތަކެއް 7 ފަރާތެއް. އޭގެތެރެއިން 2 ފަރާތެއް، ސްކޫލާ އާއި ޖަލްސާ ދީ ބައްލަވާ ވެސް ޕާޓީގަ ކުރައްވާ، ސްކޫލާ ޕާޓީގަ ހުރި އެންމެ ބޮޑު އޮފީސް ވެސް ޕާޓީގެ ދަށުން ވާނެ ގޮތެއް ނޫން، ފޮރުޓެ އަމަލުތަކެއް ކޮށް ކުރިއަށް ގެންދާ؛ ހަމަ އެ ސަރުކާރު ޖަމާޢަތުގެ ވާހަކަ ވެސް ދީބަ. އަޅުގަނޑު، 7 މެމްބަރުން ތެރެއިން 2 މެންބަރުން ވެސް ފަރާތަކީ؛ އެއީ ކޮމިޓީތަކުގެ 29% އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު، މިހާ ބޮޑުތިރިކަން ވަރަށްބޮޑު. ދޭން ހަމަ އެއާއެއްކޮށް ކުރުން ނިކަބަ ހަމަ ސްކޫލަށް މިނިސްޓަރު އިންތިޚާބުވެއްޖެ އެހެން ވިދާޅުވެފައި އަދި ފުލުހުންނަށް، މި ސިޔާސީ އެކިއެކި ބާރުތަކާ ކުރިމަތިލާނެ ނުރައްކާ އެކަމާ ގުޅުން ވެސް ހަމައެކަނި ނުކުރެވޭނެ. އިންތިޚާބުގެ ކެރިޔަރ ދެމެހެއްޓުމުގައި ކަންތައް ކުރާނެ. ކާބިލުކަމާއި ދެން އަދިވެސް އިންޑިޕެންޑެންޓް ކަމަށް، ފޮނި ފުރިހަމަ ޢާއްމުކޮށް ވަކިން އަދިވެސް އެއްބަސް މިކަން. އަޅުގަނޑުވާ، ބައެއްގެ ބައިވެރިވާ ހަމަ ނިމުމަކަށް މަސައްކަތްކުރަމުން ފުރިހަމަ ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑުގެ ކުރަމުންދާ. ޕާޓީ ސީޓަކަށް ހުރި މިހާރުގެ މަގު. އަޅުގަނޑުވާ، އަޅުގަނޑުގެ ސިޔާސީ، އެ ފުރުޞަތު ދޭން ޕާޓީ ސީޓު ހުރިހާ ވަރަކަށް އެ ފުރުޞަތު ދޭއިރު ވާނުވާތޯ؟ އަދި އިންތިޚާބީ އާ އުސޫލުތަކާ ހަމައި، އަދި މި ޖާގަ ދިނީ، މި ސަރުކާރުން ސީޓު ދޭ ފުރުޞަތު ދޭފަރާތް ފުރުޞަތު ދެއްވާނީތޯ؟ ސީޓު ދިނުން އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފު ހަމަ އަޅުގަނޑު ޒާތީ ތަފާތު މިކަން އަދި ކަށަވަރު ކަމަށް ވެސް އާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަ ނުވަތަ ބަލައިފައި

ހުރަހަގައިވެސް އެ ފުލުސްބަލައެއް ދެވޭނެ ޖާގައެއް ނުންނާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމަކު އިންޓެލިޖެންސެއް ދެއްވާފައި އޮތީމާ އަދި ޕީ.އެން.ސީގެ ލީޑަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް އެޅުއްވި ބޭފުޅުންނަށް ގެނުއްވާފައި ފުލުސް ކަނޑަވަރުކޮށްދެއްވާ ވާހަކައާއި އަދި މަޖިލިސް އިންޓެގްރިޓީ ވޯޓު ދެއްވީމަ އެކަން ކަނޑަވަރު ވާނެ ވާހަކަ ތިޔަބޭފުޅުން ދަންނަވާލީ އަދި މިގެ ތެރެއިން 7 ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން 2 ބޭފުޅުންނަކީ 29%. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް ބޮޑުވެރި ހާލަތެއްގައި އޮތީމަ 4000 ފުލުހުގެ ޒައްޒުވެރިންގެ ނަމުގައި އަޅުގަނޑު މިކަން މި ކުރިއަށްގެންދަނީ. ކިހިނެއްތޯ ޕީ.ސީ.ސީގެ އެކަމުގެ ވިސްނުމަކީ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަދި އެއާއެކީގައި އިނގޭތޯ ދަންނަވަން އެ ވާހަކަ ދެއްކެވި ބޭފުޅާ ވިދާޅުވެއްޖެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން ވިދާޅުވެގެން ފުރަތަމަ ޙަވާލުކުރެވުނު ބިން ދިން ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެރީ ވެސް ވަރަށްބޮޑު އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުން. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމަކު ހަމަ ބޭފުޅުން ހަމަޖެއްސެވި ހަމަ ބޭނުންތައް؟

އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު، މެންބަރު އަދި މެންބަރު. އެއް ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ނަސޭހަތް އިލްތިމާސް ގެންގުޅުއްވާ އެއްސެވި. ނޑިގެނޑުގެން އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން އާ.ސީ.އެމްއާޖެހިފައި. ދެން އަހުއްޗާ ދިރިއުޅުއްވާ އެއް ނަސްތެރިކަމާ ތިޔަ ހެން މި ހޯދޭ. އެހެންނަމަވެސް، އިލްތިޒާމްވެވޭ އެކަށީގެން އެކަން ކުރެވިދާނެ. ދެން ރަނގަޅުކަމުގެ ބޭފުޅުންނާއި މާއްދާ ބޭފުޅުންނާ ގުޅުމަކަށް ފާހަގަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ޝަރުޢީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަނިކަމުގެ އެއްވެސް މިންގަނޑު ނުވާނޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ. އެންމެ ސީދާކަމެއް، އަޅުގަނޑުމެން މިކަމަށް، މި ބޭފުޅުން މި ފުރަތަމަކޮށް ތަޢާރަފްކޮށްދިނުން އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ތަޙުޤީޤުކުރެވިދާނެކަމަށް ގޮނޑުގޮސްދިޔަ ބަލައިގެން ބަޔަކު. އެހެންވެއްޖިއްޔާ އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެ ކުރަނީ ކުރާ ކަމަށް ވަރަށް އެއްވެސް ފާހަގަކުރެވޭ ނުފެނޭނެ ކަމެއްގެ ދަށުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޙުޤީޤަކަށް އަރައިގަތުމުގެ ޖަވާބުދާރީވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދާރީވާން އަމިއްލަ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ޓްރިބިއުނަލަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުވޭ، އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅުމާއި ތަޙުޤީޤު އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އައިސްފައިވާ ކަންބޮޑުވުމަކަށް ބަލައިދޭ. އެހެންވެސް ނުފެނޭނެ އެ ފާހަގަކުރުމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދި ލާޒިމުކުރާ ސަރުކާރުން ވެސް އަދި މުސާރައިގެ ސަރުކާރުން ވެސް އަދި އެހެން ފާހަގަކުރުމުން ވެސް މި މަޖިލިސްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭނެ ފާހަގަކޮށް، ވަކި ޙަޤީޤަތް ޢަމަލުކުރަނިވި ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޤާމުތަކަށް ނުފެނޭނެ. ދެން މިސާލު ޢަމަލާ، ޢަމަލާ، ގެދޮރުން، އެ ތަޢާރަފްކުރި އެކުވެރިކަމަށް

ސުވާލު އުޅަ ކުރައްވާ. ކުރައްވާއިރު، އަޅުގަނޑަށް ހިފަނީ މިގައި އުސޫލެއްގައި ހިފުން ކަމެއްގެ ކަމަށް ވިޔަސް، އަދި އުސޫލެއް ތަންފީޛުކުރުމަށް ޖަވާބު ސަރުކާރު ނޫނީ އެހެން މުއައްސަސާއަކުން ވެސް އަމަލުކުރައްވާ ގޮތަކުން ބަޔާނެއް ގެއްލޭ ހާލަތްތަކުގައި އެ ބަޔާން ގެއްލުނީ އެއީ ކޮރަޕްޝަން ހިންގައިގެން ކަމަށް ވަންޏާމު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލޭނެ. އެކަމަކު ކޮރަޕްޝަން ނުހިންގާ ހަމައެކަނި އަމަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ކޮރަޕްޝަންގެ މިންގަނޑަށް ނުފެތޭ ކަމަކާ ހުރި ބަޔާނެއް ގެއްލޭ ކަމަށް ވަންޏާމުން އެއީ ހިމަނަން ތަޙުޤީޤު ކޮމިޝަނުން ބައްލަވަންޖެހޭ ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އޭ.ސީ.ސީން މި ތަޙުޤީޤުގައި އަމަލު ކުރަމުންދާ، ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވާނަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަސްއޫލިއްޔަތުވެފައި ހުރި ކަންކަން ތަންފީޛު ކުރުމުގެ ނިޒާމް. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ފާހަގަކުރެއްވި، މިހާރު މި ބޭފުޅުން، މިއަދު ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ތަރުތީބުގެ ވެސް ބައެއް ކަންކަން ބުނީމަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މަޢުލޫމާތު އެހެންވީމަ ލިބިއްޖެ. އަޅުގަނޑުމެން ދެން އޭ.ސީ.ސީގެ މެންބަރުން ތަޙުޤީޤަށް އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ފިޔަވަޅުތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ހުރިހާ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދަމުން. ދެން އަދި އެއްބަސްވި އާދެ! އަޅުގަނޑު، މެނުވީ އަޅުގަނޑު އިސްލާހުކުރުމަށް ޖަވާބު އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭގަ ދެކޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ދަންނަވާލީ ވެސް މިއަދު އުސޫލު އޮތްގޮތަކުން ކުރިއަށް ތަންފީޛުކޮށް ދެއްވާނެ. އެ ތަންފީޛު ކުރާއިރުގައި ވަކިކަމަކާ ކަންތައްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލީ މި ހިނދު. އެއީ ކޮރަޕްޝަން މަޢުލޫމާތުދޭމީހާ އަދި ކުރިން ތަފާތުކޮށް އަމަލުކުރުމުގައި ތަފާތުވާ އެކަން އެކަން ފިޔަވައިގެން ޖަވާބު އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލީ އޮތީ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތެއް. މިހާރު، އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، ފުލުހުން ދޭންވާއި، ފުލުހުގެ ކޮންކަން އިންޒާރުދެއްވުމުގެ އެ މެންބަރުންގެ؛ މިހާރު ހަމަ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަ ވެސް ކުރައްވައިފިން އަޅުގަނޑަށް ހިފަނީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުން ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ އެ ބޭފުޅުން އަމަލުކުރައްވާ ގޮތުގެ ކޮރަޕްޝަނަށް މަޢުލޫމާތު ކަމެއް އަންނަ ކަމަށް ވަންޏާމު އެކަން ހުއްޓުވަން އަޅުގަނޑުމެން އަމަލުކުރަން ފިޔަވަޅު އަޅާނަން.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އަޅުގަނޑު އިސްތިޤްބާލުކުރަން ޗޭގަރއްމަނަށް؛ އޭ.ސީ.ސީން ހުއްޓުވީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އޭ.ސީ.ސީން ހުއްޓުވި އެއްކޮށްގައި އަނެއްކާ އެ ޗޭގަ، އެ ވިންޖަ ކުރިއަށްޖެއްސުމަށް؛ އެއީ ކޮރަޕްޝަން މަޢުލޫމާތުދިނުން. އެއީ އޭ.ސީ.ސީގެ އެސެސްމަންޓް ލިބިން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ ލިސްޓެއް ކޮންސަލްޓަންޓުގައި އަޅުގަނޑު އިސްތިޤާމަތުކުރަން.

<u>އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ނަގަންނަނީ އުސްތާޛާ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވާނޭ. އޭގެތެރެއިން އަދި ހުރިހާ ކަމެއް ރަނގަޅަށް ހުރި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު ދެއްވުމުގައި ކުރިއަށް ވެސް ވަޑައިގަންނަވާނޭ. އަދި އެކަމުގައި، މިހާރު ފާހަގަކުރައްވާ އެބަ ބޭބޭފުޅުން މިނިސްޓްރީން އެބަ ފާހަގަކުރައްވައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮންމެވެސް ކަމަކާ ހުރި ދަތިތަކެއްވެސްއޭ. އެހެން ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން އޭގައި އެ ދަތިނުވާން ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހުރި ބަޔާނުތަކުގައި ވެސް އެކަން ޗެލެންޖާ ވާން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހުރި މި މުޅިން އަލުން އިޖުރާއަތުކުރަންޖެހި އެކަކަށް ކަމެއް ފެންނަނީ. ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑުމެން އިދާރީ މި ކުރަނީ ކުރިއަށް އެކި ތަންތަނުގައި މިސާލަކަށް މިނިސްޓްރީ އިދާރާތަކުގައި ގޮތަކުން ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާ ކަމެއް މެދުވެރިވަންޏާ އެކަން ހުއްޓުވަން އަޅުގަނޑުމެން އަވަހަށް ފިޔަވަޅު އަޅާނަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އޭ.ސީ.ސީން މިއަދު ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދެއްވި މަޢުލޫމާތަށް. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އޭރު ފުރަތަމައިރު ވެސް އޭތި ކަންބޮޑުވުމެއް ހަމަ އަދިވެސް އެބަ އޮތް. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ބޭފުޅުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަންގެ ތެރެއިން އަދި އެބައި ކުރިއަށްދާނޭނަން. އެއީ އެއްކަލަ މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި ބޭފުޅުން މިސާލަކަށް އެ ޖުޑީޝަލް އެޖެންސީ ދައްކާފައި އޮތީ ޕްރޮސިކިއުޝަނޭ އެ ސުވާލު ނުކުރެވިގެންނޭ، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު މި ހިތަށްއަރަނީ ޕްރޮސެކިއުޝަން އަނބުރާލިޔަސް ހުރި ދިރާސާކުރުމުގެ ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރިކަމާއި ހުށަހަޅާފައި. އެއީ އިންޓަރނެޓުގެ ޚިދުމަތާއިން ކަންކަން ކުރަން އަދި ނޫން ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ އުޅުއްވާފައިން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު މިނިސްޓްރީ ތަޢާރަފް ވަރަށް ބައިވަރު އާންމު ރަސްމިއްޔަތު ވެސް އެއްވެގެން އުޅެން ތަނާ އެއްޗެހި. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުންނަށް މިސާލަކަށް އެއްގޮތަށް ކަމުގެ ހަރަކާތް ވަރަށް ފުރުޞަތުދެއްވައިދެން ހުށަހަޅާ އަމީން ދިޔުމުން ދިޔައީ ވެސް އެއްޗެހިތަކުން ހުރަހަށްވާ ވެސް މި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުތަކުގައި ދީފަ. އަދި އޮވޭ ޖަސްޓިސް ސެކްޓަރުގައި. އަޅުގަނޑުމެނަކަށް ނޫނޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވައިލީ. އަސްލު އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ ހަމަ މި ބޭފުޅުންގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަވާން ޕްރޮސެސް މިސާލަކަށް އެ ހުރި ކަމެއް ފެށޭއިރުގެން އެއީ ކިހިނެއް ގޮއްސަ ހުރި ކަމެއްތޯ، އަސްލު ފަހަރެއްގައި ވެސް ސިޔާސީ ކަންކަމުގައިވެސް އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް ލިބިވަޑައިގެންނެވިތޯ؟ އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް އެބަ ގޮތުން ލިބިއްޖެ ވެސް އެ އިޖްތިމާޢުން

ހުށަހަޅުއްވާފައި ޤާނޫނެއްތޯ؟ އެއީ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވިން ހަމަ އެންމެ ނިކަމެތި އެއްކަލަ ބެކްޑޯރުޖީއާ ވެސް ފުރުސަތެއްދީ ނޫން ބާރުތަކުން މިގޮތުގައިން ކޮންމެވެސް މައްޗަށްވެސް މަދުވެގެން އޮތީ މިހާރުގެ ވަށާގެއާއި މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރުތަކަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމާ ދެކޮޅަށް ބާރުގެނައިތޯ މި ބާރުގެން ބައްލަވަން އެއީ. އެ ސިފަވާފަދަ ޤާނޫނުތަކެއް ބައްލަވާފައި އެބައޮތް ބަޔަކު ތަރުތީބު ނުވެއްޖެ އެއީ ކުޑަކުރުމަށް ނުބައި ކަމެއްކަމަށް. އެ ކަމަކީ ބާރުތަކުގެ މި ބާރުގެން އެ ހިސާބު ނިޔަލަށް ވެސް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެހެންނަމަވެސް ޤާނޫނާ ބާރުވެރިކަމަކުން ގޮތަށް ވަކިން ހިސާބު ނިޔަލުގައި، ދެން އެއްފަދަ ބާރުގެ ބާރުވެރިކަމާ ގުޅިގެން މުހިއްމު ކަމެއް ވަކި ކަމެއް ބަލައިލާއިރު އެއްގަލަކަށް ވެސް ކަންތައްތަކެއް ހިފެހެއްޓުމަށް. އެހެންނަމަވެސް ބަލައިލާއިރު މި ނިޔަލަށް އެކުލެވިގެންވާ މަސައްކަތެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް ސުވާލު މަޤާމުތަކުގެ ވަޒީފާއަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ހީވާ ކޮމިޓީ ހިސާބުން މި ބާރުތަކުގެ ހަށިގަނޑުގެ ވަޒީފާ ޤާނޫނީ ރިޔާސަތުގެ ކަމެއް، ރިކަވެރީ ވެސް އެ ބާރުވެރިކަމުގެ ޙައްޤު ޤާނޫނު އެ ބާރުގެ ހަމަ ސިފައެއް ހިއްސާކުރެވެން، އެ ހިސާބުގެ ހިމެނޭ ބަދަލު ވިހާ ހިސާބު ބޭނުންވެސް ބަލައިލުމަށް ކޮމިޓީން. އެހެންނަމަވެސް، އެޖެންޑާ އެބައި ކޮމިޝަނަށް ކަނޑައެޅުނު ގޮތް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅުއްވާފައި ޤާނޫނުގެ ކޮމިޓީ ހިސާބުން ހަމަ ތިބުން. ކޮމިޓީ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ އެކި ބާރުތަކުގެ މި ނިޔަލަށް ވަޒީފާ އިތުރުވީ، އެ ކަމަކަށް ފަސޭހަ އެއްކަމަށް ޖަވާބުދެއްވާ. ޖަވާބު، އާދެ! ޖަވާބެއް. ކޮބައިތޯ އެހެން ބޭނުންތަކަކީ ވެސް އެބައުޅި ދެން އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފަ. އެހެންނަމަވެސް، އެޖެންޑާ އެ ޖަވާބު، އެ ކޮމިޓީއަކާ ބާރުގެ ވިއްޔާޖުން ކޮށް ސަބަބަކީ ހުށަހަޅަން މި ބާރުގެ ކޮމިޓީއަކަށް މި ވިދާޅުވަނީ. ދެން އެ އެއްބަސްވުން ރިޔާސަތުގެ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މިނިސްޓްރީގެ ޙަވާލާކުރުމުގެ ކާރު. އެ ހަމަ ބަދަލުވާ ވެސް އަޅުގަނޑު ބަދަލުކުރުމާއި ބާރުތަކުގެ މީހުން. މި ބާރުގެ ކަމަށް ވަކި ބާރުތަކުގެ ޖިނާއީ ޝަކުވާ ބަލައިގަނެ ނެތް. ބާރުގެ ހަމަ ދެކެން ފޯރަ މި ކުރުއްވުން މިނިސްޓަރ ބަދަލުވާ، މި ހުރި ކަމެއް ވެސް މިގޮތުގައި ހިންގުމުގައި ބަދަލުތަކެއް ވެސް ނުކުތާ ދިޔައީ ހުރި ވަޒީފާތައް، ބަޖެޓުގައި ވަޒީފާތައް އެ ލިބެންޖެހޭ ބަދަލު ބަލަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން، ނުލިބި އެ ބަދަލު ސަބަބުން އެ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށް ދިޔުމާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރުމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަންކަން ކަނޑައަޅާ ވަކިން މުހިންމު ކަމުގައި ދެކެނީ. އިޖުތިމާޢީ ބަދަލު، އިތުރު އެއްބާރު ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ކަންކަމެވެ.

އާދެ!

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ފާހަގަކުރައްވައިދިން އުއްކަލަ ސުވާލު އަޅުގަނޑުމެން ކޮންޓްރޯލް؟ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެސް ތަޖުރިބާގައި ވާނީ އުކުޅުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންނާ ސުވާލުކޮށްފައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ބައެއް ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވައިކުރުމުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ފީޑްބެކުން އަޅުގަނޑުމެން ހޯދާފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި އެ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްކެވި މަޢުލޫމާތު ބޭނުންކޮށްގެން ބައެއް ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން މި ނިންމުމާ ހަމައަށް އައިއްސަ މިވަނީ. ދެން އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން، މި ފާހަގަކުރައްވިހެން މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ބަލަމުންދާ ބޭފުޅުންނަކަށް ސުވާލުކުރައްވަންޖެހި އަދި ބަޔާނެއް ނަގަން، މިސާލަކަށް އިތުރު ގޮތަކަށް ޖެހެންޏާ އެ ބައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކުރިއަށްގެންގޮސްދޭނަން. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ވެސް ފާހަގަކުރިހެން މި ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީ ހަމަ ގާނޫނުތަކާ މިހިރީ. އެ މިންވަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހަމަ ވަގުތަށް ފާހަގަކުރިހާ އެންމެން ވެސް އެބަ ތިއްބެވި. ނުސީދާގޮތުން ވެސް އަދި އިއްޒަތްތެރި ކޮމިޓީ ވެސް ހަމަ އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކަށް އެކަމަކު ފާހަގަކުރިއާތީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރުވެރިވާން ބޭނުންވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ތަޖުރިބާގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދުވަހު ތަޖުރިބާ ބާރާ މި ކުރަނީ މާލީ ހައްސާސް މައްސަލަތަކާ ފިޔަވާ، ޚާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓު ހަމަ ތަނަވަސްކަން މިގައި ބައްޓަންކޮށްލެވޭތޯ. ދެން އުކުޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަނޑިވަޅުގައިވާ މިހާރު މިއަދު އުސޫލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދުކުރަނީ. އެއާ އެއްކޮށް ކުރިއަށް ވޭއިގެންނުދާނަން. އެގޮތުގައި ހަމައެކަނި ބަލާ ޕްރޮފެޝަނަލްކުރުވުން މިހިރީ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރައްވާފައި ކުރިއަށް ވެއިގެންނަވަން. ދެން މިގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅައިބަލަން ޒަކާތު ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ވެސް ކުރިއަށް ގެންދާނަން ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން މި ބޭފުޅުންގެ މެންބަރުންގައި އޮތް އިންގެ މުހިންމު ކަމެއް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަރަހައްދު ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިގެން މިގޮތުގައި ޓެކްނިކަލް ބަޔަކު ހިނގާފައި އޮތް ކަމަށް އެކަމެއް ބެލުމުން. އެގޮތުން، މިސާލަކަށް ނުބައި މަޢުލޫމާތު ދޮގުވާގައި ހުރި ކަމުން ސުލޫކުވެފައި، އެ އަސްލުގައި ހަމަ ސިފަ ކަމަށް އެއިރުގެ ދައު މަޢުލޫމާތު ދޮގުވެގެން ސަބަބުން ބަޔަކަށް މަނާއެއް ހަރަދުވެފައި، ދެން ބޭރުގެ ބަޔަކަށް ގެއްލުންވެ މިކަހަލަ ކަންކަން ވެފައި ހުރި ކަމަށް ވަންޏާމުން އެ ކަންކަން މި ބޭފުޅުން ބެލުމުގެ އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްދާ. އެހެންވީމާ، އެބައި އަޅުގަނޑަށް ދެން ގަބޫލުކުރެވޭ ސިޔާސަތު ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތެއް. އަޅު

ކުރިއަށް ޓްރެފިކިންގައި ވެސް އެފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް އަދި ކުރިއަށް ނުދިނުމަށް މި ބޯޑުގެ މަސައްކަތް ވަރަށް މުނިފޫހިފިލުވައިދެނީ. އެހެންވީމާ، އެބައި ކުރިއަށްގެންގޮސްދެއްވަން. އާދެ! އެންމެ ފަހު ފުރުސަތު އިނގޭތޯ.

އަލްފާޟިލާ ޢުމްނާ ޒަކަރިއްޔާ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

މިހާރު، އަޅުގަނޑު ދުވަސް. 4 ވަރަކަށް ފަހަރަށް ސަޕޯޓުކުރުމުގެ އެ ލިސްޓު ދެއްވާނީ ކޮންއިރަކުތޯ، ކޮން ދުވަހަކުތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ލިޔެ އެ އިންޓިގްރޭޝަނަށް. އަދިވެސް އޭ.ސީ.ސީއަކުން ހުށަހެޅުން ޖަވާބު ނުދެއްވާ. ރިޔާސަތުން ވެސް ސަޕޯޓުކުރާނީ ލިސްޓު ކޮންއިރަކުންތޯ ދެއްވާނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ސަޕޯޓުކުރައްވައިދޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް މި އެދޭ، 1 ފެބުރުއަރީގައި ބަޖެޓުގައި އެ ލިސްޓު ނުލިބުން. ކޮންއިރަކުންތޯއެ އެ ލިސްޓު ލިބޭނީ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! އޭ.ސީ.ސީއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީއަށް ލިސްޓު ކޮންއިރަކުންތޯ ފޮނުއްވައިދެއްވާނީ؟ މިހާރު އިންނާނީ ނިމިފައިންނޯ ދެއްތޯ؟

އެންޓި ޓްރެފިކިން ކޮމިޝަންގެ ރައީސާ އަލްއުސްތާޛާ އާދަމް ޝާމިލާ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ދެންމެ މި ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެއްކަލަ އިތުރަށް އާދޭސްކުރިން ބަލައިލަން ކަންކަން ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިލީ. މިސާލަކަށް ހުރި ކަންތައްތަކާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމެއް އަލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުއްވައިދީ ގޮތަށް މި ބޯޑުން ހިއްސާކުރާނަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ދެން، މިހާރު ޝުކުރު ހިއްސާކުރި، މިހާރު މި ބޯޑުން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވައި ޝުކުރު ހިއްސާކުރައްވާތީ ލިސްޓު އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުއްވައިދެއްވާ! އެއީ އާދަމްކުރާ ލިސްޓާއި ކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް. އެއީ އާންމުކުރައްވާ މި ބޯޑުން އިއްޒަތް މި ބައްދަލުވުމާ މުއާމަލާތު ބައްދަލުވުމަށް.

އެންޓި ޓްރެފިކިން ކޮމިޝަންގެ ރައީސާ އަލްއުސްތާޛާ އާދަމް ޝާމިލާ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކޮމިޝަނުގައި އެއަށް ގޮތެއް ނިންމާފައި މި އިއްޒަތްތެރި ކޮމިޓީން މި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަމަލުކުރާނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ބޭނުންފުޅުވެވަޑައިގަ ކޮންއިރަކުންތޯ އެ ލިބޭނީ. ނިމިފައި އޮތް ލިސްޓު މި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވެސް ހަމަ ހިއްސާކޮށްލެވޭނޫންތޯ؟

<u>އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު އާދަމް ޝަމީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު އަމަލުކުރާނަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެ ދެން ސިއްރު ޚިޔާލުމަޝްވަރާގެ ގޮތުގައި ފޮނުވީމަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެއެއް އާންމުއެއްނުކުރާނަން. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑުމެން އެދެން މި ބޭފުޅުން ހަމަ މިހާރު ވީހާވެސް އަވަހަކަށް އެ އާންމުކޮށްދެއްވުން. އެއީ މިގެ ނަޒާހަތު ފައިދާ ރައްޔިތުންގެ މަޢުލޫމާތު އިންތިޚާބަން ވެސް ޤާނޫނު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ތަންގައި ބައެއް ބޭފުޅުން ދެއްކެވި ވާހަކައިން ވެސް އެބަ އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ގިނަވެގެން ހަފްތާއެއްތެރޭ މި ބޭފުޅުންނަށް އެ އާންމު ވެސް ކޮންޓްރެކްޓަރު ވާނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، މާދަމާ މި ބޭފުޅުން މިހާރު މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި މިހާރު މިނިސްޓްރީއާ މި ހިއްސާކުރެއްވި ލިސްޓު، މިނިސްޓްރީއާ ހިއްސާކުރެއްވި ލިސްޓު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ލިބޭނޫންތޯ ދެއްތޯ؟ އެހެންވީމާ، އެ ފޮނުއްވާފައިވާނަމަ އެދެން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިހާހިސާބުން އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން ނިންމައިލާނަން. ވަރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މި ދުވަހު އެއްބާރުލެއްވުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެދެން ވިދާޅުވެސް އިންސާފުވެރިކޮށް މި ފުރުޞަތުގެ އެ މަޢުލޫމާތުތައް ރައްޔިތުންނަށް ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ލިބިގެންދިޔުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.